

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การพัฒนาความสามารถในการอ่านคิดวิเคราะห์ ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ครั้งนี้ ได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1. หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551
2. การอ่าน
3. การอ่านคิดวิเคราะห์
4. การจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD
5. แผนการจัดการเรียนรู้
6. ประสิทธิภาพของแผน
7. ดัชนีประสิทธิผล
8. ความพึงพอใจในการเรียนรู้
9. บริบทโรงเรียนบ้านส้มโอง
10. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 10.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 10.2 งานวิจัยต่างประเทศ
11. กรอบแนวคิดการวิจัย

หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551

สาระสำคัญกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 มีดังนี้ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. 2551 : 37-43) ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติเป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพและเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทยเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันทำให้สามารถประกอบกิจกรรมการงานและดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุขและเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้พัฒนากระบวนการคิดวิเคราะห์วิจารณ์และ

สร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจนอกจากนี้ยังเป็นสื่อแสดง ภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรมประเพณีและสุนทรียภาพเป็นสมบัติล้ำค่าควรแก่ การเรียนรู้อนุรักษ์และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป

ภาษาไทยเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนจนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร การเรียนรู้ต้องมีประสิทธิภาพและเพื่อนำไปใช้ในชีวิตจริงการอ่านการอ่านออกเสียงคำประโยค การอ่านบทร้อยแก้วคำประพันธ์ชนิดต่าง ๆ การอ่านในใจเพื่อสร้างความเข้าใจและการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ความรู้จากสิ่งที่อ่านเพื่อนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันการเขียนสะกดตามอักขรวิธีการ เขียนสื่อสารโดยใช้ถ้อยคำและรูปแบบต่าง ๆ ของการเขียนซึ่งรวมถึงการเขียนเรียงความย่อความ รายงานชนิดต่าง ๆ การเขียนตามจินตนาการวิเคราะห์วิจารณ์และเขียนเชิงสร้างสรรค์การฟังการดู และการพูดการฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณการพูดแสดงความคิดเห็นความรู้สึกลำดับเรื่องราว ต่าง ๆ อย่างเป็นเหตุเป็นผลการพูดใน โอกาสต่าง ๆ ทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการและการพูด เพื่อโน้มน้าวใจหลักการ ใช้ภาษาไทยธรรมชาติและกฎเกณฑ์ของภาษาไทยการใช้ภาษาให้ถูกต้อง เหมาะสมกับโอกาสและบุคคลการแต่งบทประพันธ์ประเภทต่าง ๆ และอิทธิพลของ

ภาษาต่างประเทศในภาษาไทยวรรณคดีและวรรณกรรมวิเคราะห์วรรณคดีและ วรรณกรรมเพื่อศึกษาข้อมูลแนวความคิดคุณค่าของงานประพันธ์และความเพลิดเพลินการเรียนรู้ และทำความเข้าใจบทเห่ บทร้องเล่นของเด็กเพลงพื้นบ้านที่เป็นภูมิปัญญาที่มีคุณค่าของไทยซึ่ง ได้ถ่ายทอดความรู้สึกลึกซึ้ง ค่านิยมขนบธรรมเนียมประเพณีเรื่องราวของสังคมในอดีตและความ งามของภาษาเพื่อให้เกิดความซาบซึ้งและภูมิใจในบรรพบุรุษที่ได้สั่งสมสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน

1. สาระการเรียนรู้มาตรฐานการเรียนรู้ภาษาไทย

สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

สาระที่ 2 การเขียน

มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียนเขียนสื่อสารเขียนเรียงความย่อความและ เขียนเรื่องราวในรูปแบบต่างๆเขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมี ประสิทธิภาพ

สาระที่ 3 การฟังการดูและการพูด

มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณและพูดแสดงความคิดและความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย

มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทยการเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษามีปัญญาทางภาษาและรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็นวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

2. คุณภาพผู้เรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

2.1 อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะได้ถูกต้อง อธิบายความหมายโดยตรงและความหมายโดยนัยของคำ ประโยค ข้อความ สำนวนโวหาร จากเรื่องที่อ่าน เข้าใจคำแนะนำ คำอธิบายในคู่มือต่าง ๆ แยกแยะข้อคิดเห็นและข้อเท็จจริง รวมทั้งจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านและ นำความรู้ความคิดจากเรื่องที่อ่าน ไปตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตได้ มีมารยาทและมีนิสัยรักการอ่าน และเห็นคุณค่าสิ่งที่อ่าน

2.2 มีทักษะในการคัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัดและครึ่งบรรทัด เขียนสะกดคำ แต่งประโยคและเขียนข้อความ ตลอดจนเขียนสื่อสารโดยใช้ถ้อยคำชัดเจนเหมาะสม ใช้แผนภาพ โครงเรื่องและแผนภาพความคิด เพื่อพัฒนางานเขียน เขียนเรียงความ ย่อความ จดหมายส่วนตัว กรอกแบบรายการต่าง ๆ เขียนแสดงความรู้สึกและความคิดเห็น เขียนเรื่องตามจินตนาการอย่างสร้างสรรค์ และมีมารยาทในการเขียน

2.3 พูดย่อแสดงความรู้ ความคิดเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู เล่าเรื่องย่อหรือสรุปจากเรื่องที่ฟังและดู ตั้งคำถาม ตอบคำถามจากเรื่องที่ฟังและดู รวมทั้งประเมินความน่าเชื่อถือจากการฟังและดูโฆษณาอย่างมีเหตุผล พูดย่อตามลำดับขั้นตอนเรื่องต่าง ๆ อย่างชัดเจน พูดย่อรายงานหรือประเด็นสั้นกว่าจาก การฟัง การดู การสนทนา และพูดย่อโน้มน้าวได้อย่างมีเหตุผล รวมทั้งมีมารยาทในการดูและพูด

2.4 สะกดคำและเข้าใจความหมายของคำ สำนวน คำพังเพยและสุภาษิต รู้และเข้าใจชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค ชนิดของประโยค และคำภาษาต่างประเทศในภาษาไทย ใช้คำราชาศัพท์และคำสุภาพได้อย่างเหมาะสม แต่งประโยค แต่งบทร้อยกรองประเภทกลอนสี่ กลอนสุภาพ และกาพย์ยานี 11

2.5 เข้าใจและเห็นคุณค่าวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน ถ่านิทานพื้นบ้าน ร้องเพลงพื้นบ้านของท้องถิ่น นำข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง และท่องจำบทอาขยานตามที่กำหนดได้

3. มาตรฐานตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6

3.1 มาตรฐานตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

ตารางที่ 1 มาตรฐานตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6

ระดับชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้
ป.4	1. อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้ถูกต้อง 2. อธิบายความหมายของคำ ประโยค และสำนวนจากเรื่องที่อ่าน 3. อ่านเรื่องสั้น ๆ ตามเวลาที่กำหนดและตอบคำถามจากเรื่องที่อ่าน 4. แยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน 5. คาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่าน โดยระบุเหตุผลประกอบ	1. การอ่านออกเสียงและการบอกความหมายของบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองที่ประกอบด้วย <ol style="list-style-type: none"> 1.1 คำที่มี ร ล เป็นพยัญชนะต้น 1.2 คำที่มีพยัญชนะควบกล้ำ 1.3 คำที่มีอักษรนำ 1.4 คำประสม 1.5 อักษรย่อและเครื่องหมายวรรคตอน 1.6 ประโยคที่มีสำนวนเป็นคำพังเพย สุภาษิต ปริศนาคำทาย และเครื่องหมายวรรคตอน 2. การอ่านบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะ 3. การอ่านจับใจความจากสื่อต่าง ๆ เช่น <ol style="list-style-type: none"> 3.1 เรื่องสั้น ๆ 3.2 เรื่องเล่าจากประสบการณ์ 3.3 นิทานชาดก 3.4 บทความ 3.5 บทโฆษณา

ระดับชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้
	6. สรุปความรู้และข้อคิดจากเรื่องที่อ่านเพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน 7. อ่านหนังสือที่มีคุณค่าตามความสนใจอย่างสม่ำเสมอและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน 8. มีมารยาทในการอ่าน	3.6 งานเขียนประเภทโน้มน้าวใจ 3.7 ข่าวและเหตุการณ์ประจำวัน 3.8 สารคดีและบันเทิงคดี 4. การอ่านหนังสือตามความสนใจเช่น 4.1 หนังสือที่นักเรียนสนใจและเหมาะสมกับวัย 4.2 หนังสือที่ครูและนักเรียนกำหนดร่วมกัน 5. มารยาทในการอ่าน

3.2 มาตรฐานตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้

ตัดสินใจ

ตารางที่ 2 มาตรฐานตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ระดับชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้
ป.5	1. อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรอง ได้ถูกต้อง 2. อธิบายความหมายของคำ ประโยค และข้อความที่เป็นการบรรยาย และการพรรณนา 3. อธิบายความหมายโดยนัย จากเรื่องที่อ่านอย่างหลากหลาย 4. แยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน 5. วิเคราะห์และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านเพื่อนำไปใช้ในการดำเนินชีวิต	1. การอ่านออกเสียงและการบอกความหมายของบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองที่ประกอบด้วย 1.1 คำที่มีพยัญชนะควบกล้ำ 1.2 คำที่มีอักษรนำ 1.3 คำที่มีตัวการันต์-อักษรย่อและเครื่องหมายวรรคตอน 1.4 ข้อความที่เป็นการบรรยายและพรรณนา 1.5 ข้อความที่มีความหมายโดยนัย 2. การอ่านบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะ 3. การอ่านจับใจความจากสื่อต่าง ๆ เช่น

ระดับชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้
ป.5	4. แยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน 5. วิเคราะห์และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านเพื่อนำไปใช้ในการดำเนินชีวิต 6. อ่านงานเขียนเชิงอธิบาย คำสั่งข้อแนะนำ และปฏิบัติตาม 7. อ่านหนังสือที่มีคุณค่าตามความสนใจอย่างสม่ำเสมอและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน+ 8. มีมารยาทในการอ่าน	3.1 วรรณคดีในบทเรียน 3.2 บทความ 3.3 บทโฆษณา 3.4 งานเขียนประเภทโน้มน้าวใจ 3.5 ข่าวและเหตุการณ์ประจำวัน 4. การอ่านงานเขียนเชิงอธิบาย คำสั่งข้อแนะนำ และปฏิบัติตามเช่น 4.1 การใช้พจนานุกรม 4.2 การใช้วัสดุอุปกรณ์ 4.3 การอ่านฉลากยา 4.4 คู่มือและเอกสารของโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน 4.5 ข่าวสารทางราชการ 5. การอ่านหนังสือตามความสนใจเช่น 5.1 หนังสือที่นักเรียนสนใจและเหมาะสมกับวัย 5.2 หนังสือที่ครูและนักเรียนกำหนดร่วมกัน 6. มารยาทในการอ่าน

3.4 มาตรฐาน ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

ตารางที่ 3 มาตรฐาน ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ระดับชั้น	ตัวชี้วัด	มาตรฐานแกนกลาง
ป.6	<p>1. อ่านออกเสียงบทร้อยแก้ว และบทร้อยกรองได้ถูกต้อง</p> <p>2. อธิบายความหมายของคำ ประโยค และข้อความที่เป็น โวหาร</p> <p>3. อ่านเรื่องสั้น ๆ อย่างหลากหลาย โดยจับเวลาแล้วถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน</p> <p>4. แยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน</p> <p>5. อธิบายการนำความรู้และความคิดจากเรื่องที่อ่านไปตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต</p> <p>6. อ่านงานเขียนเชิงอธิบาย คำสั่ง ช้อแนะนำ และปฏิบัติตาม</p>	<p>1. การอ่านออกเสียงและการบอกความหมายของบทร้อยแก้ว และบทร้อยกรองประกอบด้วย</p> <p>1.1 คำที่มีพยัญชนะควบกล้ำ</p> <p>1.2 คำที่มีอักษรนำ</p> <p>1.3 คำที่มีตัวการ์นต์</p> <p>1.4 คำที่มาจากภาษาต่างประเทศ</p> <p>1.5 อักษรย่อและเครื่องหมายวรรคตอน</p> <p>1.6 วัน เดือน ปีแบบไทย</p> <p>1.7 ข้อความที่เป็น โวหารต่าง ๆ</p> <p>1.8 ลำนวนเปรียบเทียบ</p> <p>2. การอ่านบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะ</p> <p>3. การอ่านจับใจความจากสื่อต่าง ๆ เช่น</p> <p>3.1 เรื่องสั้น ๆ</p> <p>3.2 นิทานและเพลงพื้นบ้าน</p> <p>3.3 บทความ</p> <p>3.4 พระบรมราโชวาท</p> <p>3.5 สารคดี</p> <p>3.6 งานเขียนประเภท โนม่น้าว ,บทความ โฆษณา</p> <p>3.7 ข่าว และเหตุการณ์สำคัญ</p> <p>4. การอ่านเร็ว</p> <p>5. การอ่านงานเขียนเชิงอธิบาย คำสั่ง ช้อแนะนำ และปฏิบัติตาม</p>

ระดับชั้น	ตัวชี้วัด	มาตรฐานแกนกลาง
	7. อธิบายความหมายของข้อมูล จาก การอ่านแผนผัง แผนที่ แผนภูมิ และ กราฟ 8. อ่านหนังสือตามความสนใจ และ อธิบายคุณค่าที่ได้รับ 9. มีมารยาทในการอ่าน	5.1 การใช้พจนานุกรม 5.2 การปฏิบัติตนในการอยู่ร่วมกันใน สังคม 5.3 ข้อตกลงในการอยู่ร่วมกันในโรงเรียน และการใช้สถานที่สาธารณะในชุมชนและ ท้องถิ่น 6. การอ่านข้อมูลจากแผนผัง แผนที่ แผนภูมิ และกราฟ 7. การอ่านหนังสือตามความสนใจ เช่น 7.1 หนังสือที่นักเรียนสนใจและเหมาะสม กับวัย 7.2 หนังสืออ่านที่ครูและนักเรียนกำหนด ร่วมกัน 8. มารยาทในการอ่าน

จากมาตรฐาน ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6
 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดให้ผู้เรียนได้รับความรู้และ
 ทักษะทางภาษาทั้งในด้านการอ่าน การฟัง การดู หลักการใช้ภาษา วรรณคดีและวรรณกรรม
 สำหรับด้านการอ่านต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถใน
 ด้านการอ่านคิดวิเคราะห์ เพื่อให้บรรลุตามมาตรฐานที่ ท.1.1 ตัวชี้วัดข้อที่ 4 สามารถแยกแยะ
 ข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น

แนวการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งสร้าง
 สติปัญญา และพัฒนาทักษะการคิดอย่างเป็นระบบ การคิดสร้างสรรค์และการคิดอย่างมี
 วิจยญาณมีความคิดในระดับสูง และคิดแบบองค์รวม สามารถคิดสร้างสรรค์ตนเอง สังคม
 ประเทศชาติ และโลก นอกจากนั้นยังมุ่งพัฒนาการทางอารมณ์ให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของตนเอง
 เข้าใจตนเอง เห็นอกเห็นใจผู้อื่น เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ สามารถแก้ปัญหาความขัดแย้งในอารมณ์อย่าง
 ถูกต้องเหมาะสม การจัดการศึกษายึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเอง
 ได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการเรียนการสอนจะต้องส่งเสริมให้ผู้เรียน

สามารถพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ ใช้การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแนวการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นแนวความคิดที่มุ่งให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนรู้จากการปฏิบัติด้วยวิธีการเรียนรู้ที่หลากหลาย ผู้สอนจะต้องวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนใช้แหล่งเรียนรู้และสื่อการเรียนรู้ในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนรู้วิธีการเรียนรู้ให้ประสบผลสำเร็จ วิธีการแสวงหาความรู้ วิธีการคิดวิเคราะห์ข้อมูล ข่าวสาร สามารถใช้ทักษะทางภาษาเพื่อการอภิปราย การรายงาน การแสวงหาความรู้ สามารถจดบันทึกความรู้ จัดหมวดหมู่ความรู้และเชื่อมโยงความรู้ใหม่และข้อมูลข่าวสารได้อย่างเป็นระบบ ผู้เรียนจะสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ส่วนตัวผู้สอนปรับบทบาทจากการให้ความรู้โดยการบอก การบรรยาย เป็นการวางแผนจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนลงมือทำกิจกรรมให้วิธีการเรียนรู้ ให้หลักการของศาสตร์ที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการปฏิบัติและสรุปความรู้ ประเมินผลตนเอง ปรับปรุงตนเองให้พัฒนาก้าวหน้า บทบาทของครูเป็นการวางตนให้ศิษย์ไว้วางใจ น่าเคารพ และผู้ทรงความรู้ เป็นที่ปรึกษาแก่ศิษย์ รับผิดชอบต่อศิษย์ วางตนเป็นแบบอย่างที่ดีเป็นตัวแบบในการประพฤติปฏิบัติ การจัดการเรียนรู้ควรคำนึงถึงความสำคัญในเรื่องต่อไปนี้

1. การเรียนรู้อย่างมีความสุข เป็นการจัดการเรียนการสอนในบรรยากาศที่เป็นอิสระ แต่มีระเบียบวินัยในตนเอง ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล ผู้เรียนมีวิธีการเรียนรู้ที่หลากหลาย ส่งเสริมให้ผู้เรียน ประสบผลสำเร็จในการเรียน เกิดความภาคภูมิใจในผลงานอันเกิดจากผลสำเร็จในการเรียนรู้ของตน และผู้เรียนได้พัฒนาตนเองเต็มศักยภาพ แนวทางในการจัดการเรียนการสอน คือ บทเรียนที่มีความหมายและเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน กิจกรรมเรียนรู้หลากหลาย ผู้เรียนสามารถปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง มีสื่อการเรียนรู้เหมาะสมกับความสามารถและนำเสนอใจ การประเมินผลมุ่งเน้นศักยภาพของผู้เรียนเป็นรายบุคคลและรายกลุ่ม ผู้สอนกับผู้เรียน และผู้เรียนกับผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

2. การเรียนรู้แบบองค์รวม เป็นการเรียนรู้จากการบูรณาการสาระการเรียนรู้และกระบวนการเรียนรู้เข้าด้วยกัน สาระการเรียนรู้จะเรียนจากเรื่องใกล้ตัว ที่อยู่อาศัย ท้องถิ่นของตนเอง สังคม ประเทศชาติ สิ่งแวดล้อม เรื่องของสังคมโลก การเปลี่ยนแปลงและแนวโน้มที่เกิดขึ้นในสังคมโลก การเรียนรู้แบบองค์รวมเป็นการบูรณาการความรู้ความเข้าใจเรื่องที่เรียนให้ลึกซึ้ง ครอบคลุมปัญหา และมีความหมายต่อการนำไปใช้ในการดำรงชีวิตและการแก้ปัญหาของสังคม

3. การเรียนรู้จะต้องปรับวัฒนธรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนต้องมีลีลาการเรียนรู้ (Learning Styles) ของตน มีอิสระในการเรียนรู้ที่มีความรับผิดชอบสูง มีวินัยในตนเอง หากการเรียนรู้โดยผู้เรียนเป็นสำคัญผู้เรียนขาดระเบียบวินัย

ขาดความเข้มแข็งด้านจริยธรรม ขาดความรับผิดชอบ ขาดความอดทน และความมุ่งมั่นต่อความสำเร็จ และขาดวินัยในการปฏิบัติงาน การเรียนการสอนย่อมล้มเหลว ดังนั้นครูจำเป็นต้องปลูกฝังและสร้างวินัยในตนเองควบคู่ไปกับวิธีการเรียนรู้

4. การเรียนรู้จากการคิดและการปฏิบัติจริง เป็นการเรียนรู้โดยการประมวลผลข้อมูลความรู้จากประสบการณ์ต่าง ๆ มาวิเคราะห์ให้เป็นความรู้ใหม่ วิธีการใหม่ เพื่อนำความรู้และวิธีการไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างเหมาะสมสอดคล้องกัน ผู้เรียนจะแสวงหาข้อมูลจากการอ่าน การสัมภาษณ์ การดูสื่อทางอิเล็กทรอนิกส์ การฟัง แล้วจดบันทึกข้อมูลนำมาวิเคราะห์คิดอย่างรอบคอบและนำความรู้ไปปฏิบัติจริง เป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง จากแหล่งเรียนรู้ สื่อ เหตุการณ์และสิ่งแวดล้อมรอบตัว นำมาสรุปผลสร้างความรู้ด้วยตนเอง

5. การเรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่น เป็นการเรียนรู้ที่มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นด้วยการแลกเปลี่ยนข้อมูล ความรู้ ความคิดและประสบการณ์ซึ่งกันและกัน ด้วยการนำข้อมูลมาศึกษาทำความเข้าใจร่วมกัน คิดวิเคราะห์ ตีความ แปลความ สังเคราะห์ ข้อมูลและประสบการณ์สรุปเป็นข้อความรู้ ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่หลากหลาย มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เป็นการปลูกฝังคุณธรรมการอยู่ร่วมกันและการทำงานร่วมกันทำให้พัฒนา ทั้งทักษะทางสังคม และทักษะการทำงานที่ดี

6. การเรียนรู้โดยมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนและมีส่วนร่วมในผลงาน เป็นการให้ผู้เรียนร่วมกันวางแผนการเรียนรู้อ และปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกัน เช่น การจัดนิทรรศการการเขียนความรู้เป็นบทความหรือจัดทำสมุดวิเคราะห์ความรู้จัดทำแผนภูมิ การรายงานหน้าชั้น การจัดอภิปรายความรู้ การแสดงบทบาทสมมติ และการแสดงละคร ฯลฯ ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้ ทักษะกระบวนการทำงานแบบมีส่วนร่วม มีความเป็นประชาธิปไตย รู้จักบทบาทหน้าที่ แบ่งความรับผิดชอบ ปรีกษาหรือ ติดตามผล ประเมินผลงาน และบูรณาการความรู้จากหลายวิชา

7. การเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้ เป็นการเรียนรู้ลีลาการเรียนรู้และความถนัดในการเรียนของตนเอง ผู้เรียนจะรู้กระบวนการเรียนรู้จากการที่ผู้สอนเปิดโอกาสและจัดสถานการณ์ให้ศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม เกิดการศึกษาวิเคราะห์และสรุปผล การเรียนรู้ เพื่อนำไปใช้เป็นประโยชน์ในการเรียนรู้ต่อไป

8. การเรียนรู้เพื่อนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพ เป็นการนำความรู้ที่ได้จากการเรียน เช่น ทักษะการสื่อสาร ทักษะการแสวงหาความรู้ ทักษะการปฏิบัติงาน ทักษะการวิเคราะห์ ทักษะการสังเคราะห์ ทักษะการจัดการ ทักษะการดำเนินชีวิต และการมีมนุษยสัมพันธ์มาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต และการประกอบอาชีพ

การอ่าน

การอ่านเป็นทักษะที่สำคัญถือว่าเป็นเครื่องมือพื้นฐานในการศึกษาหาความรู้การประกอบอาชีพ การนำไปใช้ในการดำรงชีวิต การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในโรงเรียนการอ่านถือว่ามี ความสำคัญมาก เพราะการอ่านจะนำไปสู่การเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระ รวมถึงทุก ๆ อาชีพด้วย ดังนั้น ครูต้องเป็นผู้ที่ต้องส่งเสริมให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านพัฒนาตนเองด้วยการอ่านให้มาก การอ่านที่ดีเมื่ออ่านแล้วต้องสามารถวิเคราะห์เรื่องที่อ่านได้ นำสิ่งที่อ่าน ไปใช้ในการดำรงชีวิตได้ เพื่อให้ เห็นภาพรวมของการอ่าน ผู้วิจัยขอกล่าวถึงเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการอ่านดังต่อไปนี้

1. ความหมายของการอ่าน

การอ่านเป็นทักษะภาษาที่สำคัญเป็นทักษะที่มนุษย์ใช้เป็นพื้นฐานในการเรียนรู้รวมทั้ง เป็นพื้นฐานในการศึกษาทุกระดับซึ่งได้มีนักการศึกษาได้ให้ความหมายของการอ่านไว้ ดังนี้

ฉวีวรรณ อุทกอนันท์ (2542 : 35) ได้ให้ความหมายของการอ่านไว้ว่าคือ ความเข้าใจ ในสัญลักษณ์เครื่องหมายรูปภาพตัวอักษรคำและข้อความที่พิมพ์หรือเขียนขึ้นมา

ลินจง จันทร์วราทิตย์ (2542 : 12) ได้ให้ความหมายของการอ่านว่าเป็นกระบวนการ ค้นหาคำความหมายและความเข้าใจจากตัวอักษรและสัญลักษณ์อื่น ๆ ที่ใช้แทนความคิดเพื่อเพิ่มพูน ประสิทธิภาพของผู้อ่านความเข้าใจในการอ่านจะขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพเดิมของผู้อ่านด้วย

มัทนา นาคบุตร (2542 : 3) ให้ความหมายของการอ่านว่าเป็นการตีความหรือแปล ความหมายจากหนังสือ (สัญลักษณ์) ที่ผู้เขียนไว้ให้เกิดการรับรู้เกิดความเข้าใจสารและสามารถ นำไปใช้ประโยชน์ได้

สนิท สัตโยภาส (2532 : 92) ได้ให้ความหมายของการอ่านไว้ว่าเป็นการมองดูตัวอักษร แล้วถ่ายทอดความหมายจากตัวอักษรออกมาเป็นความคิดจากนั้นจึงนำความรู้ความคิดหรือสิ่งที่ได้ จากการอ่านไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในด้านต่าง ๆ เมื่อถึงเวลาอันควร

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2542 : 2) ให้ความหมายของการอ่านไว้ว่าเป็นลักษณะ ของกระบวนการเป็นลำดับขั้นที่เกี่ยวข้องกับการทำความเข้าใจความหมายของคำกลุ่มคำประโยค ข้อความและเรื่องราวของสารที่ผู้อ่านสามารถบอกความหมายได้

จากความหมายของการอ่านที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่าการอ่านคือกระบวนการแปล ตัวอักษรหรือสัญลักษณ์จากการดูแล้วตีความจับใจความและวิเคราะห์ความนั้น โดยกระบวนการ ทางสมองเพื่อให้เกิดความเข้าใจความหมายอย่างถูกต้องสามารถตีความหมายและนำไปใช้ได้

2. ความสำคัญของการอ่าน

การอ่านมีความสำคัญและจำเป็นมากสำหรับครูผู้สอนในการกำหนดตัวชี้วัดในการอ่านของนักเรียนต้องจัดให้เหมาะสมกับระดับชั้นและความสามารถ เพื่อให้ให้นักเรียนสามารถนำความคิดจากการอ่าน ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันดังนั้นความสำคัญของการอ่านได้มีนักการศึกษาได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านไว้ ดังนี้

ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2542 : 3) กล่าวถึง ความสำคัญของการอ่านสรุปได้ดังนี้

1. การอ่านมีความจำเป็นต่อการศึกษาล่าเรียนทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน ตั้งแต่อนุบาลจนถึงระดับอุดมศึกษาเพื่อช่วยในการศึกษาค้นคว้าเขียนรายงานทำการบ้านเป็นคู่มือประกอบการเรียนการสอนทั้งในและนอกหลักสูตรหลังจากการจบการศึกษาแล้วการอ่านจะเป็นประโยชน์ต่อการนำความรู้มาใช้ในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข
2. การอ่านเป็นประโยชน์ในการพัฒนาตนเองและพัฒนาคุณภาพชีวิตทำให้มีบุคลิกภาพดีรักษาสุขภาพดูแลบ้านเรือนให้สะอาดรักษาสิ่งแวดล้อมรับประทานอาหารถูกหลักอนามัยและโภชนาการ
3. การอ่านทำให้เป็นคนทันสมัยทันต่อเหตุการณ์การติดตามข่าวสารอยู่ตลอดเวลาหรืออ่านอยู่ตลอดเวลาจะทำให้การสนทนาหรือการโต้ตอบเป็นไปอย่างราบรื่นสามารถใช้ข้อมูลใหม่ ๆ ให้เป็นประโยชน์
4. การอ่านทำให้สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้ช่วยในการปรับปรุงตัวเองเช่นบุคลิกภาพการพูดจารู้จักระงับอารมณ์การมีความอดทนมีเหตุผลรู้จักทำตัวให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม
5. การอ่านเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศถ้าประเทศใดมีพลเมืองไม่รู้หนังสือมีอยู่เป็นจำนวนมากประเทศนั้นย่อมไม่มีความเจริญก้าวหน้าจะเป็นประเทศด้อยพัฒนา มักมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองโดยการปฏิวัติหรือรัฐประหารอยู่เป็นประจำ
6. การอ่านมีประโยชน์ในการที่จะช่วยให้รู้ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ (Information) ทำให้เป็นคนรอบรู้ช่วยให้เข้าใจในเรื่องที่สงสัยอยากรู้อยากเห็นการอ่านถือเป็นการเรียนรู้นอกห้องเรียนได้ตลอดชีวิต
7. การอ่านเป็นการรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์เป็นการอ่านเพื่อความเพลิดเพลิน (Recreation) อ่านเพื่อแก้เหงาคลายเครียดอ่านเพื่อฆ่าเวลาเช่นขณะรอรถประจำทางหรือรอเพื่อนและยังได้ความรู้แทรกอยู่ด้วย

8. การอ่านเป็นประโยชน์ในการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันเช่นการอ่านป้ายโฆษณาตามสถานีวิทยุการปรุงอาหารวิธีการประกอบเครื่องมือต่างๆการอ่านสัญญาต่างๆซื้อขายสัญญาเงินกู้ อ่านจดหมาย

9. การอ่านช่วยพัฒนาจิตใจและความคิดให้เจริญงอกงามทำให้ผู้อ่านได้เข้าใจผู้อื่นได้คิดริเริ่มข้อคิดปรัชญาในการดำเนินชีวิตตลอดจนจริยธรรม โนธรรมคุณธรรมทำให้ผู้อ่านเกิดความเมตตา กรุณา โอบอ้อมอารีเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อเพื่อนมนุษย์และสัตว์

10. การอ่านช่วยขจัดความทุกข์ความเศร้าหมองทำให้เข้าใจโลกและชีวิตมากยิ่งขึ้น เช่นคนป่วยคนผิวดวงคนได้รับความทุกข์เมื่ออ่านหนังสือธรรมะจำทำให้ได้ข้อคิดต่าง ๆ สามารถแก้ปัญหาได้

วรรณิ โสภประยูร (2544 : 120) ได้สรุปความสำคัญของการอ่านไว้ ดังนี้

1. การอ่านเป็นเครื่องมือที่สำคัญยิ่งในการศึกษาเล่าเรียนทุกระดับผู้เรียนจำเป็นต้องอาศัยทักษะการอ่านทำความเข้าใจเนื้อหาสาระของวิชาการต่างๆ

2. ในชีวิตประจำวัน โดยทั่วไปคนเราต้องอาศัยการอ่านคิดติดต่อสื่อสารเพื่อทำความเข้าใจกับบุคคลอื่นร่วมกับทักษะการฟังการพูดและการเขียนทั้งในด้านการกิจส่วนตัวและหน้าที่การงานต่าง ๆ ในสังคม

3. การอ่านช่วยให้บุคคลสามารถนำความรู้และประสบการณ์จากสิ่งที่อ่านไปปรับปรุงและพัฒนาอาชีพหรือธุรกิจการทำงานที่กระทำอยู่ให้เจริญก้าวหน้าและประสบความสำเร็จได้

4. การอ่านสามารถสนองความต้องการพื้นฐานของบุคคลในด้านต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดีเช่นช่วยให้มั่นคงปลอดภัยช่วยให้ได้รับประสบการณ์ใหม่

5. การอ่านทั้งหลายจะส่งเสริมให้บุคคลได้ขยายความรู้และประสบการณ์เพิ่มขึ้นอย่างลึกซึ้งและกว้างขวางทำให้เป็นผู้รอบรู้เกิดความมั่นใจในการพูดปราศรัยการบรรยายหรือการอภิปรายปัญหาต่าง ๆ นับเป็นการเพิ่มบุคลิกภาพและความน่าเชื่อถือ

6. การอ่านหนังสือหรือสิ่งพิมพ์หลายชนิดนับว่าเป็นกิจกรรมนันทนาการที่น่าสนใจมากเช่นอ่านหนังสือพิมพ์นิตยสารวารสารนวนิยายการ์ตูน ฯลฯ ช่วยให้บุคคลรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์และเกิดความเพลิดเพลินสนุกสนาน

7. การอ่านเรื่องราวต่าง ๆ ในอดีต เช่น ศิลาจารึกประวัติศาสตร์เอกสารสำคัญ วรรณคดีจะช่วยให้อนุชนอนุรักษมรดกทางวัฒนธรรมไทยเอาไว้และสามารถพัฒนาให้เจริญรุ่งเรืองได้

สรุปได้ว่าการอ่านมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการดำรงชีวิตของมนุษย์ทุกเพศทุกวัยเพราะมนุษย์ต้องใช้การอ่านเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้พัฒนาความคิดให้สามารถนำความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ จากเรื่องที่อ่านไปใช้ประโยชน์ได้

3. จุดมุ่งหมายในการอ่าน

จุดมุ่งหมายของการอ่านไม่ว่าจะเป็นการอ่านเพื่อความบันเทิง หรืออ่านเพื่อเพิ่มความรู้ จุดมุ่งหมายของการอ่านแต่ละคนมีความแตกต่างกัน ได้มีนักการศึกษาได้ให้ความหมายของ จุดมุ่งหมายในการอ่านไว้ ดังนี้

ไพฑูรย์ สีนลาร์ตัน (2538 : 56) ได้แบ่งจุดมุ่งหมายของการอ่านไว้ 2 ประเภท ดังนี้

1. อ่านเพื่อความเพลิดเพลิน ได้แก่การอ่านนวนิยายเรื่องสั้นหนังสือพิมพ์หรือ สิ่งพิมพ์ในนิตยสารเป็นการอ่านเพื่อพักผ่อนหย่อนใจแต่ในขณะที่เดียวกันก็จะได้รับความรู้ไปด้ว การอ่านชนิดนี้ทำได้เพียงแค่เข้าใจเรื่องราวและจับใจความสำคัญให้ได้ก็เพียงพอแล้ว

2. อ่านเพื่อความรู้ ได้แก่การอ่านตำราวิชาการสารคดีบทความซึ่งจะละเอียดเพียงใด นั้นขึ้นอยู่กับจุดประสงค์ของผู้อ่านเป็นประการสำคัญผู้อ่านบางคนต้องการอ่านเพื่อทวิปัญญาซึ่ง ต้องอ่านซ้ำๆอ่าน ไปคิด ไปยังอ่านซ้ำยิ่งจะก่อให้เกิดปัญญาหรือบางคนต้องการอ่านเพื่อเขียนรายงาน หรือวิทยานิพนธ์ก็ต้องอ่านหนังสือหลายๆเล่มเพื่อประมวลความคิดที่ได้จากการอ่านแล้วนำไป เขียน

เอกนัท จารุมริชชน (2539 : 24) สรุปได้ว่า โดยทั่วไปเราอ่านหนังสือเพื่อความมุ่ง หมายดังต่อไปนี้

1. อ่านเพื่อศึกษาเรื่องราวโดยละเอียด ได้แก่การอ่านตำราวิชาการต่าง ๆ
2. อ่านเพื่อศึกษาหาคำตอบในสิ่งที่ต้องการได้แก่การอ่านคำแนะนำอ่านเพื่อคำตอบ ของคำถามหรือปัญหาอ่านเพื่อต้องการประโยชน์ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยเฉพาะอ่านเพื่อหาข้อมูล เพื่อทำการวิจัยเป็นต้น

3. อ่านเพื่อความเพลิดเพลินบันเทิงใจได้แก่การอ่านหนังสือประเภทบันเทิงคดี นวนิยายวรรณคดีเป็นต้น

ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2542 : 23-25) กล่าวถึง วัตถุประสงค์ของการอ่านไว้ว่า

1. อ่านเพื่ออยากรู้อยากเห็นและรู้ข่าวสารข้อมูลต่างๆ (Information) อันเป็นความ ต้องการตามธรรมชาติของมนุษย์

2. อ่านเพื่อแก้ปัญหา

3. อ่านเพื่อความรู้และเพื่อการศึกษา

4. อ่านเพื่อค้นคว้าและวิจัย

5. อ่านเพื่อปรับปรุงบุคลิกภาพ

6. อ่านเพื่อรักษาสุขภาพการเป็น โรคต่าง ๆ ควรจะมีวิธีการรักษาตัวอย่างไร

7. อ่านเพื่อปรับปรุงงานอาชีพ
8. อ่านเพื่อให้เกิดความเพลิดเพลินเป็นการหาความสนุกสนานเพลิดเพลิน โดยไม่ต้องไปดูภาพยนตร์หรือละครโทรทัศน์ ฯลฯ
9. อ่านเพื่อแก้เหงาหรือการอ่านเพื่อฆ่าเวลา
10. อ่านเพื่อนำไปใช้ในชีวิตรประจำวัน

Bush and Huebner. (1970 : 5-6 ; อ้างถึงใน สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์, 2545) กล่าวถึง จุดมุ่งหมายเฉพาะของการอ่านไว้ดังนี้

1. ตอบสนองอารมณ์ที่ผู้อ่านพอใจ
 2. ช่วยให้เกิดความต้องการในชีวิตประจำวันเพราะการอ่านจะช่วยขจัดเขย อารมณ์ที่ขาดหายไปและช่วยตอบสนองความต้องการในส่วนของการอ่านและความรู้สึกที่ต้องการ
 3. ติดตามเรื่องที่ได้รับฟังจากผู้อื่น
 4. ส่งเสริมให้มีความคิดสร้างสรรค์โดยอาศัยแนวทางจากเรื่องที่อ่าน
 5. ส่งเสริมให้มีความกระตือรือร้นในการอ่านเรื่องอื่นๆเพิ่มขึ้น
 6. รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
 7. ช่วยผ่อนคลายความตึงเครียดของสมอง
 8. ช่วยให้มีความรู้เพิ่มขึ้นสามารถใช้ประกอบการเรียนวิชาอื่นๆ
 9. รู้จักสถานที่ที่ไม่สามารถเดินทางไปได้แต่สามารถหาประสบการณ์ได้จาก
- การอ่าน
10. มีความคิดเป็นอิสระในการเลือกเรื่องที่จะอ่าน
 11. มีความเฉลียวฉลาดโดยอาศัยความรู้และแนวคิดจากการอ่านไปสนทนา
- โต้ตอบกับผู้อื่นได้
12. เป็นการใช้เวลาพักผ่อน
 13. ช่วยให้เกิดความสนใจเรื่องใหม่ๆ
 14. ส่งเสริมการฝึกทักษะการอ่านจากขั้นพื้นฐาน ไปสู่ขั้นที่สูงขึ้น
 15. เป็นการฝึกให้มีระดับความคิดที่สูงขึ้น
 16. เปิดเผยความลึกซึ้งในเรื่องราวบางอย่างที่ผู้อ่านไม่เคยรู้มาก่อน
 17. ช่วยให้มีสุขภาพจิตดีขึ้น
 18. ช่วยให้มีความคิดแตกฉานมากขึ้น
 19. ส่งเสริมให้ผู้อ่านมีน้ำใจเป็นนักกีฬา

- เรื่องส่วนตัว
20. นำความรู้ที่ได้จากการอ่านมาแก้ไขปัญหาสังคมเศรษฐกิจการเมืองและ
เรื่องส่วนตัว
21. ส่งเสริมให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์ร่วมกับผู้เขียน
22. ส่งเสริมให้ผู้อ่านสามารถเผชิญหน้ากับสถานการณ์ใหม่ ๆ ด้วยความเชื่อมั่น
มากยิ่งขึ้น
23. พัฒนาคุณค่าทางสังคมโดยอาศัยความรู้ที่ได้จากการอ่านไปใช้ประโยชน์ให้
กว้างขวางขึ้น

24. ช่วยให้อ่านมีหูตากว้างไกลมากยิ่งขึ้น

วิลลาร์ด สุนทร โรจน์ (2540 : 34) ได้สรุป ประเภทของการอ่านดังนี้

1. อ่านเพื่อจับใจความอย่างคร่าว ๆ (Skimming and Scanning Reading)
2. อ่านเพื่อจับใจความสำคัญ (Idea Reading)
3. อ่านเพื่อสำรวจรายละเอียดและจับใจความสำคัญโดยทั่ว ๆ ไป (Exploration Reading)
4. อ่านเพื่อความเข้าใจอรรถ (Study Reading)
5. อ่านเพื่อใช้วิจารณ์ตามข้อความที่อ่าน (Analytical Reading)
6. อ่านเพื่อการวิเคราะห์ข้อความหรือแนวความคิดในเรื่องที่อ่าน (Critical Reading)

เอมอร์ สวงวดี (2547 : 15) สรุปไว้ว่า จุดมุ่งหมายของการอ่านมีบทบาทสำคัญ
สำหรับใช้กำหนดแนวทางในการสอนอ่านที่จะเลือกใช้ให้เหมาะสมกับเวลาโอกาสความแตกต่าง
ของผู้เรียนแต่ละคนและช่วยให้การสอนอ่านประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่ต้องการ
กล่าวโดยสรุปจุดมุ่งหมายสำคัญของการอ่านคืออ่านเพื่อเพิ่มความรู้ ความคิดและความผลิตเฟลิน
ผ่อนคลายเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต พัฒนาความรู้ ความสามารถ การนำไปใช้ประโยชน์ใน
ชีวิตประจำวัน ซึ่งจะได้ไม่น้อยเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับความเข้าใจของผู้อ่านจะเป็นตัวกำหนด
ความสำเร็จของการอ่านหากมีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนจะช่วยให้การอ่านแต่ละครั้งประสบความสำเร็จ
ได้ง่ายประหยัดเวลาและมีทิศทาง

4. ประเภทของการอ่าน

การแบ่งประเภทของการอ่านจะช่วยให้ครูผู้สอนตระหนักถึงขอบข่ายของการสอน
การอ่านได้ดี ได้มีนักการศึกษาได้แบ่งประเภทของการอ่าน ไว้ดังนี้

Miller. (1990 : 203) ได้แยกประเภทของการอ่านไว้ 5 ข้อดังนี้

1. การอ่านอย่างคร่าว ๆ (Scanning) เป็นการอ่านเพื่อต้องการสำรวจว่าควรจะอ่านหนังสือเล่มนั้นต่อไปอย่างละเอียดต่อไปหรือไม่จะตัดสินใจเลือกซื้อหรือยืมหนังสือเล่มนั้นหรือไม่ในการอ่านคร่าว ๆ นั้นจะอ่านเพียงชื่อเรื่องชื่อหัวเรื่องชื่อผู้แต่งสารบัญค่านำอ่านบางตอนดูสำนวนหรือเนื้อหาอย่างคร่าว ๆ

2. การอ่านเพื่อจับใจความสำคัญ (Idea Reading) เป็นการอ่านที่รวมเอาการอ่านอย่างคร่าว ๆ (Scanning) เข้าไว้ด้วยกันเป็นการอ่านเพื่อเก็บแนวคิดโดยอ่านเฉพาะส่วนที่สำคัญที่ต้องการเป็นหลักและอ่านข้ามตอนที่ไม่ต้องการ

3. การอ่านเพื่อค้นหารายละเอียดและใจความสำคัญทั่ว ๆ ไป (Exploratory Reading) เป็นการอ่านเพื่อทำบันทึกย่อสำหรับทบทวนภายหลังหรือเป็นการอ่านเพื่อสรุปสาระสำคัญของข้อความการอ่านชนิดนี้ผู้อ่านจะต้องหาคำสำคัญหรือหาประโยคใจความสำคัญให้ได้และสามารถ สรุปแนวคิดของแต่ละย่อหน้าและแต่ละเรื่องได้โดยผู้อ่านจะต้องใช้ความสามารถอ่านให้เข้าใจสามารถสรุปรายละเอียดและจับใจความสำคัญได้อย่างกว้าง ๆ

4. การอ่านเพื่อศึกษาปัญหาอย่างลึกซึ้ง (Study Reading) เป็นการอ่านที่ต้องการอ่านอย่างละเอียดเพื่อจะารู้เรื่องที่ทำอย่างลึกซึ้ง

5. การอ่านเพื่อวิเคราะห์และวิจารณ์ (Analytical and Critical Reading) เป็นการอ่านอย่างละเอียดแล้วจึงแยกแยะส่วนต่าง ๆ ว่ามีความหมายและมีความสำคัญเพียงใดแต่ละส่วนมีความสัมพันธ์กับส่วนต่าง ๆ อย่างไรเพื่อสันนิษฐานหาเหตุผลพร้อมทั้งบอกได้ด้วยว่าข้อความนั้นถูกหรือผิด

ไพฑูริย์ สีนลรัตน์ (2538 : 57) แบ่งการอ่านออกเป็น 2 ชนิด คือ การอ่านออกเสียงและการอ่านในใจ

1. การอ่านออกเสียงแบ่งการอ่านตามลักษณะคำประพันธ์ได้ 2 ประเภท คือ

1.1 การอ่านร้อยแก้วควรอ่านให้ถูกต้องตามอักขรวิธีหรือตามที่ราชบัณฑิตยสถานกำหนดอ่านเน้นและไม่เน้นเสียงให้คำกลุ่มคำและประโยคเพื่อเข้าใจสารที่ผู้เขียนส่งให้ผู้อ่านนอกจากนี้ต้องอ่านให้ถูกต้องจังหวะลีลาและท่วงทำนองตามลักษณะของคำประพันธ์แต่ละชนิด

1.2 การอ่านร้อยกรองการอ่านชนิดชนิดนี้มุ่งให้เกิดความเพลิดเพลินซาบซึ้งในรสไพเราะเป็นสำคัญซึ่งจะต้องอ่านอย่างมีจังหวะลีลาและท่วงทำนองตามลักษณะของคำประพันธ์แต่ละชนิดการอ่านออกเสียงทั้งร้อยแก้วและร้อยกรองแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1.2.1 การอ่านออกเสียงปกติคือการอ่านโดยใช้เสียงธรรมชาติให้ถูกต้อง ชัดเจนเสียงที่อ่านเป็นสำเนียงพูดการออกเสียงสระพยัญชนะวรรณยุกต์ตัวควบกล้ำตลอดจนการเว้นวรรคตอนที่ถูกต้องการเว้นวรรคตอนในการอ่านถือว่าเป็นสิ่งสำคัญเพราะถ้าเว้นวรรคตามที่ปรากฏในหนังสือที่อ่านแต่จะต้องคำนึงถึงความสะดวกสบายความชัดเจนในการสื่อความหมายเป็นสิ่งสำคัญ

1.2.2 การอ่านเป็นทำนองได้แก่การอ่านให้มีเสียงสูง ๆ ต่ำ ๆ มีจังหวะและเอื้อนเสียงให้เกิดทำนองเสนาะต่าง ๆ การอ่านทำนองร้อยแก้วหรือการอ่านร้อยแก้วเป็นทำนองในการอ่านหนังสือเทศน์ที่เรียกว่าทำนองธรรมวัตรซึ่งจะเริ่มต้นด้วยเสียงดังก่อนแล้วค่อยๆแผ่วเบาในตอนท้ายวรรคการอ่านร้อยแก้วหรือการอ่านร้อยกรองเป็นทำนองได้แก่การอ่านให้มีเสียงสูงต่ำมีจังหวะสั้น – ยาวเน้นเสียงเน้นสัมผัสเอื้อนเสียงหนักเบาเป็นทำนองซึ่งเรียกว่าการอ่านทำนองเสนาะ

2. การอ่านในใจการอ่านในใจสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันมากกว่าการอ่านออกเสียงถ้าพูดถึงการอ่านโดยทั่ว ๆ ไปมักจะหมายถึงการอ่านในใจมากกว่าการอ่านออกเสียง

วรรณิ โสมประยูร (2544 : 127) แบ่งประเภทการอ่านเพื่อประโยชน์ในการเรียนการสอน ดังนี้

1. การอ่านออกเสียงแบ่งได้ 3 แบบ ได้แก่

1.1 การอ่านร้อยแก้ว

1.2 การอ่านร้อยกรอง

1.3 การอ่านทำนองเสนาะ

2. การอ่านในใจแบ่งได้ 7 แบบ ได้แก่

2.1 การอ่านแบบค้นคว้าหาความรู้

2.2 การอ่านแบบจับใจความสำคัญหรือหาสาระสำคัญของเรื่องเช่นอ่าน

บทความ

2.3 การอ่านแบบหารายละเอียดทุกตอนเช่นอ่านประวัติศาสตร์อ่านลำดับ

เหตุการณ์

2.4 การอ่านแบบหารายละเอียดทุกคำเพื่อการปฏิบัติเช่นอ่านคู่มือ

เครื่องใช้ไฟฟ้าอ่านวิธีประกอบอาหาร

2.5 การอ่านแบบวิเคราะห์วิจารณ์เพื่อหาเหตุผลเช่นอ่านข่าวเหตุการณ์สำคัญ

2.6 การอ่านแบบไตร่ตรองโดยใช้วิจารณ์ญาณเพื่อหาข้อเท็จจริงข้อดีข้อเสีย

สำหรับเลือกแนวทางปฏิบัติเช่นอ่านโฆษณา

2.7 การอ่านแบบคร่าว ๆ เพื่อสังเกตและจดจำเช่นอ่านชื่อสถานที่ต่าง ๆ

เมื่อเวลานั่งรถผ่านไป

กรมวิชาการ (2543 : 57-58) การอ่านมี 7 วิธี คือ

1. การอ่านคร่าว ๆ ใช้เมื่อต้องการสำรวจว่าจะอ่านหนังสือนั้นต่อไปหรือไม่
2. อ่านเก็บแนวคิดใช้เมื่อต้องอ่านหนังสือหรือเอกสารนั้นแล้วทำบันทึกย่อไว้ ทบทวนภายหลังหรือจะสรุปสาระสำคัญข้อความ
3. อ่านแบบตรวจตราคือการอ่านวิธีหนึ่งรวมกับการอ่านวิธีที่ 2 และอ่านเฉพาะ ส่วนที่สำคัญที่ต้องการเป็นหลัก
4. อ่านอย่างศึกษาค้นคว้าการอ่านวิธีนี้ใช้วิธีที่ 3 เป็นหลักแต่มิได้อ่านเพียงสิ่งเฉพาะ เป็นบางจุดเพราะการศึกษาค้นคว้านั้นต้องอ่านอย่างละเอียดทุกบททุกตอนหากละเลยบางตอนก็ อาจจะเกิดผลเสียได้
5. อ่านเชิงวิเคราะห์หรืออ่านตีความใช้การอ่านวิธีที่ 4 เป็นหลักคืออ่านอย่างละเอียดแล้วแยกแยะส่วนต่าง ๆ ให้ได้แล้วหาความสัมพันธ์
6. อ่านเก็บข้อมูลวิธีนี้ใช้เมื่อจะอ่านหนังสือหรือเอกสารหลาย ๆ เล่มจะได้ เปรียบเทียบคัดเลือกและนำเฉพาะส่วนที่ต้องการมาใช้ต่อไปวิธีนี้ใช้กันมากในการทำรายงานทำ วิทยานิพนธ์หรือการวิจัย
7. อ่านโดยใช้วิจารณ์ญาณการใช้วิธีนี้ได้ผู้อ่านจะต้องมีความสามารถในการ อ่านวิธีอื่น ๆ ได้เสียก่อนเพราะการอ่านโดยใช้วิจารณ์ญาณจะต้องอาศัยวิธีทั้งหมดข้างต้นร่วมกัน อย่างมีประสิทธิภาพแล้วจึงจะเกิดปัญญาสันนิษฐานหาเหตุผลได้

กล่าวโดยสรุปการอ่านแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ ประเภทออกเสียงและไม่ออกเสียงแต่ไม่ว่า จะเป็นการอ่านประเภทใดสิ่งสำคัญอยู่ที่การตีความหากมีการอ่านโดยปราศจากการตีความการอ่าน ครั้งนั้นก็จะไม่มีความหมายใด ๆ เลย

5. กระบวนการอ่าน

กระบวนการอ่านเป็นการรับสารและส่งสารอย่างมีระบบโดยมีความคิดเป็นแกนกลาง และมีเป้าหมายในการอ่านมีนักการศึกษาขอให้ความหมายของกระบวนการอ่านไว้ ดังนี้

ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2542 : 15-16) ได้สรุปถึงกระบวนการในการรับสารและ ส่งสาร ดังนี้

1. การมองเห็นตัวอักษรคำข้อความหรือสัญลักษณ์
2. การอ่านออกหรืออ่านได้
3. การเข้าใจความหมายของตัวอักษรคำข้อความประโยคถ้อยคำสำนวนหรือ สัญลักษณ์สามารถตีความวิเคราะห์วิจารณ์และสังเคราะห์ได้

4. การนำไปใช้ให้ถูกกับวัตถุประสงค์และยังได้กล่าวถึงกระบวนการอ่านมี 4 ขั้นตอน ได้แก่

- 4.1 อ่านออกอ่านได้รู้จักคำศัพท์ที่อ่านออกเสียงได้ถูกต้อง
- 4.2 เข้าใจความหมายของคำวลีและประโยคตีความได้สรุปได้
- 4.3 รู้จักใช้ความคิดสามารถวิเคราะห์วิจารณ์และออกความคิดเห็นอาจจะขัดแย้งหรือเห็นด้วยกับความคิดของผู้เขียนอย่างมีเหตุผล
- 4.4 นำไปใช้นำไปประยุกต์หรือคิดแปลงเช่นนำเอาคำพูดข้อคิดและถ้อยคำ สำนวนต่างๆ ไปใช้ก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์

ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2542 : 21-22) ได้สรุป กระบวนการอ่านสรุปได้ ดังนี้

1. การประมวลความระดับจุลภาค (Micro Process) ผู้อ่านไม่ควรอ่านทีละคำควรอ่านแบบกวาดสายตาไปอย่างรวดเร็วทีละกลุ่มคำผู้อ่าน ไม่ต้องอ่านทุกคำควรอ่านเฉพาะคำที่สำคัญ เป็นการฝึกการกวาดสายตาให้มากขึ้น ๆ และเข้าใจบทอ่านไปด้วยอย่างรวดเร็ว
2. การประมวลความโดยการบูรณาการ (Integrative Process) ผู้อ่านต้องพยายามเข้าใจโครงสร้างของประโยคและคำเชื่อมเข้าใจสรพนามอ้างอิงเข้าใจประโยคที่มีส่วนละไว้และสามารถอนุมานส่วนสำคัญที่ขาดหายไปได้
3. การประมวลความระดับมหภาค (Macro Process) ผู้อ่านต้องพยายามเข้าใจโครงสร้างของรูปแบบการเขียนและเนื้อหาตลอดจนความรู้เดิมเกี่ยวกับเรื่องที่ทำให้อ่านเข้าใจเรื่องราวที่อ่านได้รวดเร็วขึ้นผู้อ่านต้องฝึกทักษะการสรุปย่อฝึกการลำดับความสำคัญของข้อมูลรู้จักสรุปประเด็นหลัก (Main Ideas)
4. การประมวลความ โดยความคิดลึกซึ้ง (Elaborative Process) ผู้อ่านรู้จักฝึกการใช้ความคิดลึกซึ้งการเดาความหมายโดยอาศัยบริบท (Context Clue) การคาดการณ์เดาหรือทายเหตุการณ์ล่วงหน้าว่าบทวนอ่านนั้นจะกล่าวถึงอะไรซึ่งอาจเกิดขึ้นจากการเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิมที่มีอยู่ทำให้เข้าใจได้อย่างลึกซึ้งยิ่งขึ้น
5. การประมวลความด้านอภิปริชาน (Metacognitive Process) ผู้อ่านจะตรวจสอบความเข้าใจของตนเองอยู่ตลอดเวลาและใช้กลยุทธ์ในการประมวลความทั้ง 5 ระดับกลับไปกลับมาผู้อ่านเก่งสามารถปรับกลวิธีการอ่านเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ทั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

ลินจง จันทร์วราทิตย์ (2542 : 26) ได้กล่าวถึง กระบวนการอ่านไว้ 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. การรู้จักคำหมายถึงผู้อ่านต้องรู้จักคำที่ปรากฏนั้นดีพอที่จะเข้าใจความหมายได้เมื่ออ่านนั่นคือผู้อ่านต้องจำคำศัพท์ได้สามารถถ่ายทอดเสียงได้รวมทั้งสามารถถ่ายทอดความหมายของคำต่าง ๆ นั้นได้ด้วย

2. เข้าใจความหมายของคำวลีและประโยคคือเมื่อเห็นคำต่างๆซึ่งประกอบเป็นข้อความแล้วเข้าใจความหมายไปตามลำดับขั้นตอนนี้ผู้อ่านต้องใช้ประสบการณ์เดิมของตนมาช่วยตีความหมายของคำนั้น ๆ รวมทั้งผู้อ่านยังต้องเข้าใจจุดประสงค์ของผู้เขียนด้วย

3. มีปฏิกิริยาต่อข้อความที่อ่านคือการอ่านไปและคิดไปว่าผู้เขียนหมายถึงอะไร การอ่านขั้นนี้ต้องอ่านโดยใช้ทั้งสติปัญญาและความรู้สึกสามารถประเมินข้อความที่อ่านได้ว่าจะยอมรับหรือปฏิเสธโดยอาศัยประสบการณ์เดิมของตนมาช่วยพิจารณา

4. บุรณาการขั้นนี้ผู้อ่านต้องนำความหลากหลายจากข้อความที่อ่านไปสร้างความคิดใหม่ได้โดยจะเกิดการรู้จริงซึ่งอาจทำให้ผู้อ่านเปลี่ยนความคิดจากเรื่องหนึ่งไปเลยหรืออาจเกิดความสนใจใหม่ ๆ ขึ้นมาและศึกษาค้นคว้าโดยละเอียดต่อไป

กล่าวโดยสรุปกระบวนการอ่านเป็นวิธีการหรือขั้นตอนในการอ่านซึ่งมีหลายรูปแบบ ผู้อ่านสามารถเลือกใช้วิธีใดวิธีหนึ่งแล้วแต่ความเหมาะสมขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการอ่านและประเภทของการอ่านและสื่อที่อ่านด้วย

6. ระดับความเข้าใจในการอ่าน

ลินจง จันทรวราทิตย์ (2542 : 49) ได้กล่าวถึง ระดับของการอ่านไว้ดังนี้

1. อ่านออกเป็นการแปลสัญลักษณ์ออกมาเป็นคำพูด โดยการผสมเสียงเพื่อใช้ในการออกเสียงให้ตรงกับคำพูดเป็นการอ่านมุ่งสะกดตัวผสมคำอ่านเป็นคำ ๆ ไปไม่สามารถสื่อความหมายโดยการฟังได้ทันที

2. อ่านได้เป็นการใช้ความสามารถในการผสมผสานตัวอักษรออกเสียงเป็นคำหรือประโยคทำให้เข้าใจความหมายในการสื่อความโดยการอ่านรู้เรื่องที่อ่านหรือฟังผู้อ่านแล้วรู้เรื่องได้

3. อ่านเป็นเป็นการสื่อความหมายที่ถ่ายทอดความคิดความรู้จากผู้เขียนถึงผู้อ่าน ผู้อ่านย่อมเข้าใจความรู้สึกนึกคิดของผู้เขียนและสามารถประเมินผลของสิ่งที่อ่านได้ว่าดีหรือไม่อย่างไร

4. อ่านเป็นและนำข้อคิดสารประโยชน์จากการอ่านไปพัฒนาแนวความคิดและแนวปฏิบัติให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองครอบครัวและสังคม โดยที่ผู้อ่านต้องใช้ความสามารถหลาย ๆ ด้านใช้สติปัญญาและประสบการณ์เดิมในการแปลความถอดความให้เกิดความเข้าใจ เรื่องราวที่อ่านได้ตีการอ่านในระดับนี้ต้องดำเนินการอย่างเป็นกระบวนการอาจต้องให้การอ่านจากข้อ 3 มาช่วย

จวีวรรณ คูหาอภิณนัทน์ (2542 : 16-17) ได้กล่าวถึง ระดับการอ่านไว้ 2 ระดับ ดังนี้

1. ระดับอ่านออกหรืออ่านได้ คือ อ่านตามการสมสระพยัญชนะได้เป็นการอ่านตามตัวอักษรและตัวสะกดการันต์เท่านั้นแต่อาจจะออกเสียงไม่ถูกต้องหรืออาจจะไม่เข้าใจข้อความที่อ่านถึงแม้จะเข้าใจก็เข้าใจไม่ดีพอหรืออาจจะเข้าใจผิดก่อให้เกิดความเสียหายกับตัวผู้อ่านเองได้ เช่น การอ่านเพื่อการทำสัญญาต่าง ๆ ตามกฎหมายตลอดจนการลงชื่อคำโฆษณาต่าง ๆ ที่อ่านพบตามป้ายโฆษณาในหนังสือพิมพ์วารสารและในหนังสือและการอ่านออกนั้นอาจจะอ่านออกเฉพาะหนังสือประเภทบันเทิงส่วนหนังสือวารสารทั้งหลายอาจจะอ่านแล้วไม่เข้าใจเนื้อเรื่องที่อ่านสรุปหรือจับใจความสำคัญ ไม่ได้และแสดงความคิดเห็นไม่ได้

2. ระดับอ่านเป็น คือ การอ่านในระดับสูงขึ้นไปเป็นการอ่านที่สามารถเข้าใจข้อความหรือเนื้อเรื่องแล้วสรุปได้ย่อได้ตอบคำถามได้วิเคราะห์วิจารณ์ได้จับใจความสำคัญได้ดีความได้และนำไปใช้ประโยชน์ได้ช่วยทำให้ผู้อ่านมีชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความหมายมากขึ้นในขณะเดียวกันสำหรับคนที่อ่านก็ต้องฝึกฝนปรับปรุงการอ่านให้มีคุณภาพมากขึ้นพัฒนาไปสู่การอ่านเป็นหรือมีประสิทธิภาพในการอ่านซึ่งมีประโยชน์ในการดำเนินชีวิตอย่างมีคุณภาพโดยการใ้การอ่านเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตพัฒนาการศึกษาและพัฒนาอาชีพการอ่านในทุกระดับต่างก็มีความสำคัญและควรมีการพัฒนาทักษะการอ่านให้มีประสิทธิภาพ โดยการหมั่นฝึกฝนและอ่านให้เกิดความเคยชินจนเกิดนิสัยรักการอ่าน

กล่าวโดยสรุป ระดับการอ่าน แบ่งได้เป็น 2 ระดับ คือ อ่านออก เป็นการอ่านออกเสียงได้ชัดเจนส่วนอ่านได้ เป็นการอ่านที่สามารถเข้าใจเรื่อง จับใจความสำคัญของเรื่อง วิเคราะห์สังเคราะห์และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ได้

7. ทฤษฎีการอ่าน

ได้มีนักการศึกษาได้ให้ความหมายของทฤษฎีการอ่านไว้ ดังนี้

จวีวรรณ คูหาอภิณนัทน์ (2542 : 21) ได้กล่าวถึง ทฤษฎีการอ่านคือทฤษฎี SQ3R ดังนี้

ขั้นที่ 1 S (Survey) สืบจรวจคร่าว ๆ ส่วนต่าง ๆ ของหนังสือเพื่อดูชื่อเรื่องผู้เขียนและเนื้อหาเรื่องในแต่ละบทตั้งแต่หน้าปกหน้าปกในคำนำสารบัญบรรณานุกรมครรรชนี

ขั้นที่ 2 Q (Question) ตั้งคำถามในเรื่องราวที่ต้องการรับรู้จากหนังสือเล่มนั้น ๆ

ขั้นที่ 3 R₁ (Read) อ่านเพื่อหาคำตอบจากคำถามที่ตั้งไว้

ขั้นที่ 4 R₂ (Read) จำและจดบันทึกข้อความสำคัญหรือประเด็นหลัก

ขั้นที่ 5 R₃ (Read) อ่านทบทวนเป็นการย้อนกลับไปอ่านอีกครั้งว่าสามารถจำประเด็นหลักได้ครบถ้วนหรือไม่

มัทนา นาคะบุตร (2542 : 28) ได้กล่าวถึง ทฤษฎีการอ่าน คือ ทฤษฎี OK4R ดังนี้
การอ่าน OK4R เป็นการอ่านที่เป็นพื้นฐานสำหรับการอ่านทั่ว ๆ ไปมีองค์ประกอบหลัก คือ

O มาจากคำว่า Overview หมายถึง การอ่านอย่างคร่าว ๆ เพื่อให้รู้ภาพรวมของหนังสือหรือเนื้อเรื่องที่อ่านว่าเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องอะไร

K มาจากคำว่า Key Ideas หมายถึง การเก็บความคิดสำคัญหรือประเด็นสำคัญ ๆ ซึ่งเป็นหัวใจของเนื้อเรื่องที่อ่าน

4R เป็นกระบวนการอ่านที่ประกอบด้วย

1. Reading (การอ่าน) อ่านเพื่อตอบคำถามให้กระจ่างเช่นใครทำอะไรที่ไหนเมื่อไรอย่างไรทำไม

2. Recall (การระลึก) พยายามตอบคำถามที่ตั้งไว้ว่ารู้และเข้าใจมากน้อยเพียงใด

3. Reflect (การนึกดู) พยายามขยายความคิดจากที่ได้อ่านไปแล้วเพื่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์หรือเกิดความคิดใหม่

4. Review (การทบทวน) การทบทวนเรื่องที่อ่านจะช่วยให้ความรู้แน่นแจ่มชัดและจดจำได้อย่างดี

ลินจง จันทรวราทิตย์ (2542 : 29) ได้กล่าวถึง ทฤษฎี PQRST มีขั้นตอน ดังนี้

1. การสำรวจ (Preview) ผู้อ่านจะใช้เวลาประมาณ 1 ถึง 5 นาทีสำรวจหนังสือที่จะอ่านอย่างคร่าว ๆ เกี่ยวกับชื่อหนังสือผู้แต่งครั้งที่พิมพ์สำนักพิมพ์สารบัญคำนำคำสรุปตารางกราฟตัวเลขภาพ

2. ตั้งคำถาม (Question) เมื่อสำรวจเสร็จแล้วให้ตั้งคำถามเกี่ยวกับหัวข้อที่ต้องการรู้มากที่สุดเมื่ออ่านไปคำถามจะผุดขึ้นมาเรื่อย ๆ พยายามอ่านเพื่อหาคำตอบ

3. อ่าน (Read) ควรอ่านอย่างกระตือรือร้นอ่านเพื่อตอบคำถามและอ่านเพื่อหาคำตอบควรอ่านตารางกราฟรูปภาพแผนภูมิด้วยเพราะจะช่วยให้เข้าใจเรื่องได้ง่ายขึ้น

4. สรุป (Summarize) เมื่ออ่านเนื้อหาจบแต่ละบทแต่ละตอนให้หยุดพักสักครู่แล้วพยายามทบทวนว่าเข้าใจและจำอะไรบ้างควรบันทึกย่อความคิดสำคัญที่เกิดจากการสรุปความเข้าใจไว้ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่มีประสิทธิภาพความรู้กับข้อมูลจะถูกบันทึกเก็บไว้ในสมองอย่างถาวร

5. ทดสอบหรือทบทวนความรู้ (Test) ลองทบทวนความเข้าใจเรื่องทั้งหมดที่อ่านมาโดยตอบคำถามที่ตั้งไว้หรืออาจลองทำแบบฝึกหัดท้ายบทการทบทวนหรือทดสอบแต่ละครั้งจะช่วยเพิ่มความเข้าใจใหม่ได้อีกด้วย

จะเห็นได้ว่าทฤษฎี SQ3R, OK4R และ PQRS มีขั้นตอนการอ่านที่คล้ายคลึงกัน คือ เริ่มจากการอ่านอย่างสำรวจแล้วตั้งคำถามแล้วจึงอ่านอย่างทำความเข้าใจและจดบันทึกด้วย ซึ่งเป็นวิธีการอ่านที่เหมาะสมกับการฝึกอ่านจับใจความและอ่านเชิงวิเคราะห์

การอ่านคิดวิเคราะห์

การอ่านคิดวิเคราะห์เป็นความสามารถในการอ่านของนักเรียนที่จะต้องใช้สมองในการรับรู้และแปลความของสัญลักษณ์ เพื่อแยกแยะวิเคราะห์ ประเมินและสรุปข้อมูลเพื่อให้เข้าใจ เรื่องที่อ่านได้ถูกต้องและนำความรู้จากเรื่องที่อ่านไปใช้ประโยชน์ได้ดังนั้น ได้มีนักการศึกษาได้ให้ความหมายของการอ่านคิดวิเคราะห์ ความสามารถในการอ่านคิดวิเคราะห์ และใช้คำถามเพื่อความคิดวิเคราะห์ไว้ ดังนี้

1. ความหมายของการอ่านคิดวิเคราะห์

ความหมายของการอ่านคิดวิเคราะห์มีนักการศึกษาได้ กล่าวถึง ความหมายไว้ดังนี้ พินิตนันท์ บุญพามี (2542 : 103) ได้ให้ความหมายของการอ่านคิดวิเคราะห์ว่า หมายถึง การแยกแยะออกเป็นส่วน ๆ เพื่อพิจารณาหาที่ถ้อยที่สุดเท่าที่จะทำได้การอ่านอย่างวิเคราะห์จึงหมายถึงอ่านเพื่อพิจารณาอย่างถ้อยถ้วน

ตินจง จันทรวราทิตย์ (2542 : 56) ให้ความหมายการอ่านคิดวิเคราะห์ว่า คือ การอ่านอย่างละเอียดถี่ถ้วนเพื่อให้ได้ความหมายบริบูรณ์แล้วจึงแยกแยะออกเป็นส่วน ๆ ว่าส่วนต่าง ๆ นั้น มีความหมายและความสำคัญอย่างไรบ้างและแต่ละส่วนมีความสัมพันธ์กับส่วนอื่น ๆ อย่างไร

วัชรวิ บูรณสิงห์ และนิรมล ศตวุฒิ (2542 : 43) ให้ความหมายว่า การอ่านเพื่อวิเคราะห์ คือ การอ่านเพื่อแยกแยะความคิดที่อาจจะอยู่อย่างปะกระจัดกระจายในส่วนต่าง ๆ ของข้อความที่อ่านและนำมาจัดลำดับแยกแยะประเด็นสำคัญที่มีการศึกษาค้นคว้าอย่างละเอียดมา ประกอบความคิดการวิเคราะห์จำต้องอาศัยความรู้ในเรื่องนั้น ๆ มาประกอบจึงจะสามารถแยกแยะข้อมูลข้อเท็จจริงหรือความคิดเห็นออกจากกันได้อย่างถูกต้อง

สมพร แห่งพิพัฒน์ (2542 : 33) ให้ความหมายว่า การอ่านเพื่อวิเคราะห์ คือ การอ่านอย่างพินิจพิเคราะห์ถี่ถ้วนเพื่อทำความเข้าใจให้ชัดเจนถึงความถูกต้องแม่นยำตรงในข้อมูล เพื่อประจักษ์ในคุณค่าและประโยชน์ในการอ่านเพื่อวิเคราะห์

จีรธดา ก้าวพิสมัย (2545 : 17) ให้ความหมายของการอ่านคิดวิเคราะห์ไว้ว่า คือ ความสามารถในการประเมินสิ่งที่อ่าน โดยใช้การคิดอย่างรอบคอบและใช้วิจารณ์ญาณในสิ่งที่อ่าน

ประพันธ์ เรื่องณรงค์ (2545 : 51) ให้ความหมายของการอ่านเพื่อวิเคราะห์ว่าเป็น การอ่านด้วยความคิดพิจารณาและไตร่ตรองด้วยเหตุผลว่าเนื้อความที่อ่านนั้นส่วนใดเป็นสาระ หรือไม่เป็นสาระส่วนใดเป็นข้อเท็จจริงส่วนใดเป็นข้อคิดเห็นส่วนใดควรเชื่อถือหรือไม่ควรเชื่อถือ รวมถึงพิจารณาจุดประสงค์และทัศนคติของผู้เขียนทั้งนี้เพื่อแยกแยะและเลือกเฟ้นสาระที่ดีไว้ใช้ ประโยชน์ต่อไป

จิราภรณ์ หอมกลิ่น (2548 : 20) สรุปความหมายไว้ว่าการอ่านคิดวิเคราะห์หมายถึง การอ่านข้อความเรื่องราวต่าง ๆ แล้วสามารถวิเคราะห์ที่ไตร่ตรองได้ว่าข้อความนั้นน่าเชื่อถือเพียงใด และสามารถแสดงความคิดเห็นสนับสนุนคัดค้านข้อความหรือเรื่องที่อ่านอย่างมีเหตุผล จากความหมายของการอ่านเชิงวิเคราะห์สรุปได้ว่าการอ่าน โดยใช้ความคิดพิจารณาไตร่ตรอง เรื่องราวที่อ่านอย่างละเอียดถี่ถ้วนเพื่อนำไปสู่การเข้าใจเรื่องที่อ่านได้อย่างชัดเจนและสามารถ ประเมินและสรุปความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้

2. หลักการอ่านคิดวิเคราะห์

การอ่านคิดวิเคราะห์แตกต่างจากการอ่านเพื่อให้เข้าใจความหมายผู้อ่านจะต้องใช้ ความคิดอยู่ตลอดเวลาเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านเกี่ยวกับผู้เขียนตลอดจนแหล่งที่มีอ้างอิงคั้งนั้นผู้อ่านจึง จำเป็นต้องได้รับการฝึกฝนให้มีนิสัยใคร่รู้ใคร่อยากรู้ใคร่อยากเห็นใคร่อยากสอบถามรู้จักคิดอย่างรอบคอบ ไม่เชื่ออะไรง่ายๆรู้จักการตัดสินใจอย่างมีเหตุผลมีหลักในการปฏิบัติดังต่อไปนี้ (ประเทิน มหาจันทร์, 2530 : 183)

1. ทราบผู้เขียนผู้อ่านจะต้องทราบว่าเรื่องที่อ่านนั้นใครเป็นผู้เขียนและผู้เขียนนั้นเป็น ที่เชื่อถือได้เพียงใด
2. ทราบความมุ่งหมายในการเขียนผู้อ่านจะต้องสามารถเดาได้ว่าผู้เขียนนั้นเขียน เพื่อความประสงค์อันใดเขียน เพื่ออุบายเขียนเพื่อให้เกลี้ยขังฝ่ายตรงข้ามหรือเขียนเพื่อชี้แจงความ ข้อเท็จจริง
3. ทราบความคิดเห็นของผู้เขียนผู้อ่านจะต้องสามารถประเมินได้ว่า ความคิดเห็นของผู้เขียนที่แสดงไว้ในเรื่องราวนั้นเป็นไปอย่างมีเหตุผลหรือไม่
4. ทราบข้อสนับสนุนหรือข้อโต้แย้งผู้อ่านจะต้องทราบข้อสนับสนุนหรือข้อโต้แย้ง ความคิดเห็นของผู้เขียนที่ปรากฏในแหล่งอื่น
5. ทราบข้อมูลที่ใช้อ้างอิงผู้อ่านจะต้องทราบว่าเรื่องราวนั้น ๆ มีข้อมูลที่เป็นหลักฐาน ยืนยันจนเป็นที่เชื่อถือได้หรือไม่

6. ทราบเรื่องราวที่อ่านนั้นว่าเป็นการโฆษณาชวนเชื่อหรือไม่หรือข้อความนั้นเป็นการเสนอข้อมูลธรรมดา

7. ทราบถึงวิธีการปฏิบัติให้เกิดประโยชน์หลังจากที่ได้อ่านเรื่องราวนั้น ๆ แล้วหรือทราบแนวทางต่าง ๆ อันเกิดจากรีวิวเหล่านั้น ๆ

8. ทราบแหล่งที่มีผู้เขียนเกี่ยวกับเรื่องราวเหล่านั้น ๆ แสดงความคิดเห็นในลักษณะคัดค้านหรือเห็นด้วยกับเรื่องราวเหล่านั้น ๆ

9. การมีปฏิกิริยาต่อเรื่องที่อ่านผู้อ่านจะต้องมีความคิดเห็นต่อเรื่องนั้น ๆ ว่าดีไม่ดีถูกต้องหรือไม่ถูกต้องเพียงใดควรปรับปรุงแก้ไขเพียงใดหรือไม่การมีความรู้สึกต่อเรื่องที่อ่านนี้จัดว่าเป็นความต้องการของการอ่านอย่างพินิจพิเคราะห์ที่จะต้องปลูกฝังให้เกิดขึ้นต่อผู้อ่าน

ประพันธ์ เรื่องณรงค์ (2545 : 50-51) กล่าวว่า การอ่านอย่างวิเคราะห์เป็นการฝึกให้นักเรียนรู้จักอ่านหนังสืออย่างมีวิจารณญาณรู้จักแยกแยะความเหมาะสมขององค์ประกอบในการเขียนทั้งเนื้อหาและรูปแบบเข้าใจจุดประสงค์และทัศนคติของผู้เขียนรวมทั้งวินิจฉัยได้ว่าเรื่องนั้นควรอ่านหรือไม่ควรอ่านอย่างไรการฝึกทักษะการอ่านอย่างวิเคราะห์ทำให้นักเรียนอ่านหนังสือเป็นและอ่านอย่างมีประสิทธิภาพซึ่งมีหลักในการอ่านอย่างวิเคราะห์ดังนี้

1. แยกแยะส่วนที่เป็นสาระสำคัญและส่วนขยายความการเขียนหนังสือนั้นผู้เขียนจะเขียนใน 2 ส่วน คือ ส่วนที่เป็นสาระสำคัญและส่วนขยายความซึ่งอาจจะเป็นการอธิบายและยกตัวอย่างประกอบการอ่านอย่างวิเคราะห์นั้นผู้อ่านจะต้องค้นหาส่วนที่เป็นสาระสำคัญที่ผู้เขียนต้องการนำเสนอเพื่อจะได้เข้าใจจุดประสงค์ที่แท้จริงของผู้เขียน

2. แยกแยะส่วนที่เป็นข้อเท็จจริงออกจากข้อคิดเห็นในงานเขียนต่าง ๆ นอกจากผู้เขียนจะนำเสนอข้อมูลส่วนที่เป็นข้อเท็จจริงแล้วบางครั้งผู้เขียนอาจสอดแทรกข้อคิดเห็นเพื่อแสดงมุมมองและทัศนคติส่วนตัวอันจะทำให้งานเขียนน่าสนใจและน่าอ่านยิ่งขึ้นแต่ในข้อคิดเห็นนั้น ๆ อาจแฝงไว้ด้วยค่านิยมส่วนตัวความเชื่อหรืออคติต่าง ๆ ของผู้เขียนซึ่งผู้อ่านจะต้องพิจารณาว่าความคิดเห็นของผู้เขียนตั้งอยู่บนเหตุผลที่ถูกต้องหรือไม่ควรเห็นด้วยกับผู้เขียนหรือไม่การอ่านประเภทนี้จึงต้องอาศัยประสบการณ์การอ่านอย่างมาก

หลักการอ่านเชิงวิเคราะห์ในขั้นต่าง ๆ ผู้อ่านจะต้องพิจารณาเรื่องที่อ่านดังต่อไปนี้ (กรมวิชาการ. 2546 : 209-211)

1. การอ่านวิเคราะห์คำเป็นการอ่านเพื่อให้ผู้อ่านแยกแยะถ้อยคำในวลีประโยคหรือข้อความต่าง ๆ โดยสามารถบอกได้ว่าคำใดใช้อย่างไร ใช้ผิดความหมายผิดหน้าที่ไม่เหมาะสมไม่ชัดเจนอย่างไรควรจะหาทางปรับปรุงอย่างไรเป็นต้น

- 1.1 อย่าเอาไปใช้ทับกระดาษ
- 1.2 ที่นี้รับอัคพระ
- 1.3 เขาท่องเที่ยวไปทั่วพิภพ
- 1.4 เจ้าภาพวัดนี้มีมรดกกรรมเสียแล้ว

2. การอ่านวิเคราะห์ประโยคเป็นการอ่านเพื่อแยกแยะประโยคต่าง ๆ ว่าเป็นประโยคที่ถูกต้องชัดเจนเพียงใด ใช้ประโยคผิดไปจากแบบแผนของภาษาหรือไม่เป็นประโยคที่สมบูรณ์เพียงใดหรือไม่ใช้คำหรือประโยคที่ฟุ่มเฟือยโดยไม่จำเป็นหรือใช้ประโยคสื่อความหมายที่ไม่ชัดเจนหรือไม่เมื่อพบข้อบกพร่องต่าง ๆ แล้วก็สามารถแก้ไขให้ถูกต้องได้ เช่น

- 2.1 สุขภาพของคนไทยไม่ดีส่วนใหญ่
- 2.2 การแก้ไขปัญหาราจร ในกรุงเทพฯเกิดการจลาจล
- 2.3 ทุกคนยอมประสพผลสำเร็จท่ามกลางความขยันหมั่นเพียร
- 2.4 เขามักจะเป็นหวัดในทุกครั้งเมื่อฝนเริ่มตก

3. การอ่านวิเคราะห์ทัศนระของผู้อ่านจะต้องพิจารณาไตร่ตรองให้รอบคอบว่าผู้เขียนเสนอทัศนระมีน้ำหนักเหตุผลประกอบข้อเท็จจริงน่าเชื่อถือเพียงใดเป็นคนมองโลกในแง่ใด เป็นต้น

4. การอ่านวิเคราะห์รสรสหมายถึงการอ่านอย่างพิจารณาถึงความซาบซึ้งประทับใจที่ได้จากการอ่านวิธีการที่จะทำให้เข้าถึงรสอย่างลึกซึ้งคือการวิเคราะห์รสรสของเสียงและภาพ

4.1 ด้านรสรสของเสียงผู้อ่านจะรู้สึกได้ชัดจากการอ่านออกเสียงดัง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการอ่านอย่างปกติหรืออ่านทำนองเสนาะซึ่งจะช่วยให้รู้สึกถึงไพเราะของจังหวะและความเคลื่อนไหวซึ่งแฝงอยู่ในเสียงทำให้เกิดความรู้สึกไปตามท่วงทำนองของเสียงสูงต่ำจากเนื้อเรื่องที่อ่าน

4.2 ด้านรสรสของภาพเมื่ออ่านแล้วเกิดความเข้าใจเรื่องในขณะเดียวกันทำให้เห็นภาพด้วยเป็นการสร้างเสริมให้ผู้อ่านได้เข้าใจความหมายการเขียนบรรยายความด้วยถ้อยคำไพเราะทั้งร้อยแก้วและร้อยกรองก่อให้เกิดภาพขึ้นในจินตนาการของผู้อ่านทำให้เกิดความเพลิดเพลินและเข้าใจความหมายของเรื่องได้ดียิ่งขึ้น

5. การอ่านเพื่อวิเคราะห์ขอบเขตของปัญหาและการตีความเนื้อหาของข้อความซึ่งมีรายละเอียดที่จะต้องนำมาพิจารณา ดังนี้

5.1 การวิเคราะห์ขอบเขตของปัญหามีหลักปฏิบัติ ดังนี้

5.1.1 จัดประเภทของหนังสือตามชนิดและเนื้อหาหนังสือแต่ละประเภทมีวิธีอ่านต่างกันก่อนอ่านต้องวิเคราะห์ให้รู้ว่าหนังสือเล่มนั้นอยู่ในประเภทใดการแบ่งประเภทจะ

โดยเฉพาะชื่อเรื่องหรือลักษณะภายนอกเพียงอย่างเดียวไม่ได้ต้องสำรวจเนื้อหาด้วยอย่างไรก็ตามชื่อเรื่องก็เป็นสิ่งแรกที่ใช้เป็นแนวทางเพราะผู้เขียนย่อมต้องพยายามตั้งชื่อเรื่องให้ตรงกับแนวเขียนหรือจุดมุ่งหมายในการเขียนของตนให้มากที่สุด

5.1.2 สรุปให้สั้นที่สุดว่าหนังสือนั้นกล่าวถึงอะไรหนังสือที่ดีทุกเล่มต้องมีเอกภาพมีการจัดองค์ประกอบของส่วนย่อยอย่างเป็นระเบียบผู้อ่านต้องพยายามสรุปภาพดังกล่าวออกมาเพียง 1 ถึง 2 ประโยคว่าหนังสือเล่มนั้นมีอะไรเป็นจุดสำคัญหรือเป็นแก่นเรื่องแล้วจึงหาความสัมพันธ์กับส่วนสำคัญต่อไป

5.1.3 กำหนดโครงสร้างของหนังสือเมื่ออ่านต้องตั้งประเด็นด้วยว่าจากเอกภาพของหนังสือเล่มนั้นมีอะไรเป็นส่วนสำคัญบ้างส่วนที่สำคัญ ๆ สัมพันธ์กัน โดยตลอดหรือไม่และแต่ละส่วนมีหน้าที่สนับสนุนซึ่งกันและกันหรือไม่

5.1.4 กำหนดปัญหาที่ผู้เขียนต้องการแก้ผู้อ่านควรพยายามอ่านและค้นหาคำว่าผู้เขียนเสนอปัญหาอะไรอย่างไรมีปัญหาย่อยอะไรและให้คำตอบไว้ตรง ๆ หรือไม่การตั้งปัญหาเป็นวิธีการหนึ่งที่จะทำให้เข้าใจเรื่องแจ่มแจ้งยังตั้งปัญหาได้กว้างขวางลึกซึ้งเพียงใดยิ่งเข้าใจได้เพิ่มขึ้นเพียงนั้น

5.2 การตีความเนื้อหาของหนังสือการตีความเป็นสิ่งที่ผู้อ่านทำความเข้าใจความคิดของผู้เขียนพิจารณาวัตถุประสงค์ของผู้เขียนซึ่งบางครั้งผู้เขียนไม่ได้บอกความหมายหรือนัยของข้อความที่เขียนออกมาตรง ๆ แต่ผู้อ่านต้องอาศัยความรู้ความเข้าใจในบริบทของเรื่องเป็นอย่างดีจึงจะตีความได้ถูกต้องการทำความเข้าใจความคิดของผู้เขียนนั้นไม่ว่าความคิดจะถูกตั้งหรือ ไม่เราจะเห็นด้วยหรือไม่ก็ตามแต่การพยายามเข้าใจเช่นนั้นเราให้เราได้วิจารณ์ผู้เขียนอย่างไม่มีอคติธรรมดาจะพิจารณาทั้งข้อดีข้อเสียของงานเขียนนั้นอย่างแจ่มแจ้งการตีความเนื้อหาของหนังสือมีรายละเอียดต่าง ๆ ดังนี้

5.2.1 ตีความหมายของคำสำคัญและค้นหาประโยคสำคัญที่สุดผู้อ่านต้องพยายามเข้าใจคำสำคัญและเข้าใจประเด็นสำคัญที่ผู้เขียนเสนอเพื่อเข้าใจความคิดของผู้เขียน

5.2.2 สรุปความคิดสำคัญของผู้เขียน โดยพิจารณาว่าประโยคใดเป็นเหตุ ประโยคใดเป็นผลและประโยคใดเป็นข้อสรุปซึ่งบางครั้งผู้เขียนไม่ได้สรุปความคิดออกมาให้เห็นชัดเจนแต่ผู้อ่านต้องพยายามสรุปออกมาให้ได้

5.2.3 ตัดสินว่าอะไรคือการแก้ปัญหาของผู้เขียนเมื่อผู้อ่านตีความสำคัญให้ตรงกับผู้เขียนเข้าใจความคิดสำคัญของผู้เขียนและสรุปความคิดของผู้เขียนได้แล้วผู้อ่านก็จะวิเคราะห์และตัดสินได้ว่าจากเรื่องราวหรือเหตุผลต่างๆที่ผู้เขียนนำมาเสนอนั้นมีความสมเหตุสมผลหนักแน่นน่าเชื่อถือได้หรือไม่เพียงใดเพื่อวิจารณ์หนังสือเรื่องนั้น ๆ ต่อไป

สรุปได้ว่า หลักการอ่านคิดวิเคราะห์มีหลักการเพื่อวิเคราะห์ แยกแยะส่วนที่เป็นสาระสำคัญและส่วนขยายความ แล้วแยกแยะสิ่งที่เป็นข้อเท็จจริงออกจากข้อคิดเห็น โดยดูรูปแบบของงานประพันธ์ ว่าใช้รูปแบบใด แยกเนื้อหาออกเป็นส่วน ๆ ให้เห็นว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไรแยกพิจารณาแต่ละส่วน พิจารณาให้เห็นว่า ผู้เขียนใช้กลวิธีเสนอเรื่องอย่างไร

3. ความสำคัญของการอ่านคิดวิเคราะห์

ได้มีนักการศึกษาได้ให้ความหมายของความสำคัญของการอ่านคิดวิเคราะห์ไว้ ดังนี้ ประพันธ์ เรืองณรงค์ (2545 : 50-51) กล่าวถึง การอ่านวิเคราะห์เป็นการอ่านหนังสืออย่างมีวิจารณ์ญาณรู้จักแยกแยะความเหมาะสมขององค์ประกอบในการเขียนทั้งเนื้อหาและรูปแบบ เข้าใจจุดประสงค์และทัศนคติของผู้เขียนรวมทั้งวินิจฉัยได้ว่าเรื่องนั้นควรอ่านหรือไม่ควรอ่าน อย่างไรก็ตามการฝึกทักษะการอ่านอย่างวิเคราะห์นั้นผู้อ่านต้องมีประสิทธิภาพซึ่งหลักการอ่านเพื่อวิเคราะห์มีหลักปฏิบัติ ดังนี้

1. แยกแยะส่วนที่เป็นสาระสำคัญและส่วนขยายความการเขียนหนังสือผู้เขียนจะเขียนใน 2 ส่วน คือ ส่วนที่เป็นสาระสำคัญและส่วนขยายความซึ่งอาจจะเป็นการอธิบายหรือยกตัวอย่างประกอบการอ่านอย่างวิเคราะห์นั้นผู้อ่านจะต้องค้นหาส่วนที่เป็นสาระสำคัญที่ผู้เขียนต้องการนำเสนอเพื่อจะได้เข้าใจจุดประสงค์ที่แท้จริงของผู้เขียน

2. แยกแยะส่วนที่เป็นข้อเท็จจริงออกจากข้อคิดเห็นในการเขียนงานต่าง ๆ นอกจากผู้เขียนจะนำเสนอข้อมูลส่วนที่เป็นข้อเท็จจริงแล้วบางครั้งผู้เขียนอาจสอดแทรกข้อคิดเห็นเพื่อแสดงมุมมองและทัศนคติส่วนตัวอันจะทำให้งานเขียนน่าสนใจและน่าอ่านยิ่งขึ้นแต่ในข้อคิดเห็นนั้นๆอาจแฝงไว้ด้วยค่านิยมส่วนตัวความเชื่อหรือคติต่างๆของผู้เขียนซึ่งผู้อ่านจะต้องพิจารณาว่าความคิดเห็นของผู้เขียนตั้งอยู่บนเหตุผลที่ถูกต้องหรือไม่ควรเห็นด้วยกับผู้เขียนหรือไม่การอ่านประเภทนี้จึงต้องอาศัยประสบการณ์การอ่านอย่างมาก

กรมวิชาการ (2546 : 10) ได้ให้ความสำคัญของการอ่านคิดวิเคราะห์ว่าเป็นการอ่านที่ฝึกให้ผู้อ่านรู้จักใช้ความคิดสติปัญญาและความรอบรู้ต่อสิ่งที่ได้อ่านการฝึกแสดงความคิดเห็นจะช่วยให้ผู้อ่านรู้จักคิดเป็นมีความรู้กว้างขวางและเป็นการเพิ่มพูนความรู้ความสามารถในการใช้ทักษะทางปัญญาเพื่อแสดงออกเป็นความคิดเห็นของตนเองการถ่ายทอดความคิดเห็นของตนเองออกมาได้จำเป็นจะต้องแสวงหาความรู้ต่าง ๆ นำมาเปรียบเทียบและวิเคราะห์เพื่อพัฒนาความสามารถของตนเองทำให้ประสบความสำเร็จในการเรียนการทำงานและชีวิตครอบครัว ตลอดจนการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และหลักการอ่านเพื่อวิเคราะห์

จากความสำคัญที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นว่า การอ่านคิดวิเคราะห์เป็นกระบวนการอ่านที่สำคัญที่จะทำให้ผู้อ่านประสบผลสำเร็จในการอ่านมากยิ่งขึ้นและเป็นสิ่งสำคัญสูงสุดที่นักอ่านทุกคนจะต้องฝึกฝนให้เกิดขึ้นกับตนเองให้ได้

4. องค์ประกอบของการอ่านคิดวิเคราะห์

องค์ประกอบของการอ่านคิดวิเคราะห์ เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ผู้อ่านสามารถนำมาใช้เพื่อช่วยในการทำความเข้าใจในการอ่านให้ชัดเจนขึ้น ซึ่งได้มีนักวิชาการศึกษาได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการอ่านคิดวิเคราะห์ไว้ดังนี้

บุญเหลือ ทิพย์สุวรรณ (2539 : 23) ได้กล่าวไว้ว่า องค์ประกอบที่เป็นพื้นฐานที่ช่วยในการอ่านคิดวิเคราะห์ ได้แก่

1. รูปแบบของวรรณกรรมวรรณกรรมแต่ละชนิดมีรูปแบบแตกต่างกัน จึงมีข้อจำกัดและลักษณะเฉพาะไปตามวิธีการและแนวโน้มในการแต่ง การเข้าใจรูปแบบของวรรณกรรมนับเป็นกรอบจำกัดอย่างหนึ่งที่จะช่วยในการพินิจสารมีหลักเกณฑ์ที่เน้นชัดขึ้น

2. ภูมิหลังทางสังคม ได้แก่ สภาพทางสังคมที่แต่งหรือปรากฏวรรณกรรมเรื่องนั้น ๆ ขึ้นมาเป็นครั้งแรกและสภาพภูมิหลังที่เสนอวรรณกรรมเรื่องนั้นนำมาบรรยายผูกเป็นเรื่องเป็นฉาก เป็นเหตุการณ์ขึ้นมา (การทราบภูมิหลังของสังคมจะเป็นประโยชน์ในแง่นำมาศึกษาทำความเข้าใจสภาพสังคมที่ปรากฏในเรื่องตลอดจนพฤติกรรม ความคิดของตัวละคร ได้ง่ายขึ้น และการพินิจสารจะมีน้ำหนักแห่งเหตุผล และความจริงอย่างแจ่มชัด

3. ภูมิหลังเกี่ยวกับผู้แต่ง ภูมิหลังเกี่ยวกับประวัติผู้แต่งช่วยในการตีความพินิจสาร แคลบและลึกซึ้ง เพราะถ้าผู้อ่านทราบชีวประวัติของผู้แต่งจะช่วยให้ทราบทั้งทัศนคติ บุคลิก ความคิดของผู้แต่ง รวมทั้งสภาพสังคมในสมัยผู้แต่งมาเป็นข้อมูลประกอบการพินิจสารที่ปรากฏในงานชิ้นนั้น ๆ อย่างยิ่งขึ้น สามารถแยกแยะได้ว่าส่วนใดเป็นข้อเท็จจริง ส่วนใดเป็นทัศนะของผู้แต่งต้องการสื่อออกมาด้วยจุดประสงค์ใด

ทิพย์สุนทร อนันนบุตร (2542 : 8) กล่าวว่า เมื่ออ่านแต่ละสารไม่ว่าจะเป็นแนวสารคดีประกอบหรืออื่น ๆ จะประกอบด้วยองค์ประกอบต่าง ๆ ดังนี้

1. ประเภทของวรรณกรรม
2. แนวเรื่อง
3. แนวคิดหลัก
4. ข้อมูลเสริม
5. โวหารการเขียน

6. ท่วงทำนองเขียน

ทั้ง 6 ประเภทข้างต้นคือองค์ประกอบที่มีอยู่แต่ละสารที่ผู้อ่านในเชิงวิเคราะห์ย่อมสามารถแยกแยะสารที่อ่านได้ตามองค์ประกอบต่าง ๆ เหล่านี้แต่ต้องไม่ก้าวล่วงไปถึงการวิจารณ์ว่าดีหรือไม่อย่างไรเพราะการประเมินคุณค่าของสารว่าสื่อธรรมดาเล็กน้อยเพียงใดมีรสเหมาะสมในการสื่ออัตราต่อกลุ่มเป้าหมายหรือไม่อย่างไรเป็นเรื่องของการวิจารณ์มิใช่การวิเคราะห์

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า องค์ประกอบของการอ่านคิดวิเคราะห์ ได้แก่รูปแบบของวรรณกรรม กลวิธีในการเขียน สำนวนภาษาในการเขียน เนื้อเรื่อง แนวคิดหลักของเรื่อง ข้อมูลภูมิหลังทางสังคม และภูมิหลังของผู้แต่ง

5. แนวการจัดการเรียนการสอนการอ่านเชิงวิเคราะห์

นักการศึกษาได้กล่าวถึง แนวการจัดการเรียนการสอนอ่านคิดวิเคราะห์ ไว้ดังนี้ กรมวิชาการ (2534 : 3) ได้กำหนดจุดเน้นของการเรียนการสอนในกลุ่มเนื้อหาหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) ว่า สิ่งที่ต้องคำนึง คือ การจัดการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการ ครูจำเป็นต้องเปลี่ยนพฤติกรรมการสอนมาเป็นการสอนที่ฝึกให้ผู้เรียนมีนิสัยในการใช้ทักษะกระบวนการในการแสดงออกทุกๆด้าน การคิดวิเคราะห์วิจารณ์เป็นทักษะกระบวนการพื้นฐานที่สำคัญอย่างหนึ่งใน 9 ขั้นตอน ดังนี้

1. ตระหนักในปัญหาและความจำเป็น
2. คิดวิเคราะห์วิจารณ์
3. สร้างทางเลือกอย่างหลากหลาย
4. ประเมินและเลือกทางเลือก
5. กำหนดและลำดับขั้นตอนการปฏิบัติ
6. ปฏิบัติด้วยความซื่อสัตย์
7. ประเมินผลระหว่างปฏิบัติ
8. ปรับปรุงให้ดีขึ้นอยู่เสมอ
9. ประเมินผลรวมเพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจ

กระทรวงศึกษาธิการ (ม.ป.ป.: 2) ได้เสนอขั้นตอนการสอนอ่านเชิงวิเคราะห์ ดังนี้

ขั้นที่ 1 รวบรวมข้อมูล คือ รับรู้เรื่องราวและเข้าใจความหมายจากการสังเกต สันทนาซักถาม เล่าเรื่อง บริบท ทำทาง จากข่าวสาร ข้อมูลจากหนังสือต่างๆ

ขั้นที่ 2 วิเคราะห์ คือ คิดวิเคราะห์ จำแนกและจับใจความสำคัญของเรื่องได้ว่า ใครทำอะไร กับใคร ที่ไหน อย่างไร เมื่อไหร่ และผลเป็นอย่างไร

ขั้นที่ 3 สรุป คือ สังเคราะห์ข้อมูลแล้วสรุปประเมินความน่าจะเป็น/น่าเชื่อถือสืบค้น
ข้อมูล เพิ่มเติม หาหลักฐานประกอบการตัดสินใจเชิงเหตุผล
ขั้นที่ 4 ประยุกต์และนำไปใช้ คือ นำผลจากการเรียนรู้สู่การปฏิบัติจริงเลือกอย่างเหมาะสมแล้ว
นำไปใช้

อรวรรณ บำเรอพงษ์ (2548 : 14) กล่าวว่า iva การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
การอ่านเชิงวิเคราะห์เน้นทักษะการอ่านเพื่อแสดงความคิดเห็นเชิงวิเคราะห์วิจารณ์ซึ่งนักเรียนอาจ
วิเคราะห์โดยการพูดหรือการเขียนสื่อความให้ผู้อื่นเข้าใจแนวคิดในด้านต่าง ๆ อย่างมีหลักการและ
มีเหตุผลการสอนอ่านเชิงวิเคราะห์ครูควรจัดเตรียมเรื่องราวเนื้อหาหรือข้อความต่าง ๆ โดยจัดเตรียม
เองหรือมอบหมายให้นักเรียนไปศึกษาหรือรวบรวมก็ได้แต่สิ่งสำคัญก็คือเนื้อหาหรือเรื่องราว
ที่จะนำมาวิเคราะห์นั้นต้องสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ด้วยเช่นฝึกให้นักเรียนแยก
ข้อเท็จจริงออกจากความคิดเห็นก็ควรนำมาจากข่าวหรือบทความในหนังสือพิมพ์ เป็นต้น

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า แนวการจัดการเรียนการสอนการอ่านคิดวิเคราะห์ เป็นทักษะ
กระบวนการที่สำคัญดังนี้ สร้างความตระหนักในปัญหาและความจำเป็น คิดวิเคราะห์วิจารณ์
สร้างทางเลือกอย่างหลากหลาย ประยุกต์และนำไปใช้

6. หลักการสร้างคำถามประเมินการอ่านคิดวิเคราะห์

ความสามารถในการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ มนุษย์แสดงออกมาได้หลายทาง โดยมีเครื่องมือ
หลายชนิดที่ใช้ในการวัดตามแต่ละจุดประสงค์ของการวัดในการเรียนรู้โรงเรียนหรือสถาบัน
การศึกษา จึงนิยมใช้แบบทดสอบหลายแบบมีการวัดและประเมินความสามารถของผู้เรียนฉะนั้น
แบบทดสอบ จึงมีความสำคัญในการเป็นเครื่องมือค้นคว้าพัฒนาความสามารถของผู้เรียนการอ่าน
เชิงวิเคราะห์เป็นการฝึกให้นักเรียนรู้จักคิดและตอบคำถามชนิดนี้ได้ (ชวาล แพร์ตันกุล, 2520 : 259)

ชวาล แพร์ตันกุล (2520 : 259-261) ได้แบ่งชนิดของการสร้างคำถามเพื่อการวิเคราะห์
ออกเป็น 3 ชนิด คือ

1. การวิเคราะห์หาความสำคัญเป็นการค้นหาลักษณะที่เด่นชัดของเรื่องแบ่ง
ออกเป็น 3 ชนิด คือ

1.1 คำถามวิเคราะห์ชนิดเป็นความสามารถขั้นต้นในการวิเคราะห์เป็นคำถามที่
ให้นักเรียนแจงบอกชนิดลักษณะประเภทของข้อความเรื่องราววัตถุประสงค์ของเหตุการณ์และการกระทำ
ต่าง ๆ ตามกฎเกณฑ์และหลักการใหม่ที่กำหนดให้ดังตัวอย่าง

คำถาม : การทดลองนี้เป็นลักษณะใด

คำตอบ : เชื้อได้นำสงสัยยังไม่รัดกุมกำกวมเป็นต้น

1.2 คำถามวิเคราะห์สิ่งสำคัญเป็นคำถามที่ให้นักเรียนหาสิ่งที่มีความหมายสำคัญของเรื่องราวในแง่มุมต่าง ๆ ก่อนให้จับใจความสำคัญที่เป็นเนื้อหาสาระและแก่นสารของเรื่องราวให้วิเคราะห์หาผลลัพธ์ผลสรุปความเด่นชัดที่มีคุณค่าและความด้อยที่ไร้สาระหรือสิ่งที่มีอิทธิพลทั้งโดยตรงและโดยอ้อมต่อเรื่องนั้นในทางใดทางหนึ่งคำถามชนิดนี้เป็นที่ต้องการของการศึกษาทุกระดับเพราะต้องการทราบว่าผู้เรียนสามารถจับจุดสำคัญของเรื่องนั้น ๆ ได้หรือไม่หรือมีความสามารถที่จะค้นหาสิ่งเหล่านี้ได้เพียงใดดังตัวอย่าง

คำถาม : ข้อความนี้กล่าวถึงสิ่งใดสำคัญที่สุด

คำตอบ : ความเพียรความซื่อสัตย์ความขยันความอดทนเป็นต้น

1.3 คำถามวิเคราะห์เลขนัยเป็นคำถามที่ฝึกให้เป็นคนมีไหวพริบรู้ทันคนและเหตุการณ์ดังตัวอย่าง

คำถาม : เรื่องนี้แฝงคติใดไว้

คำตอบ : ความเสียสละความกรุณาเป็นต้น

2. การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์การวิเคราะห์ชนิดนี้เป็นการค้นหาความเกี่ยวข้องระหว่างคุณลักษณะสำคัญใด ๆ ของเรื่องราวและสิ่งต่าง ๆ เพื่อให้รู้ว่าอะไรเกี่ยวข้องกับสิ่งใด แบ่งออกเป็น 8 ลักษณะ ดังนี้

2.1 ความสัมพันธ์ตามกัน ได้แก่ สิ่งของ 2 สิ่งขึ้นไปเปลี่ยนแปลงและสามารถนำมาเปลี่ยนแปลงนั้น ๆ มาตั้งเป็นกฎเกณฑ์หรือกำหนดแนว โนมัมแนวทางทำนายล่วงหน้าได้ เมื่อเขียนคำถามให้วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ตามกันของเรื่องใด ๆ มักใช้สำนวนว่าคำกล่าวใด สอดคล้องกับเรื่องนี้สิ่งใดจะเกิดตามมาเป็นต้น

2.2 ความสัมพันธ์กลับกัน ได้แก่ สิ่งที่เปลี่ยนแปลงจำนวนและขนาดตรงกันข้าม เพื่อถามความสัมพันธ์แบบกลับกันมักจะเขียนถามว่าสิ่งใดขัดแย้งกับเรื่องนี้ข้อเท็จจริงใด ไม่สมเหตุสมผลเป็นต้น

2.3 ไม่มีความสัมพันธ์กันเป็นสิ่งที่ไม่มีลักษณะใดเกี่ยวข้องกันและกันเลยเมื่อถามแบบ ไม่มีความสัมพันธ์กันมักจะเขียนถามว่าสิ่งใด ไม่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้สิ่งใด ไม่สอดคล้องกับเรื่องนี้เป็นต้น

2.4 ความสัมพันธ์ระหว่างส่วนย่อยกับส่วนย่อยเป็นการหาส่วนเกี่ยวข้องระหว่างส่วนย่อย ๆ ด้วยกันเองในแง่มุมต่าง ๆ เช่น โคลงบาทที่ 2 เกี่ยวข้องเช่นไรกับบาทแรกตอนนี้อย่างไรเกี่ยวข้องกับตอนที่ 2 เป็นต้น

2.5 ความสัมพันธ์ระหว่างส่วนย่อยกับเรื่องทั้งหมดเป็นการถามความสัมพันธ์ระหว่างตอนใดตอนหนึ่งของเรื่องนั้นกับเนื้อความทั้งหมดมักจะเขียนถามว่าโคลงบาทที่ 3 เกี่ยวข้องกับโคลงทั้งบท เช่นไร

2.6 ความสัมพันธ์ระหว่างหลาย ๆ ส่วนย่อยกับเรื่องทั้งหมดคำถามชนิดนี้ต้องการให้ค้นหาว่ามีส่วนย่อยใดบ้างและที่สิ่งที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้นเช่นฝนตกเกิดจากอิทธิพลของ 3 สิ่งใดประกอบกันการงอกของพืชชนิดนี้ขึ้นอยู่อะไร

2.7 ความสัมพันธ์ระหว่างเรื่องกับเรื่องเป็นคำถามที่ให้ค้นหาความเกี่ยวข้องระหว่างเรื่องราวทั้ง 2 เรื่อง หรือมากกว่าโดยให้พิจารณาถามในแง่ของความสอดคล้องขัดแย้งหรือไม่เกี่ยวข้องกันก็ได้เช่นใจความของเรื่องนี้คล้ายกับ (ขัดแย้งหรือตรงข้ามกับ)

2.8 ถามแบบกลับเป็นคำถามที่ให้บอกตำแหน่งของความสัมพันธ์ทั้ง 7 ลักษณะข้างต้น

3. การวิเคราะห์หาหลักการ คือ การค้นหาโครงสร้างและระบบของวัตถุประสงค์ของเรื่องราวและการกระทำต่าง ๆ วิธีค้นหาหลักการของเรื่องราวและสิ่งสำเร็จรูปใด ๆ จะต้องเริ่มด้วยการแยกสิ่งสำเร็จรูปนั้นออกมาเป็นส่วนย่อย ๆ เสียก่อนเพื่อตรวจสอบว่าส่วนย่อยเหล่านั้นทำหน้าที่และมีความสำคัญอะไรบ้างจากนั้นก็พยายามค้นหาว่าแต่ละส่วนย่อยเหล่านั้นต่างเกี่ยวข้องกับพาดพิงอาศัยสัมพันธ์กันอย่างไรเมื่อรู้แล้วก็สามารถสรุปใจความสำคัญของเรื่องนั้น ได้ว่าการที่ทุกส่วนเหล่านั้นสามารถทำงานร่วมกันหรือเกาะกลุ่มกันเป็นเรื่องระบบอยู่ได้ก็เพราะมีกฎเกณฑ์หรือหลักการใดเป็นตัวควบคุมซึ่งก็คือคำถามวิเคราะห์หลักการนั่นเองฉะนั้นการค้นหาหลักการจึงต้องอาศัยความสามารถทั้งการวิเคราะห์ความสำคัญและความสัมพันธ์รูปแบบการวิเคราะห์หลักการแบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ

3.1 คำถามวิเคราะห์โครงสร้างแยกตามลักษณะของสิ่งสำเร็จรูป คือ

3.1.1 ถ้าเป็นวัตถุประสงค์ของจะถามถึงลักษณะของวิธีรวมตัวของส่วนประกอบย่อย ๆ ที่เชื่อมโยงยึดเหนี่ยวเป็นอันเดียวกันไม่ใช่ถามถึงรูปพรรณสัณฐานหรือส่วนประกอบของภายนอกสิ่งนั้น

3.1.2 ถ้าเป็นเรื่องราวที่เกี่ยวกับพฤติกรรมต่าง ๆ จะถามถึงโครงสร้างของการจัดระบบงานการลำดับขั้นตอนก่อนหลังรูปแบบและวิธีผสานส่วนย่อย ๆ เข้าด้วยกัน เช่น

คำถาม : สังคมไทยโบราณ (ครอบครัว) ยกย่องบุคคลประเภทใด

คำตอบ : ผู้อาวุโสเป็นต้น

3.2 คำถามวิเคราะห์หลักการหลักการ คือ ความจริงแม่บทที่บรรดาเรื่องราวและการกระทำต่าง ๆ ยึดถือเป็นพื้นฐานและเป็นแนวทางในการปฏิบัติโดยปกติข้อความและการกระทำ

ใคๆมักจะ ไม่กล่าวถึงหลักการของเรื่องราวนั้นกันตรงๆเลยแต่ก็อาจจับแวนวนั้นได้โดยสังเกตที่
ถ้อยคำสำนวนและภาษาที่ใช้คอยจับหางเสียงของเรื่องดูตัวอย่างสูตรหรือกฎที่เรื่อนั้นนำมาอ้างอิง
และกล่าวบ่อย ๆ ก็พอจะจับหลักการ ได้แง่มุมที่ควรถามเกี่ยวกับการวิเคราะห์หลักการ ได้แก่ ถามถึง
คติทัศนคติและหลักการที่ใช้ในการดำเนินงานถามให้วิจารณ์ผลสรุปวัตถุประสงค์เหตุผลและ
ความคิดเห็นที่มีต่อสิ่งเหล่านั้นดังตัวอย่าง

คำถาม : การกระทำนี้แสดงว่าผู้นั้นยึดถือคติใด

คำตอบ : ถือเงินเป็นพระเจ้าถือความรักเป็นใหญ่เป็นต้น

วัชรนา เถาเรียนดี (2548 : 19-20) ได้กล่าวไว้ว่า ครูจำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจใน
เรื่องนั้น ครูควรฝึกใช้คำถามที่จูงใจให้ผู้เรียนเกิดความต้องการตอบคำถามด้วยความเต็มใจ โดยครู
จะต้องมีเทคนิคการถามคำถามที่เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละคน การถามคำถามโดยคำนึงถึงระดับ
ประเภทและคำถามที่ใช้ในการถามรวมทั้งเทคนิคในการตอบรับคำถาม เพื่อให้ให้นักเรียนรู้สึกว่าคุณ
สนใจรับรู้อยู่ เมื่อครูใช้คำถามที่เหมาะสม กระตุ้นกระบวนการคิดของนักเรียน การเรียนรู้ของนักเรียน
จะสนุกสนาน จูงใจ ถ้าต้องการส่งเสริมและพัฒนาความสามารถในการคิดระดับสูง เช่น การคิด
วิเคราะห์ จำเป็นต้องใช้ทักษะในการถามคำถามประเภทการคิดวิเคราะห์ด้วย ไม่ใช่คำถามประเภท
ความรู้และความเข้าใจเท่านั้น ดังนั้นครูจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องประเภทของคำถาม
เพื่อเลือกใช้คำถามที่ส่งเสริมกระบวนการคิดวิเคราะห์ให้กับผู้เรียน โดยแบ่งประเภทของคำถาม
ตามแนวคิดของ Bloom ดังนี้

1. ความรู้ (Knowledge) หมายถึง ความรู้ความสามารถในการจำ การระลึกได้ถึง
ข้อมูลที่เรียน ไปแล้วประเภทความรู้ จึงมีคำตอบเดียวเพราะเป็นการถามข้อเท็จจริง คำถามที่ใช้
ประกอบด้วยคำต่างๆต่อไปนี้ ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร เมื่อไหร่ มากน้อยอย่างไร ให้อธิบาย
เป็นต้น

2. ความเข้าใจ (Comprehension) หมายถึง ความสามารถในการบอก การอธิบาย
ความหมายเรื่องราวต่าง ๆ ด้วยความเข้าใจ คำที่ใช้ในการถามความเข้าใจ เช่น ให้อธิบาย พรรณนา
ระบุความแตกต่าง ให้แปลความ ตีความและขยายความ เป็นต้น เช่น นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการ
เรียนวิชาภาษาไทยลดลงร้อยละ 20 หมายความว่าอย่างไร

3. การนำไปใช้ (Application) หมายถึง ความสามารถในการนำความรู้ ความ
เข้าใจในเรื่องราวต่าง ๆ ไปใช้ในสถานการณ์อื่น ๆ ที่ไม่คุ้นเคย คำที่ใช้ในคำถามเกี่ยวกับการ
นำไปใช้ เช่น ให้สาธิต ให้ประยุกต์ ให้แสดง ให้ตรวจสอบ ให้ขยายความ ให้จำแนก ให้ทดลอง
เป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนนำความรู้ไปใช้

4. การวิเคราะห์ (Analysis) หมายถึง ความสามารถในการแจกแจงแยกแยะ แยกย่อย การทำเป็นส่วนย่อยของข้อมูลความรู้ คำที่ใช้ถามเกี่ยวกับการให้วิเคราะห์เช่นความแตกต่างให้วิเคราะห์ ให้เปรียบเทียบ ให้แยก ให้จัดกลุ่ม เป็นต้น

5. การสังเคราะห์ (Synthesis) หมายถึง ความสามารถในการรวบรวมส่วนย่อยเป็นส่วนใหญ่ หรือเป็นสิ่งใหม่ โคนใช้ความรู้และทักษะที่มีอยู่เดิมเชื่อมโยงส่วนย่อยให้เป็นแบบแผนใหม่ สิ่งใหม่ คำถามที่ใช้ถามสังเคราะห์ เช่น ใช้เชื่อมโยง ให้จัดใหม่ ให้ใช้แทน สร้างหรือให้ออกแบบ

6. การประเมิน (Evolution) หมายถึง การตัดสินใจให้คุณค่าสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยใช้เกณฑ์ที่กำหนดขึ้น ไม่มีคำตอบใดถูกหรือผิด คำที่ใช้ในการถามให้ประเมิน เช่น ให้ประเมินตัดสิน คัดเลือก สรุป เปรียบเทียบ หรือสรุปผล

ทัศนา แคมมณี (2540 : 55-59) ได้กล่าวถึง ลักษณะคำถามที่ช่วยพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ ดังตัวอย่างในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ลักษณะคำถามที่ช่วยพัฒนาทักษะการคิด วิเคราะห์

ลักษณะการคิด	วิธีคิดหรือขั้นตอนในการคิด	ตัวอย่างคำถามกระตุ้นการคิด
1. คิดละเอียด คือการดำเนินการคิดที่จับได้ทั้งหมดและรายละเอียดที่คิด	1. คิดให้ได้สาระหลักของเรื่องที่คิด 2. คิดให้ได้รายละเอียดย่อยของเรื่อง	1. ขณะที่เป็นอันตราย หมายถึงอะไร 2. ขณะอันตรายแต่ละประเภทมีโทษอย่างไร
2. คิดชัดเจน คือ การดำเนินการคิดที่ผู้คิดสามารถอธิบายได้ว่าตนมีความรู้ ความเข้าใจอย่างไรในเรื่องที่คิดและมีส่วนใด	1. สามารถแยกข้อเท็จจริงและความคิดเห็นออกจากกันได้ 2. สามารถใช้เหตุผลแบบนิรนัยหรืออุปนัยในการพิจารณา	1. จากข้อมูลเกี่ยวกับขณะที่นักเรียนศึกษา 1.1 นักเรียนรู้และเข้าใจอะไรบ้างลองอธิบายให้ฟัง
3. คิดชัดเจน คือ การดำเนินการคิดที่ผู้คิดสามารถอธิบายได้ว่าตนมีความรู้ ความเข้าใจอย่างไรในเรื่องที่คิดและมีส่วนใด	1. สามารถแยกข้อเท็จจริงและความคิดเห็นออกจากกันได้ 2. สามารถใช้เหตุผลแบบนิรนัยหรืออุปนัยในการพิจารณาข้อเท็จจริง	1. จากข้อมูลเกี่ยวกับขณะที่นักเรียนศึกษา 1.1 นักเรียนรู้และเข้าใจอะไรบ้างลองอธิบายให้ฟัง 1.2 นักเรียนสงสัยตรงไหน

ลักษณะการคิด	วิธีการหรือขั้นตอนในการคิด	ตัวอย่างคำถามกระตุ้นการคิด
<p>ยังสงสัยไม่เข้าใจ</p> <p>4. คิดอย่างมีเหตุผล คือ คิดโดยใช้เหตุผลที่มีนิรนัยได้แก่การคิดจากหลักการทั่วไปไปสู่ข้อเท็จจริงย่อย ๆ และคิดแบบอุปนัยได้แก่ การคิดจากข้อเท็จจริงย่อย ๆ ไปสู่หลักการทั่วไป</p>	<p>3. สามารถใช้เหตุผลทั้งแบบนิรนัยและแบบอุปนัยในการพิจารณาข้อเท็จจริง</p> <p>1. สามารถแยกข้อเท็จจริงและความคิดเห็นออกจากกันได้</p> <p>2. สามารถใช้เหตุผลแบบนิรนัยในการพิจารณาข้อเท็จจริง</p> <p>3. สามารถใช้เหตุผลทั้งแบบนิรนัยในการพิจารณาข้อเท็จจริง</p>	<p>1.3 นักเรียนยังไม่รู้หรือยังไม่เข้าใจอะไรบ้าง</p> <p>1.4 นักเรียนอยากรู้อะไรเพิ่มเติม</p> <p>1 จากข้อมูลเกี่ยวกับขยะที่นักเรียนศึกษา</p> <p>1.1 ข้อมูลส่วนใดเป็นข้อเท็จจริงส่วนใดเป็นความคิดเห็น</p> <p>1.2 ู้ได้อย่างไรว่า ส่วนนี้เป็นข้อเท็จจริง มีหลักฐานอะไรยืนยัน</p> <p>1.3 นักเรียนเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยของผู้ว่าการ กทม. เพราะอะไร</p> <p>2. ที่มีผู้เสนอว่า ถ้าผู้คนที่ขยะให้เป็นที่เป็นทาง บ้านเมืองจะสะอาดนักเรียนเห็นด้วยหรือไม่ เพราะอะไร</p>
<p>5. คิดกว้าง คือ การคิดที่ครอบคลุมองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่คิดอย่างรอบคอบ</p>	<p>1. คิดถึงองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่คิดให้ครอบคลุมสิ่งที่มีความสำคัญต่อเรื่องที่คิด</p> <p>2. คิดถึงความสำคัญขององค์ประกอบแต่ละองค์ประกอบที่มีต่อเรื่องที่คิด</p>	<p>1. ปัญหาขยะเกี่ยวข้องกับใครบ้างให้มากที่สุด</p> <p>2. ปัญหาขยะเกี่ยวข้องกับใครกับบุคคลในข้อ 1</p> <p>3. บุคคลแต่ละฝ่ายมีความสำคัญต่อการแก้ปัญหาขยะอย่างไร</p>

ลักษณะการคิด	วิธีคิดหรือขั้นตอนในการคิด	ตัวอย่างคำถามกระตุ้นการคิด
<p>6. คิดลึกซึ้ง คือ การคิดวิเคราะห์ เจาะลึก ให้เห็นองค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อยของเรื่องที่คิด รวมทั้งระบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุใน โครงสร้างนั้น</p>	<p>3. คิดถึงจุดสำคัญที่เป็นจุดเด่น บุคคลกลุ่ม ไหนเป็นกลุ่มที่มีความสำคัญต่อเรื่องที่คิด</p> <p>1. วิเคราะห์ให้เห็นองค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อยที่โยงใยและสัมพันธ์กันอย่างซับซ้อนจนประกอบกันเป็น โครงสร้างหรือภาพรวมของสิ่งนั้น</p> <p>2. วิเคราะห์ให้เข้าใจถึงระบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่มีอยู่ภายใน โครงสร้างนั้น</p> <p>3. วิเคราะห์ถึงสาเหตุของปัญหาหรือความหมายหรือคุณค่าที่แท้จริงของสิ่งที่คิด ได้</p>	<p>4. บุคคลกลุ่ม ไหนเป็นกลุ่มที่มีความสำคัญต่อการแก้ปัญหา ขยะมากที่สุด</p> <p>5. กลุ่มบุคคลในข้อ 4 มีจุดเด่น จุดด้อยหรือมีอะไรที่สามารถส่งเสริมหรือเป็นอุปสรรคต่อการแก้ปัญหาขยะ</p> <p>1. พฤติกรรมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับปัญหามีผลตกกระทบต่อกันและกัน อย่างไร อะไรเป็นเหตุ อะไรเป็นผลลองทำผังแสดงความสัมพันธ์ของทุกฝ่าย</p> <p>2. นักเรียนจะสรุปได้หรือไม่ว่าอะไรเป็นต้นตอหรือต้นเหตุ อะไรเป็นปลายเหตุของปัญหาขยะ</p>

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การสร้างคำถามประเมินการอ่านคิดวิเคราะห์ได้อาศัยคำถามตามแนวคิดของ Bloom. (1976 : 241) มี 6 ขั้นตอน ได้แก่ ความรู้ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์และการประเมินผล ดังนั้นการสอนอ่านคิดวิเคราะห์จึงจำเป็นต้องใช้คำถามประเภทการคิดวิเคราะห์มากกว่าการใช้ความรู้ ความเข้าใจ

7. ประโยชน์ของการอ่านคิดวิเคราะห์

กระทรวงศึกษาธิการ (ม.ป.ป. : 208) กล่าวว่า การอ่านคิดวิเคราะห์นอกจากจะช่วยให้อ่านได้รับความรู้ ความคิดและความบันเทิงจากสิ่งที่อ่านเป็นเบื้องต้นแล้ว ยังก่อให้เกิดประโยชน์อีกหลายประการ คือ

1. ช่วยให้ผู้อ่านเห็นภาพรวมทั้งหมดของงานเขียนแต่ละชิ้นเป็นส่วนรวมว่ามีอะไรประกอบอยู่ในลักษณะใด อีกทั้งมองเห็นความสัมพันธ์ของข้อความแต่ละส่วนว่ามีความสัมพันธ์และประกอบกันเข้ามาเป็นงานเขียนแต่ละชิ้นได้อย่างไร

2. ช่วยให้ผู้อ่านเกิดทักษะในการอ่านสื่อ สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ สามารถเลือกได้ว่าอะไรควรอ่านหรืออะไรควรอ่านผ่าน ๆ หรืออ่านอย่างตั้งใจ อ่านอย่างละเอียด เพื่อจะได้เป็นความรู้ความคิดและพัฒนาปัญญา

3. ช่วยให้ผู้อ่านเพิ่มประสิทธิภาพการอ่านให้แก่ตนเอง และทำให้เกิดความรักความชื่นชม ความซาบซึ้ง อีกทั้งเล็งเห็นคุณค่าของงานเขียน

4. ช่วยให้ผู้อ่านนำเอาวิธีการและผลจากการอ่านมาปรับใช้ในการดำเนินชีวิตหรือใช้แก้ปัญหาต่าง ๆ ในชีวิตได้

วัชรีย์ บุรณสิงห์ และนิรมล ศตวุฒิ (2542 : 88) กล่าวว่า การวิเคราะห์ช่วยทำให้ผู้อ่านเข้าใจและตีความเรื่องที่อ่านได้เป็นระบบและชัดเจนขึ้น เนื่องจากการวิเคราะห์มีประโยชน์

2 ประการ หลัก คือ

1. ช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจข้อเสนอของผู้เขียนดีขึ้น เนื่องจากในการอ่านครั้งแรก ผู้อ่านอาจจะยังไม่เข้าใจ แต่เมื่อได้แยกแยะเป็นแผนผัง (Diagram) ออกมาและตีความแล้วผู้อ่านจะเข้าใจดีทั้งการใช้ภาษา โครงสร้างและเนื้อหา

2. ทำให้ผู้อ่านสามารถตัดสินใจและประเมินข้อเสนอ สามารถระบุข้ออ้างอิงหลักฐาน และการให้เหตุผลของผู้เขียนได้ นอกจากนี้ผู้อ่านยังสามารถระบุว่า ข้ออ้างอิง หลักฐานและเหตุผล มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของผู้เขียนอย่างไร การวิเคราะห์และทำแผนผังเป็นขั้นตอนที่จะทดสอบหลักฐานและการให้เหตุผลของข้อเสนอของผู้เขียน ช่วยให้ผู้อ่านมองในความคิดรองที่จะสนับสนุนความคิดหลัก ทำให้มองเห็นว่า หลักฐานมีความสัมพันธ์กันอย่างไร ในการที่จะสนับสนุนความคิดเห็นและแสดงให้ผู้อ่านเห็นถึงข้อความที่ไม่สัมพันธ์กับข้อเสนอหรือความคิดเห็นหลักที่ผู้เขียนเสนอ ผู้อ่านไม่ควรเสียเวลากับหลักฐานที่ไม่สำคัญ เมื่อเริ่มอ่านผู้อ่านควรมุ่งไปที่ใจความที่เป็นหลักหรือเป็นศูนย์กลางของเรื่องที่อ่าน

รัตนา ศาลิก (2536 : 121) กล่าวถึง ประโยชน์ของการอ่านเชิงวิเคราะห์ ไว้ดังนี้

1. เพื่อหาความรู้ การอ่านมากเป็นการเพิ่มพูนความรู้ แต่ผู้อ่านต้องอ่านอย่างถี่ถ้วน ไตร่ตรอง และพิจารณาเนื้อหา เพื่อเลือกความรู้ที่เหมาะสมนำไปใช้ใน โอกาสที่ถูกต้อง

2. เพื่อแก้ปัญหา การอ่านเป็นการสร้างสรรค์สติปัญญาและความคิด โดยเฉพาะกระบวนการวิเคราะห์ วินิจฉัย เป็นการฝึกการใช้วิจารณญาณ เพื่อสามารถตัดสินใจและแก้ปัญหาได้อย่างมีเหตุผล สุขุมรอบอบ

3. เพื่อพิจารณาบุคลิกภาพ การอ่านสามารถปรับปรุงความคิดเห็นของผู้อ่านเพราะสิ่งที่ได้จากการอ่านมิใช่เพียงเนื้อหาสาระ แต่ผู้อ่านต้องสามารถวิเคราะห์ว่า ผู้เขียนส่งสารอะไร คือ ตีความความคิดเห็นและความรู้สึก ความคิดที่จะพัฒนาจะส่งผลมาถึงบุคลิกภาพที่ดี

4. เพื่อความสนุกสนาน การอ่านสารคดี บันเทิงคดีหรือสิ่งพิมพ์อื่น ๆ ผู้อ่านย่อมได้รับความสนุกสนานเมื่อแยกแยะและพิจารณาทั้งเนื้อหาและรสของงานเขียนนั้น ๆ

5. เพื่อการเป็นนักวิจารณ์ การมีคุณสมบัติเป็นนักวิจารณ์ได้นั้น ต้องสามารถตีความเนื้อหาสาระวิเคราะห์สิ่งที่อ่าน แสดงความคิดเห็นตลอดจนประเมินค่างานเขียนได้

การจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค Student Teams Achievement Devotion

การจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD เป็นการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มเล็ก ๆ โดยในกลุ่มมีนักเรียนที่มีระดับความสามารถที่แตกต่างกันในกลุ่มจะมี เก่ง 1 คน ปานกลาง 2 คน อ่อน 1 คน จะเป็นการเรียนรู้แบบช่วยเหลือกัน

4.1 ความหมายของการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD

ได้มีนักการศึกษาได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD ไว้ดังนี้

วัฒนพร ระวังทุกข์ (2542 : 34) สรุปความหมายไว้ว่า การเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ เป็นวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนที่เน้นการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนให้แก่ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ แต่ละกลุ่มประกอบด้วยสมาชิกที่มีความรู้ความสามารถต่างกัน โดยแต่ละคนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการเรียนรู้ และในความสำเร็จของกลุ่ม ทั้งโดยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การแบ่งปันทรัพยากรการเรียนรู้ รวมทั้งการเป็นกำลังใจแก่กันและกัน คนที่เรียนเก่งจะช่วยเหลือคนที่เรียนอ่อนกว่า สมาชิกในกลุ่มไม่เพียงแต่รับผิดชอบของตนเองเท่านั้น หากจะต้องร่วมกันรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของเพื่อนสมาชิกทุกคน ในกลุ่ม ความสำเร็จของแต่ละบุคคลคือ ความสำเร็จของกลุ่ม

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2545 : 170-173) ได้ศึกษาไว้ว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค STAD เป็นการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง ฝึกทักษะกระบวนการทางสังคม เช่น ทักษะกระบวนการกลุ่ม ทักษะการเป็นผู้นำ และฝึกความรับผิดชอบต่อ

1. องค์ประกอบที่สำคัญ ดังนี้

1.1 การเสนอเนื้อหาผู้สอนทบทวนบทเรียนเดิม และนำเสนอเนื้อหาสาระหรือความคิดรวบยอดใหม่

1.2 การทำงานเป็นทีมหรือเป็นกลุ่ม ผู้สอนจัดการเรียนรู้ที่มีความสามารถต่างกัน จัดให้คละกัน และชี้แจงให้ผู้เรียนทราบถึงบทบาทหน้าที่ของสมาชิกในกลุ่มที่จะต้องช่วยและร่วมกันเรียนรู้ เพราะผลการเรียนรู้ของสมาชิกแต่ละคนส่งผลรวมของกลุ่ม

1.3 การทดสอบย่อย สมาชิกหรือผู้เรียนทุกคนทำแบบฝึกทดสอบเป็นรายบุคคล หลังจากเรียนหรือทำกิจกรรมเสร็จแล้ว

1.4 คะแนนพัฒนาการของผู้เรียน เป็นคะแนนการพัฒนาหรือความก้าวหน้าของสมาชิกแต่ละคนซึ่งผู้สอนและผู้เรียนอาจร่วมกันกำหนดคะแนนการพัฒนาเป็นเกณฑ์ขึ้นมาก็ได้ ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 คะแนนการพัฒนาหรือความก้าวหน้า

คะแนนทดสอบ	คะแนนการพัฒนา
1. ต่ำกว่าคะแนนมาตรฐาน มากกว่า 10 คะแนน	0
2. ต่ำกว่าคะแนนมาตรฐาน ไม่เกิน 10 คะแนน	10
3. เท่ากับคะแนนมาตรฐานหรือมากกว่าคะแนนมาตรฐาน ไม่เกิน 10 คะแนน	20
4. มากกว่าคะแนนมาตรฐาน 10 คะแนนขึ้นไป	30

1.5 การรับรองผลงานและเผยแพร่ชื่อเสียงของทีม เป็นการประกาศผลของทีม เพื่อยกย่องชมเชยในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ปิดประกาศ ใ้รางวัล ลงจดหมายข่าว ประกาศเสียงตามสาย เป็นต้น

2. ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้มีดังนี้

2.1 ขั้นเตรียมเนื้อหา ประกอบด้วย

2.1.1 จัดเตรียมเนื้อหาสาระ ผู้สอนจัดเตรียมเนื้อหาสาระหรือเรื่องที่จะให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้เป็นเนื้อหาใหม่โดยจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง รวมทั้งสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ หรือแหล่งเรียนรู้ ใบความรู้ ใบงาน เป็นต้น

2.1.2 จัดเตรียมแบบทดสอบย่อย เช่น ข้อทดสอบ กระจายคำตอบ เกณฑ์การให้คะแนน เป็นต้น

2.2 ขั้นจัดทีม ผู้สอนจัดทีมผู้เรียน โดยให้คละกันทั้งเพศและความสามารถ ทีมละประมาณ 3-4 คน เช่น ทีมที่มีสมาชิก 4 คน อาจประกอบด้วยชาย 2 คน หญิง 2 คน เป็นคนที่ได้คะแนนสูงในห้อง 1 คน ได้คะแนนปานกลาง 2 คน ได้คะแนนน้อย 1 คน เป็นต้น

2.3 ชั้นเรียนรู้ ประกอบด้วย

2.3.1 ผู้สอนแนะนำวิธีการเรียนรู้

2.3.2 ทีมวางแผนการเรียนรู้ โดยแบ่งภาระหน้าที่กัน เช่น ผู้อ่าน ผู้หาคำตอบ ผู้สนับสนุน ผู้จัดบันทึก ผู้ประเมินผล เป็นต้น

2.3.3 สมาชิกในกลุ่มศึกษาเนื้อหาสาระและทำกิจกรรมตามใบงานที่ผู้สอนกำหนด ซึ่งการเรียนรู้โดยวิธีนี้เน้นการให้ความร่วมมือช่วยเหลือกันในห้องมากกว่าการแข่งขันแบบตัวต่อตัว

2.3.4 ผู้เรียนหรือสมาชิกในแต่ละกลุ่มประเมินเพื่อทบทวนความรู้ความเข้าใจในเนื้อหา

2.4 ชั้นทดสอบ

2.4.1 ผู้เรียนแต่ละคนทำการทดสอบย่อย เพื่อวัดความเข้าใจในเนื้อหาที่ได้เรียนมาจากข้อทดสอบของผู้สอน

2.4.2 ผู้ทดสอบและผู้เรียนอาจร่วมกันตรวจผลการทดสอบของสมาชิกแต่ละคน

2.4.3 ทีมจัดทำคะแนนการพัฒนาของสมาชิกแต่ละคน และคะแนนการพัฒนาของกลุ่ม

ตารางที่ 6 ตารางแสดงคะแนนการพัฒนาของสมาชิกแต่ละคน

ชื่อทีม

ลำดับที่	ชื่อสมาชิก	คะแนนทดสอบย่อย	คะแนนมาตรฐาน	คะแนนการพัฒนา

2.4.4 ให้แต่ละทีมนำคะแนนการพัฒนาของทีมไปเทียบกับเกณฑ์เพื่อหาระดับคุณภาพ

ตารางที่ 7 ตารางแสดงคะแนนพัฒนาการ

คะแนนการพัฒนา	ระดับคุณภาพ
0 - 30	ต้องปรับปรุง
31 - 60	ควรปรับปรุง
61 - 90	พอใช้
91 - 120	ดี
121 - 150	ดีมาก

2.4.5 ขั้นการรับรองผลงานและเผยแพร่ชื่อเสียงของทีม เป็นการประกาศ ผลงานของทีมว่าแต่ละทีมอยู่ในระดับคุณภาพใด รับรองยกย่อง ชมเชย ทีมที่มีคะแนนการพัฒนา สูงในรูปแบบต่าง ๆ ปิดประกาศ ให้รางวัล ลงจดหมายข่าว ประกาศเสียงตามสาย เป็นต้น

วิมลรัตน์ สุนทร โรจน์ (2550 : 29-30) ได้สรุปการจัดกิจกรรมการสอนแบบ STAD ไว้ว่า เทคนิคนี้ได้พัฒนามาจากเทคนิค TGT โดยใช้การทดสอบรายบุคคลแทนการแข่งขัน มีขั้นตอน ดังนี้

1. ครูนำเสนอประเด็นหรือเนื้อหาใหม่ โดยอาจนำเสนอด้วยสื่อที่น่าสนใจใช้ในการสอนโดยตรงหรือตั้งประเด็นให้ผู้เรียนอภิปรายจัดผู้เรียนเป็นกลุ่มๆละ 4-5 คน ให้สมาชิกมีความสามารถละกันมีทั้งความสามารถสูง ปานกลาง ต่ำ แต่ละกลุ่มช่วยกันศึกษาทบทวนเนื้อหาที่ครูนำเสนอจนสนใจ ผู้เรียนทุกคนในกลุ่มทำแบบทดสอบ (Quiz) เพื่อวัดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียน

1.1 ตรวจสอบคำตอบของผู้เรียนนำคะแนนของสมาชิกทุกคนมารวมกันเป็นคะแนนกลุ่ม

1.2 กลุ่มที่ได้คะแนนสูงสุด (ในกรณีที่แต่ละกลุ่มมีจำนวนสมาชิก ไม่เท่ากันให้ใช้คะแนนเฉลี่ยแทนคะแนนรวม) จะได้รับคำชมเชย โดยอาจติดประกาศไว้ที่บอร์ด หรือป้ายนิเทศของห้องเรียน

ชวลิต ชูกำแหง (2551 : ก 123 – 124) ได้ศึกษาไว้ว่า เทคนิค STAD (Student Teams Achievement Divisions) เป็นรูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้น โดย Slavin เป็นการจับนักเรียนเป็นกลุ่มเล็ก ๆ โดยมีระดับความสามารถแตกต่างกันกลุ่มละ 4 คน คือ เก่ง 1 คน ปานกลาง 2 คน และอ่อน 1 คน ครูสอนบทเรียนทั้งชั้นแล้วทำงานตามกำหนด นักเรียนในกลุ่มช่วยเหลือกัน คนเก่งช่วยตรวจงานและอธิบายให้สมาชิกเข้าใจถูกต้องก่อนนำเสนอครู หลังจากนั้นทุกคนต่างทำแบบทดสอบโดยไม่มีการช่วยเหลือกัน คะแนนทุกคนเป็นคะแนนกลุ่ม การให้รางวัลกลุ่มที่ทำคะแนน ได้สูงถึงเกณฑ์ที่กำหนด

สรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD เป็นการเรียนรู้ที่จัดให้ผู้เรียนเรียนเป็นกลุ่ม ๆ ละ 4 คน โดยสมาชิกมีความสามารถแตกต่างกัน เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง ช่วยเหลือและแบ่งปัน เป็นการฝึกทักษะกระบวนการทางสังคม เช่นทักษะกระบวนการกลุ่ม ทักษะการเป็นผู้นำ และมีความรับผิดชอบต่อตนเอง และรับผิดชอบสมาชิกกลุ่ม ความสำเร็จของสมาชิกทุกคน คือ ความสำเร็จของกลุ่ม วิธีการจัดกลุ่มกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD มีขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นเตรียม ครูแนะนำทักษะการเรียนรู้ร่วมกัน การทำงานกลุ่ม บทบาทหน้าที่ของสมาชิกกลุ่ม จุดประสงค์ของบทเรียน การทำกิจกรรมร่วมกัน
2. ขั้นสอน ครูนำเสนอประเด็นหรือเนื้อหาใหม่ โดยใช้สื่อที่น่าสนใจใช้สอนโดยตรงหรือตั้งประเด็นที่น่าสนใจให้ผู้เรียนอภิปราย
3. ขั้นทำกิจกรรมซึ่งประกอบด้วยดังนี้
 - 3.1 จัดผู้เรียนเป็นกลุ่ม ๆ ละ 4 คน โดยคัดเลือกและความสามารถ ประกอบด้วยผู้เรียนที่มีความสามารถสูง 1 คน ความสามารถปานกลาง 2 คน และความสามารถต่ำ 1 คน (เก่ง ปานกลาง อ่อน)
 - 3.2 แต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาเนื้อหาที่ครูนำเสนอจนเข้าใจ (ร่วมกันสรุปบทเรียน)
 - 3.3 นำเสนอผลงาน
4. ขั้นตรวจสอบผลงาน มีขั้นตอน ดังนี้
 - 4.1 ผู้เรียนทุกคนในกลุ่มทำแบบทดสอบ (Quiz) เพื่อวัดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียน ตรวจสอบคำตอบ นักเรียนที่ได้คะแนนตามเกณฑ์มีคะแนนพิเศษเพิ่มให้ นำคะแนนของสมาชิกทุกคนในกลุ่มมารวมกันเป็นคะแนนกลุ่ม
 - 4.2 กลุ่มที่ได้คะแนนสูงสุด จะได้รับคำชมเชย โดยอาจตีประกาศที่ป้ายนิเทศหน้าห้องเรียน (ถ้าจำนวนสมาชิกไม่เท่ากันให้ใช้คะแนนเฉลี่ย)
5. ขั้นสรุปบทเรียนและอภิปรายผลการทำงานกลุ่ม ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปบทเรียน ถ้านักเรียนยังไม่เข้าใจให้ครูอธิบายเพิ่มเติม นักเรียนช่วยกันประเมินผลการทำงานกลุ่มและพิจารณาว่าอะไรคือจุดเด่นของงาน และสิ่งใดควรปรับปรุง

สรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD เป็นการเรียนรู้ที่จัดให้ผู้เรียนเรียนเป็นกลุ่ม ๆ ละ 4 คน โดยสมาชิกมีความสามารถแตกต่างกัน เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง ช่วยเหลือและแบ่งปัน เป็นการฝึกทักษะกระบวนการทางสังคม เช่นทักษะกระบวนการกลุ่ม ทักษะการเป็นผู้นำ และมีความรับผิดชอบต่อตนเอง และรับผิดชอบสมาชิกกลุ่ม ความสำเร็จของสมาชิกทุกคน คือ ความสำเร็จของกลุ่ม

แผนการจัดการเรียนรู้

1. ความหมายของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ได้มีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของแผนการสอนหรือแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ดังนี้

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2543 : 1) ได้ให้ความหมายของแผนการสอนว่า หมายถึง แผนการหรือโครงการที่จัดทำเป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อใช้ในการปฏิบัติการสอนในวิชาใดวิชาหนึ่งเป็นการเตรียมการสอนอย่างมีระบบและเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ครูพัฒนาการจัดการเรียนการสอนไปสู่จุดประสงค์การเรียนรู้และจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สำลี รักสุทธี (2544 : 2) แผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง สื่ออุปกรณ์เครื่องมือ แผนการจัดการเรียนรู้โครงการที่ครูจัดทำเป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อใช้ในการปฏิบัติการสอนในรายวิชาใดวิชาหนึ่งที่มีการเตรียมการอย่างมีระบบขั้นตอนและช่วยเอื้อเพื่อให้ครูพัฒนาการจัดการเรียนการสอนไปสู่เป้าหมายการเรียนรู้ของเด็กอย่างมีประสิทธิภาพตามคาดหวังของการจัดการเรียนรู้แต่ละครั้ง

รุจิร ภูสาระ (2545 : 159) ได้ให้ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ว่าเป็น เครื่องมือแนวทางในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนตามที่กำหนดไว้ในสาระการเรียนรู้ของแต่ละกลุ่ม

ณัฐวุฒิ กิรุงเรือง (2545 : 53) ได้ให้ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ว่า การเตรียมการจัดการเรียนรู้ไว้ล่วงหน้าอย่างเป็นระบบและเป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาใดวิชาหนึ่งให้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายที่หลักสูตรกำหนดผู้วิจัยได้ศึกษาจากความหมายของแผนการสอนและแผนการจัดการเรียนรู้ของนักการศึกษาสรุปได้ว่า แผนการสอนหรือแผนการจัดการเรียนรู้มีความหมายคล้ายคลึงกันหมายถึงการเตรียมการสอนอย่างมีระบบเป็นลายลักษณ์อักษรไว้ล่วงหน้าและเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่จะช่วยให้ผู้เรียนไปสู่จุดหมายปลายทางที่หลักสูตรกำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้จะมีความหมายสะท้อนให้เห็นถึงการปฏิรูปการเรียนรู้ใหม่นับแต่บัดนี้ต่อไปครูไม่ได้ทำหน้าที่สอนแต่เพียงอย่างเดียวอีกต่อไปแต่ครูมีบทบาทใหม่ในเรื่องของการจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นร่วมกับผู้เรียนตามหลักการของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544

นิคม ชมภูหลง (2545 : 180) ได้ให้ความหมายของแผนการสอนไว้ว่าหมายถึง แผนการหรือโครงการที่จัดทำเป็นตายลักษ์ณอักษรเพื่อใช้ในการปฏิบัติการสอนในรายวิชาใด รายวิชาหนึ่งเป็นการเตรียมการสอนอย่างมีระบบและเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ครูพัฒนาการจัดการเรียนการสอนไปสู่จุดประสงค์การเรียนรู้และจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

สรุปได้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้คือแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หรือโครงการสื่อ อุปกรณ์เครื่องมือที่ผู้สอนจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับผู้เรียนตามศักยภาพของผู้เรียน โดยมีลำดับขั้นตอนการเรียนรู้มีการวัดผลประเมินผลตามเนื้อหาและจุดประสงค์ที่กำหนด

2. ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เปรียบได้กับแผนที่เดินทางของนักเดินทางที่จะต้องฟันฝ่าไปให้ถึงจุดหมายที่กำหนดครูก็คาดแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไม่ได้เช่นกันหากผู้สอนได้ทำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองก็ยิ่งให้ประโยชน์แก่ตนเองมากเพียงนั้นมีนักการศึกษาได้กล่าวถึงความสำคัญของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ ดังนี้

วัฒนาพร ระวังทุกข์ (2542 : 2) ได้ให้ความหมายความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ดังนี้

1. ก่อให้เกิดการวางแผนและการเตรียมการล่วงหน้าเป็นการนำเทคนิควิธีการสอน การเรียนรู้สื่อเทคโนโลยีและจิตวิทยาการเรียนการสอนมาผสมผสานประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับ สภาพแวดล้อมด้านต่าง ๆ
2. ส่งเสริมให้ครูผู้สอนค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรเทคนิคการเรียนการสอน การเลือกใช้สื่อการวัดและประเมินผลตลอดจนประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องจำเป็น
3. เป็นคู่มือการสอนสำหรับตัวครูผู้สอนซึ่งสามารถนำไปเสนอเป็นผลงาน ทางวิชาการได้
4. เป็นหลักฐานแสดงข้อมูลด้านการเรียนการสอนและการวัดประเมินผลที่จะ เป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนต่อไป
5. เป็นหลักฐานแสดงความเชี่ยวชาญของครูผู้สอนซึ่งสามารถนำไปเสนอเป็น ผลงานทางวิชาการได้

สุนันทา สุนทรประเสริฐ (2544 : 3-4) ได้ให้เหตุผลและความสำคัญในการจัดการทำ แผนการจัดการเรียนรู้ต่อครูผู้สอนดังนี้

1. ครูมีโอกาสศึกษาหลักสูตรแนวการสอนการวัดผลประเมินผลรวมทั้งเอกสาร อื่น ๆ ได้อย่างละเอียดทุกแง่มุม

2. ครูสามารถเตรียมกระบวนการเรียนการสอนได้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงได้มากกว่าเช่นปัจจัยเรื่องอำนาจความสะดวกของโรงเรียนทรัพยากรค่านิยมและความเชื่อมั่นของท้องถิ่น

3. แผนการจัดการเรียนรู้ของครูจะเป็นคู่มือของตนเองที่มีคุณภาพสอดคล้องกับผู้เรียนระยะเวลาจำนวนชั่วโมงที่ใช้จริงในแต่ละภาคเรียนสามารถสอนได้ครบถ้วนและทันเวลา

4. ครูผู้สอนสามารถใช้ข้อมูลที่ต้องการเพียงตรงแก่นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดหลักสูตรเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องผู้วิจัยได้สรุปว่าแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้มีความสำคัญต่อผู้สอนและทำให้ผู้สอนมีการเตรียมประสบการณ์ให้กับผู้เรียนเพื่อพัฒนาความสามารถของนักเรียนตามศักยภาพของแต่ละบุคคลอย่างเหมาะสมซึ่งสามารถสรุปได้ ดังนี้

1. ทำให้ครูมีการวางแผนและการเตรียมการล่วงหน้าโดยการนำเทคนิควิธีการสอนการเรียนรู้สื่อเทคโนโลยีและจิตวิทยาการเรียนการสอนมาผสมผสานประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมด้านต่าง ๆ

2. ส่งเสริมให้ครูผู้สอนค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรการจัดประสบการณ์การเรียนรู้การวัดและประเมินผลตลอดจนประเด็นต่างๆที่เกี่ยวข้องจำเป็น

3. ใช้เป็นคู่มือสำหรับครูที่มาสอนแทนได้

4. เป็นเครื่องมือให้ครูผู้บริหารหรือผู้เกี่ยวข้องสามารถทราบขั้นตอนกระบวนการต่างๆในการสอนของครูเพื่อการนิเทศติดตามและประเมินผลการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. เป็นหลักฐานแสดงความเชี่ยวชาญของครูผู้สอนซึ่งสามารถนำไปเสนอเป็นผลงานทางวิชาการได้

3. องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2542 : 136-137) แผนการสอนประกอบด้วยหัวข้อสำคัญ 9 หัวข้อ โดยบูรณาการของหน่วยศึกษานิเทศก์สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 7 ข้อ เพิ่มเติมจากสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู 2 หัวข้อ ดังนี้

1. สำคัญ (Important) เป็นความคิดรวบยอดหรือหลักการของเรื่องหนึ่งที่ต้องการให้เกิดกับนักเรียนตามแผนการสอน

2. จุดประสงค์การเรียนรู้ (Objective) เป็นการกำหนดจุดประสงค์ที่ต้องการเกิดกับผู้เรียนเมื่อเรียนตามแผนการสอน

3. เนื้อหา (Content) เป็นเนื้อหาที่จัดกิจกรรมและต้องให้เกิดกับผู้เรียนเมื่อเรียนตามแผนการสอน
 4. กิจกรรมการเรียนการสอน (Activity) เป็นการเสนอขั้นตอนหรือกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนซึ่งจะนำไปสู่จุดประสงค์ที่ตั้งไว้
 5. สื่ออุปกรณ์เป็นสื่อและวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กำหนดในแผนการสอน
 6. การวัดและประเมินผล (Assessment) เป็นการกำหนดขั้นตอนหรือวิธีการวัดและประเมินผลว่านักเรียนบรรลุจุดประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในกิจกรรมการเรียนการสอนแยกประเมินเป็นก่อนเรียนขณะสอนและประเมินหลังสอน
 7. กิจกรรมเสนอแนะเป็นกิจกรรมบันทึกเพิ่มเติมของครูผู้สอนหลังจากการได้นำแผนการสอนให้ผู้บังคับบัญชาตรวจสอบความถูกต้องเพื่อปรับปรุงแผนการสอนก่อนนำแผนการสอนไปใช้
 8. ข้อเสนอแนะของผู้บังคับบัญชาเป็นการบันทึกการตรวจแผนการสอนเพื่อเสนอแนะหลังจากที่ได้รับการตรวจสอบความถูกต้องแล้วการกำหนดรายละเอียดในหัวข้อต่าง ๆ ในแผนการสอนมีความสมบูรณ์
 9. บันทึกผลการสอนเป็นการบันทึกของผู้สอนบันทึกหลังการนำแผนการสอนไปใช้สอนแล้วเพื่อนำไปปรับปรุงและใช้สอนในคราวต่อไปประกอบด้วย 3 หัวข้อ คือ
 - 9.1 ผลการเรียนรู้เป็นการบันทึกของผู้สอนบันทึกการเรียนรู้ด้านปริมาณและคุณภาพทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัยด้านทักษะพิสัยด้านจิตพิสัยและกระบวนการซึ่งได้กำหนดขั้นกิจกรรมการเรียนการสอนและขั้นประเมินผล
 - 9.2 ปัญหาและอุปสรรคในการบันทึกปัญหาอุปสรรคที่จะเกิดในขณะสอนก่อนหลังสอน
 - 9.3 ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไขเป็นการบันทึกข้อเสนอแนะเพื่อแก้ไขปรับปรุงการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนบรรลุจุดประสงค์ของการเรียนที่หลักสูตรกำหนด
- กรมวิชาการ (2545 : 44-45) ได้เสนอแนะหลักการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ว่าครูต้องเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ให้ถูกต้องชัดเจนดังนี้
1. ชื่อเรื่องเป็นหัวข้อย่อยที่แยกออกมาจากหัวข้อใหญ่ได้มาจากการอ่านคำอธิบายรายวิชาในหลักสูตรหรือใช้หัวข้อปัญหาในชีวิตจริงตามความต้องการของชุมชนให้สอดคล้องกับวัยและความสามารถของผู้เรียนหรือจากแนวการสอนของกรมวิชาการ

2. จำนวนชั่วโมงที่ใช้สอนเรื่องย่อหน้านั้น โดยคำนวณจากจำนวนชั่วโมงของหัวข้อใหญ่คำนวณชั่วโมงให้เหมาะสมกับน้ำหนักและปริมาณของหัวข้อย่อหน้านั้น

3. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังคือแก่นสารของความรู้ทักษะและเจตคติที่ต้องการให้ผู้เรียนได้รับหลังจากเรียนเรื่อง (หน่วยหัวข้อ) นั้น ๆ แล้วจัดเป็นหัวใจหรือตะกอนของความรู้ตามความสามารถที่จะให้ติดค้างกับนักเรียนไปในอนาคตและจัดเป็นกรอบกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ประจำหัวข้อเรื่องนั้นการเขียนผลการเรียนรู้ที่คาดหวังให้คำนึงถึงหลักการเขียน ดังนี้

3.1 เป็นประโยคที่สมบูรณ์และได้ใจความ

3.2 ใช้คำกะทัดรัดชัดเจนไม่ฟุ่มเฟือย

3.3 มีใจความตรงกับสาระการเรียนรู้ที่สอน

4. จุดประสงค์ต้องเขียนเป็นจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมโดยทั่วไปจะเขียนไว้

2 จุดประสงค์

4.1 จุดประสงค์ปลายทางเป็นจุดประสงค์ที่มุ่งหวังให้เกิดขึ้นกับนักเรียนทุกคนเมื่อผ่านกระบวนการสอนวิชานั้นครบถ้วนแล้วโดยมีลักษณะที่สำคัญต่อไปนี้

4.1.1 ครอบคลุมจุดประสงค์ของวิชา (จุดประสงค์ใหญ่ที่ระบุไว้ในหลักสูตรและจุดประสงค์ประจำรายวิชาที่กล่าวแทรกไว้ในคำอธิบายรายวิชา)

4.1.2 ควรสะท้อนคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของมนุษย์ที่จะเป็นผลมาจากการเรียนวิชานั้นโดยให้มีส่วนความรู้ ความคิด ส่วนความสามารถในการปฏิบัติการและส่วนความรู้สึกเช่นเจตคติและค่านิยมต่าง ๆ

4.2 จุดประสงค์นำทางเป็นจุดประสงค์เฉพาะการเรียนรู้เนื้อหาย่อในคาบวิชานั้นหรือพฤติกรรมต่าง ๆ ที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนจากการเรียนเนื้อหาเรื่องนั้นลักษณะการเขียนจะเขียนเป็นจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

5. สาระการเรียนรู้เป็นสาระความรู้ที่ต้องการให้ผู้เรียนได้ศึกษาในคาบเวลาเรียนนั้นในการเขียนอาจเขียนเพียงหัวข้อหรือเค้าโครงเท่านั้น ไม่ต้องลงรายละเอียดทั้งหมด

6. กิจกรรมการเรียนการสอนเป็นวิธีการจัดประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียนซึ่งต้องจัดให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของหลักสูตร

7. สื่อการเรียนการสอนหมายถึงวัสดุอุปกรณ์ต่างๆที่ครูและนักเรียนใช้ประกอบการเรียนการสอนในเรื่องนั้น ๆ อาจเป็นรูปภาพของจริงของจำลองแผนภูมิเพลงหนังสือนิทานบัตรคำสไลด์แผ่นใสครูควรทำให้สอดคล้องกับบทเรียนทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ขึ้นและสะดวกในการสอนโดยใช้หลักการใช้สื่อการเรียนการสอนคำนึงถึงเป้าหมายประโยชน์ประสิทธิภาพปลอดภัยแปลกตาและประหยัด

8. การวัดผลและประเมินผลเป็นความจำเป็นที่ครูผู้สอนจะต้องวัดและประเมินผล ทุกครั้งที่สอนเพื่อทราบว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้บรรลุจุดประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ผู้สอนอาจ วัดผลทั้งก่อนเรียนระหว่างเรียนและหลังเรียน โดยใช้วิธีการต่าง ๆ เช่น ใช้แบบทดสอบก่อนเรียน ใช้การสังเกตการทำกิจกรรมของผู้เรียนการซักถามการสัมภาษณ์การทำแบบฝึกหัด

การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องผู้วิจัยสรุปได้ว่าองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ ครูจัดทำจะมีองค์ประกอบ ดังนี้

1. สำคัญ (Important)
2. จุดประสงค์การเรียนรู้ (Objective)
3. เนื้อหา (Content)
4. กิจกรรมการเรียนการสอน (Activity)
5. สื่ออุปกรณ์เป็นสื่อและวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่

กำหนดในแผนการสอน

6. การวัดและประเมินผล (Assessment)
7. กิจกรรมเสนอแนะ
8. ข้อเสนอแนะของผู้บังคับบัญชา
9. บันทึกผลการสอนเป็นการบันทึกของผู้สอนบันทึกหลังการนำแผนการสอนไป

ใช้สอนแล้วเพื่อนำไปปรับปรุงและใช้สอนในคราวต่อไปประกอบด้วย 3 หัวข้อ คือ

9.1 ผลการเรียนรู้ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย ด้านทักษะพิสัย ด้านจิตพิสัย และกระบวนการ

9.2 ปัญหาและอุปสรรคในการบันทึกปัญหา

9.3 ข้อเสนอแนะ และแนวทางแก้ไขเป็นการบันทึกข้อเสนอแนะเพื่อแก้ไข ปรับปรุงการเรียนการสอน

4. รูปแบบของแผนการจัดการเรียนรู้

รูปแบบของแผนการจัดการเรียนรู้สามารถปรับได้ตามความเหมาะสมและความ จำเป็นของการจัดการเรียนรู้ได้มีนักวิชาการ ได้กล่าวถึงรูปแบบของการจัดทำแผนการเรียนรู้ไว้ ดังนี้

วัฒนาพร ระวังทุกข์ (2543 : 83-90) ขั้นตอนในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

ขั้นที่ 1 การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้สามารถจำแนกได้ 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive) หมายถึง จุดประสงค์การเรียนรู้ที่เน้น

ความสามารถทางสมอง

2. ด้านทักษะพิสัย (Skill) หมายถึง จุดประสงค์การเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติที่ต้องลงมือกระทำ

3. ด้านจิตพิสัย (Affective) หมายถึง จุดประสงค์การเรียนรู้ที่เน้นคุณธรรมหรือเจตคติหรือเรียนความรู้สึกในใจ

ขั้นที่ 2 การกำหนดแนวทางการจัดการเรียนการสอนเป็นการพิจารณาว่าการเรียนการสอนในแผนมีจุดเน้นหรือสาระสำคัญอะไรจะต้องสอนเนื้อหาใดจะเลือกใช้เทคนิควิธีการสอนใดจึงจะสอดคล้องกับกิจกรรมที่กำหนด

รุจิร ภู่อาระ (2545 : 11) การเขียนแผนการเรียนรู้มีขั้นตอนพื้นฐาน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 พิจารณาระยะเวลาทั้งหมดในการสอนว่าควรมีเวลาเท่าไร

ขั้นตอนที่ 2 พิจารณาระยะเวลาของแต่ละวิชาหรือแต่ละหัวข้อของแต่ละวิชา

ขั้นตอนที่ 3 พิจารณาระยะเวลาที่จำเป็นต้องใช้เพื่อให้ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ตามจุดประสงค์และครอบคลุมเนื้อหาในแต่ละหัวข้อ

ขั้นตอนที่ 4 กำหนดรายละเอียดของหน่วยการสอน

ขั้นตอนที่ 5 ปรับหน่วยการเรียนรู้ให้เป็นรายสัปดาห์หรือ ในการสอนแต่ละครั้ง การจัดทำแผนการสอนเป็นการผสมผสานเนื้อหาและจุดประสงค์ของหลักสูตรหลัก จิตวิทยานวัตกรรมการเรียนใหม่และปัจจัยความพร้อมของโรงเรียนตลอดจนความต้องการของชุมชนที่เกี่ยวข้องการจัดทำแผนการสอนช่วยให้ครูมีทิศทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ชัดเจนและเกิดประโยชน์กับผู้เรียนได้มากที่สุด

กรมวิชาการ (2545 : 38-41) ได้เสนอแนะขั้นตอนการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ซึ่งผู้สอนมีอิสระในการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ของตนเองซึ่งมีได้หลากหลายรูปแบบผู้สอนควรปฏิบัติตามนโยบายของโรงเรียนที่กำหนดไว้ว่าให้ใช้รูปแบบใดถ้าโรงเรียนไม่ได้กำหนดรูปแบบไว้จึงเลือกแบบที่ตนเองเห็นว่าสะดวกต่อการนำไปใช้ ดังนี้

1. เลือกรูปแบบการจัดการเรียนรู้ นำหน่วยการเรียนรู้ที่กำหนดไว้แล้วมาพิจารณาจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้
2. ตั้งชื่อแผนตามหัวข้อสาระการเรียนรู้
3. กำหนดจำนวนเวลาระเบิดขั้น
4. วิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้จากผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี/รายภาคที่เลือกไว้เขียนเป็นจุดประสงค์การเรียนรู้รายวิชาโดยยึดหลักการเขียนจุดประสงค์การเรียนรู้ของ Morris. (1978 : 211) ที่ว่าจุดประสงค์การเรียนรู้ต้อง

4.1 บรรยายจุดหมายปลายทางไม่ใช่วิธีการ

4.2 สะท้อนถึงระดับต่างๆของทักษะที่เกิด

4.3 ใช้คำกริยาที่เป็นรูปธรรมและใช้องค์ประกอบ 3 ส่วน ตามแนวของโรเบิร์ตเมจเจอร์ (Robert Mager) คือ

4.3.1 พฤติกรรม (Overall Behavior)

4.3.2 สถานการณ์หรือเงื่อนไข (Important Conditions)

4.3.3 เกณฑ์ (Criterion)

5. เลือกจุดประสงค์การเรียนรู้ที่วิเคราะห์ไว้แล้วเฉพาะข้อที่สัมพันธ์กับหัวข้อสาระการเรียนรู้กำหนดเป็นจุดประสงค์การเรียนรู้หรือจุดประสงค์ปลายทางตามธรรมชาติวิชา

6. วิเคราะห์สาระการเรียนรู้เป็นรายละเอียดสำหรับนำไปจัดการเรียนรู้สาระการเรียนรู้จะเป็นเนื้อหาใหม่ของมวลเนื้อหาที่กำหนดไว้ที่จำเป็นต้องสอน

7. กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ตามลำดับความยากง่ายของเนื้อหา นั้น ๆ

8. เลือกกิจกรรมและเทคนิคการสอนที่เหมาะสมสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

9. เลือกสื่ออุปกรณ์สำหรับใช้ประกอบการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับสาระการเรียนรู้ที่เลือกมาเช่นรูปภาพบัตรคำวิดิทัศน์

10. จัดทำลำดับขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยคำนึงถึงขั้นตอนการสอนตามธรรมชาติตามจุดประสงค์การเรียนรู้และคำนึงการบูรณาการเทคนิคและกระบวนการเรียนรู้รวมทั้งสาระการเรียนรู้อื่น ๆ เข้าไว้ในแต่ละขั้นตอนด้วย

11. กำหนดการวัดผลประเมินผลโดยระบุวิธีการประเมินผลการเรียนรู้ทั้งที่เกิดระหว่างเรียนตามจุดประสงค์การเรียนรู้และที่เกิดหลังการเรียนการสอนเมื่อจบแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการวัดผลหลากหลายรูปแบบตามความเหมาะสมเช่นปฏิบัติจริงการทดสอบความรู้การทำงานกลุ่มชิ้นงานที่เกิดจากการเรียนและการสังเกตพฤติกรรม

5. หลักการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้

สุคนธ์ สิ้นพานนท์ และคณะ (2545 : 24-28) ได้เสนอแนะหลักการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ ดังนี้

5.1 มาตรฐานการเรียนรู้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ตามสาระการเรียนรู้มาตรฐานการเรียนรู้เป็นข้อกำหนดคุณภาพผู้เรียนด้านความรู้ทักษะกระบวนการคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ไว้ เพื่อให้เป็น

จุดมุ่งหมายในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์โดยกำหนดมาตรฐานของแต่ละสาระการเรียนรู้ไว้แล้วแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้จะนำมาวิเคราะห์หรือออกเป็นมาตรฐานการเรียนรู้แต่ละช่วงชั้นผู้สอนจะต้องวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นออกมาเป็นผลการเรียนรู้ที่คาดหวังไว้ในแต่ละชั้นปีและผู้สอนจะนำการเรียนรู้มากำหนดในแผนการจัดการเรียนรู้

5.2 ผลการเรียนรู้การเขียนผลการเรียนรู้นั้นเป็นการเขียนในสิ่งที่คาดหวังว่าผู้เรียนจะมีความรู้หรือคุณลักษณะอันพึงประสงค์หรือมีทักษะหรือเจตคติที่เกิดขึ้นอย่างชัดผู้สอนอาจจะกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ก็ได้การเขียนจุดประสงค์การเรียนรู้หรือผลการเรียนรู้เขียนได้ 2 รูปแบบ คือ จุดประสงค์ปลายทาง และจุดประสงค์นำทาง

จุดประสงค์ปลายทางคือจุดประสงค์ที่เป็นเป้าหมายสำคัญที่ต้องการให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียนหลังจากที่ได้ดำเนินการตามขั้นตอนจนจบแผนการจัดการเรียนรู้นั้นซึ่งการเขียนจุดประสงค์ปลายทางนั้นจะครอบคลุมพฤติกรรมใหญ่ๆด้านพุทธิพิสัยด้านทักษะพิสัยหรือด้านจิตพิสัยเช่นมีความรู้ความเข้าใจ... ตระหนักในความสำคัญ... สามารถนำไปปฏิบัติได้... ฯลฯ

จุดประสงค์นำทาง คือ จุดประสงค์ย่อยของจุดประสงค์ปลายทางลักษณะจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมย่อย ๆ ซึ่งเมื่อผู้เรียนได้กระทำพฤติกรรมแล้วจะเกิดการเรียนรู้อื่นๆ จุดประสงค์ปลายทางลักษณะของการเขียนจุดประสงค์นำทางได้แก่บอก... ได้อธิบาย... ได้ลำดับเหตุการณ์... ได้แปลความ... ได้อ่าน... ได้ฟัง... แล้วสรุปได้วิเคราะห์... ได้สรุป... ได้สาธิต... ได้นำเอาไปใช้... ได้ปฏิบัติ... ได้อภิปราย... ได้ ฯลฯ การเขียนจุดประสงค์การเรียนรู้ของบางรายวิชาก็นิยมเขียนเป็นจุดประสงค์นำทางแต่เพียงอย่างเดียวโดยเขียนเป็นจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมโดยไม่แยกออกเป็นจุดประสงค์ปลายทางจุดประสงค์นำทางแต่เขียนในภาพรวมว่าเป็นจุดประสงค์การเรียนรู้

5.3 สาระการเรียนรู้การเขียนเนื้อหาสาระในเรื่องต่างๆจะเขียนเฉพาะขอบข่ายเนื้อหาเป็นประเด็นสำคัญสั้น ๆ ให้สอดคล้องกับผลการเรียนรู้หรือจุดประสงค์การเรียนรู้

5.4 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้กระบวนการจัดการเรียนรู้นับว่าเป็นหัวใจสำคัญของการเรียนผู้สอนควรใช้เทคนิคการจัดการเรียนการสอนหลาย ๆ วิธีเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้พัฒนาผู้เรียนทั้งด้านพุทธิพิสัยทักษะพิสัยจิตพิสัยและดำเนินกระบวนการเรียนรู้โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญเป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันแล้วว่าการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นวิธีการสำคัญที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะต่าง ๆ ที่พึงประสงค์ในยุคข้อมูลข่าวสารดังนั้นผู้สอนจะต้องศึกษาความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการสอนหลาย ๆ วิธีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

5.4.1 ชี้นำเข้าสู่บทเรียนเป็นการสร้างความสนใจให้แก่นักเรียนซึ่งมีวิธีการหลายอย่างเช่นให้ดูรูปภาพตั้งคำถามถาม-ตอบพืงนิทานปริศนาคำทายสุภาษิตคำพังเพยคำขวัญคำกลอน

วิเคราะห์ข่าวประจำวันวิเคราะห์กรณีตัวอย่างแล้วความประทับใจชมวิดิทัศน์ชมสไลด์ฯลฯผู้สอนต้องมีสื่อการสอนประเภทต่าง ๆ มาเร้าความสนใจของผู้เรียนพร้อมทั้งจะต้องป้อนคำถามให้ผู้เรียนได้รู้จักคิดวิเคราะห์ตามอย่างมีเหตุผลเพื่อกระตุ้นเข้าสู่บทเรียนคำถามที่ผู้สอนควรใช้มักจะมีขึ้นต้นด้วยคำว่าทำไม...อย่างไร...อะไร...เมื่อไร...ที่ไหน... เป็นต้น

5.4.2 ขั้นตอนดำเนินการกิจกรรมการเรียนรู้ เมื่อผู้สอนนำเข้าสู่บทเรียนแล้วผู้สอนจะต้องแจ้งผลการเรียนรู้ที่คาดหวังหรือจุดประสงค์การเรียนรู้เป็นการชี้แนะให้ผู้เรียน ได้รู้ทิศทางหรือเป้าหมายของการเรียนรู้ให้ชัดเจน ซึ่งขั้นดำเนินการกิจกรรมการเรียนรู้นี้จัดว่าเป็นหัวใจสำคัญผู้สอนจะต้องเตรียมจัดกิจกรรมการเรียนรู้มาเป็นอย่างดีการออกแบบจัดกิจกรรมการเรียนรู้จัดว่าเป็นหัวใจสำคัญผู้สอนจะต้องเตรียมจัดกิจกรรมการเรียนรู้มาเป็นอย่างดีการออกแบบจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญจะมีกระบวนการต่าง ๆ ดำเนินไปตามขั้นตอนขอเทคนิคการสอนที่กำหนดไว้

5.4.3 ขั้นสรุปเป็นการสรุปผลจากการดำเนินการตั้งแต่เริ่มต้นจนจบแผนการเรียนรู้ เพื่อตรวจสอบว่าบรรลุผลตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวังไว้หรือไม่ข้อสังเกตในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้วิธีการสอนหลากหลายนั้นอาจจะซับซ้อนเกินไปเป็นการกำกับให้ผู้สอนได้ดำเนินการกิจกรรมตามขั้นตอนก็ได้หรืออาจจะเขียนลำดับต่อเนื่องตามกิจกรรมกำหนดโดยไม่ระบุขั้นตอนก็ได้แต่รวมแล้วต้องอยู่บนหลักการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

5.5.5 สื่อการเรียนรู้หรือแหล่งการเรียนรู้สื่อการเรียนรู้เป็นส่วนสำคัญของแผนการเรียนรู้ผู้สอนต้องวางแผนว่าจะใช้สื่อใดประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละขั้นตอนสื่อบางประเภทผู้สอนสามารถผลิตเองได้แต่สื่อบางประเภทต้องไปจัดซื้อจัดหามาใช้ประกอบการสอนสื่อการเรียนรู้จึงอาจจะมีทั้งสื่อวัสดุสื่อเอกสารและสื่อบุคคลผู้สอนจะเขียนชื่อประเภทของสื่อทุกชนิดที่ใช้ในกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ในหัวข้อนี้สื่อการเรียนรู้ที่ใช้กันทั่วไปได้แก่วิดิทัศน์สไลด์ CAI หุ่นจำลองรูปภาพเอกสารประกอบการสอนเอกสารประกอบการเรียนบทเรียนสำเร็จรูปชุดการสอนใบความรู้ใบงานข่าวหนังสือสำหรับค้นคว้า ฯลฯ ถ้าเป็นสื่อบุคคลก็มักจะเป็นผู้ที่เชิญมาเป็นวิทยากรให้ความรู้เฉพาะเรื่องบุคคลตัวอย่างบุคคลที่ผู้สอนมอบหมายให้ผู้เรียนไปสัมภาษณ์เพื่อเพิ่มความรู้และประสบการณ์เป็นต้นสำหรับแหล่งเรียนรู้ที่มีความสำคัญต่อผู้เรียนมากซึ่งผู้สอนควรจัดแหล่งเรียนรู้ให้มากพอและนำนักเรียนไปเรียนรู้และหาประสบการณ์ตรง

5.5.6 การวัดประเมินผลการวัดผล และการประเมินผลเป็นการประเมินเพื่อมุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นการประเมินพัฒนาการของผู้เรียน ในด้านความประพฤติพฤติกรรม การเรียนการร่วมกิจกรรมและการทดสอบควบคู่ไปในกระบวนการเรียนรู้ตามความเหมาะสมของ

แต่ระดับมีรูปแบบการวัดผลและประเมินผลที่สามารถตรวจสอบว่ากระบวนการเรียนรู้ได้พัฒนา ผู้เรียนตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้หรือไม่ผลการเรียนของผู้เรียนเป็นเป้าหมายสำคัญ ดังนั้นการประเมินผลจะต้องครอบคลุมทั้งด้านความรู้ด้านทักษะกระบวนการด้านทัศนคติควรมี การวัดและประเมินตามสภาพจริงโดยเน้นการวัดจากการปฏิบัติเพิ่มสะสมผลงานในการ ประเมินผลนั้นสามารถประเมินได้ทั้งในระหว่างการเรียนการสอนและประเมินสรุปรวมผู้สอนควร เตรียมการสำหรับการวัดผลและประเมินผลซึ่งอาจเลือกใช้เทคนิคและเครื่องมือในการประเมินผล หลากหลายให้ครอบคลุมจุดประสงค์การเรียนรู้และมีการกำหนดการประเมินให้ชัดเจนเช่นการ ทดสอบการบันทึกพฤติกรรมกรรมการสัมภาษณ์การสำรวจความคิดเห็นการบันทึกจากผู้ที่เกี่ยวข้องเพิ่ม สะสมผลงาน ฯลฯ

ประสิทธิภาพของแผน

1. ประสิทธิภาพของแผน

ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง ผลรวมของการหาคุณภาพ (Quality) ทั้งเชิงปริมาณที่แสดงเป็นตัวเลข (Quantitative) และเชิงคุณภาพ (Qualitative) ที่แสดง เป็นภาษาที่เข้าใจ ได้เป็นผลที่แสดงถึงผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ที่ถูกต้องถึงระดับเกณฑ์ ที่คาดหวัง (เผชิญ กิจระการ. 2544 : 51)

ประสิทธิภาพของแผนการเรียนรู้ หมายถึง ระดับคุณภาพของแผนการเรียนรู้ที่ช่วย ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เป็นระดับที่ผู้สร้างแผนการเรียนรู้พึงพอใจว่าหากแผนการเรียนรู้นั้นมีค่าถึง ระดับนั้นแล้วแผนการเรียนรู้นั้นก็มีคุณค่าที่จะนำไปจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช. 2537 : 494 – 499)

2. แนวคิดการหาประสิทธิภาพของแผน

การทดสอบเพื่อหาประสิทธิภาพของแผนการเรียนรู้ตรงกับภาษาอังกฤษว่า “Development Testing” เป็นการตรวจสอบพัฒนาเพื่อให้งานดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ หมายถึง การนำแผนการเรียนรู้ไปทดลองใช้ (Tryout) เพื่อปรับปรุงแล้วนำไปสอนจริง (Trial Run) นำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไข

ความจำเป็นที่ต้องทดสอบประสิทธิภาพการหาประสิทธิภาพของแผนการเรียนรู้นั้น มีความจำเป็นดังต่อไปนี้ คือ

1. สำหรับผู้สร้างแผนการเรียนรู้ในการประกันคุณภาพของแผนการเรียนรู้ว่าอยู่ใน ขั้นที่เหมาะสมที่จะนำไปสร้างหรือนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ต้องมีการหาประสิทธิภาพเพื่อให้

ทราบว่าการเรียนรู้มีคุณค่ากับเวลาทรัพยากรและแรงงานที่ลงทุนหรือไม่ซึ่งถ้าการเรียนรู้มีประสิทธิภาพไม่ได้ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ก็ไม่ควรสร้างหรือนำไปใช้

2. สำหรับผู้ใช้การหาประสิทธิภาพของการเรียนรู้จะช่วยให้ผู้รู้สอนได้แผนการเรียนรู้ที่มีคุณค่าที่จะนำมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

3. การกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพ

เกณฑ์ประสิทธิภาพ หมายถึง ระดับประสิทธิภาพของการเรียนรู้ที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เป็นระดับที่ผู้สร้างแผนการเรียนรู้พึงพอใจว่าหากแผนการศึกษามีประสิทธิภาพถึงระดับนั้นแล้วแผนการศึกษานั้นก็มีคุณค่าที่จะนำไปใช้กับผู้เรียนและคุ้มครองการลงทุน

การกำหนดประสิทธิภาพกระทำได้โดยการประเมินผลพฤติกรรมผู้เรียน 2 ประเภทคือ พฤติกรรมต่อเนื่อง (กระบวนการ) และพฤติกรรมขั้นสุดท้าย (ผลลัพธ์) โดยกำหนดค่าประสิทธิภาพเป็นประสิทธิภาพด้านกระบวนการ (E_1) และประสิทธิภาพด้านผลลัพธ์ (E_2)

4. การหาประสิทธิภาพของแผน

หลังจากผ่านกระบวนการและขั้นตอนของการสร้างสื่อทั้งหลายตามหลักวิชาแล้วขั้นต่อไปที่สำคัญคือการหาประสิทธิภาพของสื่อที่สร้างขึ้นกล่าวคือในการหาประสิทธิภาพของการสอนใด ๆ มีกระบวนการสำคัญอยู่ 2 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนการหาประสิทธิภาพตามวิธีการหาประสิทธิภาพเชิงเหตุผล (Rational Approach) และขั้นตอนการหาประสิทธิภาพตามวิธีการหาประสิทธิภาพเชิงประจักษ์ (Empirical Approach) ทั้งสองวิธีนี้ควรทำความเข้าใจได้ว่าสื่อหรือเทคโนโลยีการเรียนการสอนที่ผ่านกระบวนการหาประสิทธิภาพจะเป็นที่ยอมรับได้มีรายละเอียดดังนี้ (เชษฐ กิจระการ. 2544 : 46 - 57)

1. วิธีการหาประสิทธิภาพเชิงเหตุผล (Rational Approach) กระบวนการนี้เป็นการหาประสิทธิภาพโดยใช้หลักของความรู้และเหตุผลในการตัดสินใจค่าซึ่งเป็นการหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความเหมาะสมในด้านความถูกต้องของการนำไปใช้ (Usability) ผลจากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนจะนำมาหาประสิทธิภาพโดยใช้สูตร ดังนี้

$$CVR = \frac{2N_e - 1}{N}$$

เมื่อ	CVR	แทน	ประสิทธิภาพเชิงเหตุผล (Rational Approach)
	N_c	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญที่ยอมรับ (Number of Panelists Who Had Agreement)
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด (Total Number of Panelists)

ผู้เชี่ยวชาญจะประเมินสื่อการเรียนการสอนตามแบบประเมินที่สร้างขึ้นในลักษณะของแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) (นิยมใช้มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ) นำค่าเฉลี่ยที่ได้จากแบบประเมินของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนไปแทนค่าในสูตรสำหรับค่าเฉลี่ยของผู้เชี่ยวชาญที่ยอมรับจะต้องอยู่ในระดับมากขึ้นไปคือค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 ถึง 5.00 ค่าที่คำนวณได้ต้องสูงกว่าค่าในตารางตามจำนวนผู้เชี่ยวชาญถ้าค่าที่คำนวณได้ไม่ถึงเกณฑ์ที่กำหนดจะต้องปรับปรุงแก้ไขสื่อและนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาใหม่

2. วิธีการหาประสิทธิภาพเชิงประจักษ์ (Empirical Approach) วิธีการนี้จะนำสื่อไปทดลองใช้กับกลุ่มนักเรียนเป้าหมายการหาประสิทธิภาพของสื่อส่วนใหญ่ใช้วิธีนี้ประสิทธิภาพส่วนใหญ่จะพิจารณาจากเปอร์เซ็นต์การทำแบบฝึกหัดหรือกระบวนการเรียนหรือแบบทดสอบย่อยโดยแสดงเป็นค่าตัวเลข 2 ตัวเช่น $E_1/E_2 = 80/80$, $E_1/E_2 = 85/85$, $E_1/E_2 = 90/90$ เป็นต้น

5. การหาประสิทธิภาพของสื่อการสอนหรือนวัตกรรมทางการศึกษา (E_1/E_2)

ในการวิจัยบางครั้งนักวิจัยจะใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการศึกษา เช่น แผนการสอนบทเรียนคอมพิวเตอร์ชุดสื่อผสมเป็นเครื่องมือในการทำวิจัยดังนั้นจึงต้องมีวิธีหาคุณภาพของสื่อดังกล่าวด้วย (สมนึก กัททิยธนี. 2549 : 98-99)

1. ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) หมายถึง ค่าที่บ่งบอกว่าแผนการจัดการเรียนรู้ นั้นสามารถพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องหรือไม่ภายใต้สถานการณ์และกิจกรรมที่กำหนดให้โดยจะมีการเก็บข้อมูลของผลการเรียนรู้อันเนื่องมาจากนวัตกรรมหรือแผนการเรียนรู้เป็นระยะ ๆ ซึ่งสามารถสะท้อนให้เห็นถึงพัฒนาการและความงอกงามของผู้เรียนได้

โดยทั่วไปมักจะคำนวณจากคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบย่อยแบบฝึกทักษะการใช้ชุดการเรียนรู้หรือคะแนนจากพฤติกรรมการเรียนในระหว่างที่ผู้เรียนกำลังเรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้ซึ่งคำนวณได้จากสูตร

$$E_1 = \frac{\frac{\sum x}{N}}{A} \times 100$$

เมื่อ	E_1	แทน	ประสิทธิภาพของกระบวนการ
	ΣX	แทน	ผลรวมของคะแนนทุกส่วนที่ผู้เรียนทุกคนทำได้
	N	แทน	จำนวนผู้เรียนทั้งหมด
	A	แทน	คะแนนเต็มของทั้งหมด

$$E_2 = \frac{\frac{\Sigma F}{N}}{B} \times 100$$

เมื่อ	E_2	แทน	ประสิทธิภาพของผลลัพธ์
	ΣF	แทน	ผลรวมของคะแนนจากแบบทดสอบหลังเรียนที่ผู้เรียนทุกคนทำได้
	N	แทน	จำนวนผู้เรียนทั้งหมด
	B	แทน	คะแนนเต็มของแบบทดสอบทั้งหมด

ประสิทธิภาพหมายถึงร้อยละของค่าเฉลี่ยคะแนนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่อยู่ระหว่างทดลอง/ร้อยละของค่าเฉลี่ยคะแนนจากรูปแบบการจัดการเรียนรู้หลังทดลองแทนด้วย E_1/E_2

การหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้การนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปทดลองใช้ตามขั้นตอนที่กำหนดไว้แล้วนำผลที่ได้มาปรับปรุงเพื่อนำไปสอนจริงให้ได้ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2537 : 494 – 498) ได้ให้ความหมายของเกณฑ์ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้คือ

เกณฑ์การหาประสิทธิภาพ หมายถึง ระดับประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนเป็นระดับที่ผู้จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้จะพึงพอใจว่าหากแผนการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพถึงระดับนั้นแล้วแผนการจัดการเรียนรู้นั้นก็มีคุณค่าที่จะนำไปสอนผู้เรียน

เกณฑ์การหาประสิทธิภาพกำหนดเป็นเกณฑ์ที่ผู้สอนคาดหมายว่าผู้เรียนจะเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้เรียนทั้งหมดต่อเปอร์เซ็นต์ของผลการทดสอบหลังเรียนของผู้เรียนทั้งหมดนั้น คือ E_1/E_2 คือ ประสิทธิภาพของกระบวนการ/ประสิทธิภาพของผลลัพธ์

ตัวอย่าง 80 / 80 หมายถึง เมื่อเรียนจบแผนการเรียนรู้แล้วผู้เรียนจะสามารถทำแบบฝึกหัดหรืองานได้ผลเฉลี่ย 80 %

การที่จะกำหนด E_1/E_2 ให้มีค่าเท่าใดนั้นให้ผู้สอนเป็นผู้พิจารณาตามความเข้าใจโดยปกติ เนื้อหาที่เป็นความรู้ความจำมักจะตั้งไว้ 80/80, 85/85 หรือ 90 /90 ส่วนเนื้อหาที่เป็นทักษะหรือ เจตนาศึกษาตั้งไว้ต่ำกว่านี้เช่น 75/75 เป็นต้นอย่างไรก็ตามไม่ควรตั้งเกณฑ์ไว้ต่ำเพราะตั้งเกณฑ์ต่ำไว้เท่าใดมักจะได้ผลเท่านั้น

จากที่กล่าวมาสามารถคำนวณได้ค่าตัวเลขที่บอกถึงประสิทธิภาพของสื่อหรือแผนการจัดการเรียนรู้แต่การที่จะสรุปว่าสื่อหรือแผนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นนั้นมีประสิทธิภาพหรือไม่ จะต้องมีการกำหนดเกณฑ์เพื่อใช้ในการพิจารณา

สรุปได้ว่าประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง ระดับความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้เกิดการเรียนรู้ในวิชาคณิตศาสตร์เรื่องปริมาตรและพื้นที่ผิวที่ผู้วิจัยได้กำหนดขึ้นซึ่งเป็นประสิทธิภาพของกระบวนการต่อประสิทธิภาพของผลลัพธ์ โดยได้กำหนดเกณฑ์ไว้คือ 75 / 75

ตัวเลข 75 ตัวแรก หมายถึง ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยที่นักเรียนทำแบบทดสอบย่อยหรือคะแนนเฉลี่ยจากการประเมินพฤติกรรมกรรมการทำงานกลุ่ม โดยให้นำหนักของแบบทดสอบและคะแนนพฤติกรรมกลุ่มเป็น 60 : 40

ตัวเลข 75 ตัวหลัง หมายถึง ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนที่ได้จากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน

ดัชนีประสิทธิผล

1. ความหมายดัชนีประสิทธิผล

ดัชนีประสิทธิผล หมายถึง ตัวเลขที่แสดงถึงความก้าวหน้าในการเรียนของผู้เรียน โดยเปรียบเทียบคะแนนที่เพิ่มขึ้นจากคะแนนการทดสอบก่อนเรียนกับคะแนนที่ได้รับจากการทดสอบหลังเรียนเมื่อมีการประเมินสื่อการสอนที่ผลิตขึ้นจะดูมีประสิทธิผลทางการสอนและการวัดประเมินผลสื่อการสอนนั้นแบบปกติการประเมินความแตกต่างของค่าคะแนนใน 2 ลักษณะ คือ ความแตกต่างของคะแนนทดสอบก่อนเรียนและคะแนนการทดสอบหลังเรียนหรือเป็นการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมได้กำหนดสูตรในการหาค่าดัชนีประสิทธิผล ดังนี้

เผชิญ กิจกรรมการ และสมนึก ภัททิยธนี (2545 : 30-36) การหาพัฒนาการที่เพิ่มขึ้นของผู้เรียน โดยอาศัยการหาค่าดัชนีประสิทธิผล (Effectiveness Index : E.I.) มีสูตร ดังนี้

$$\text{ดัชนีประสิทธิผล} = \frac{\text{ผลรวมของคะแนนหลังเรียนทุกคน} - \text{ผลรวมของคะแนนก่อนเรียนทุกคน}}{(\text{จำนวนนักเรียน} \times \text{คะแนนเต็ม}) - \text{ผลรวมของคะแนนก่อนเรียนทุกคน}}$$

หรือ

$$E.I. = \frac{P_2 - P_1}{\text{Total} - P_1}$$

เมื่อ P_1 แทน ผลรวมของคะแนนก่อนเรียนทุกคน
 P_2 แทน ผลรวมของคะแนนหลังเรียนทุกคน
 Total แทน ผลคูณของจำนวนนักเรียนกับคะแนนเต็ม

ตารางที่ 8 ตารางแสดงตัวอย่างการหาประสิทธิผลของสื่อ

ผลคูณของจำนวน นักเรียนกับคะแนนเต็ม	ผลรวมของคะแนนหลัง เรียน	ผลรวมของคะแนน ก่อนเรียน	E.I.
20 x 30	412	100	0.6240

จากตารางที่ 8 แสดงว่าโดยภาพรวมนักเรียนมีคะแนนเพิ่มขึ้นเท่ากับ 0.6240 หรือคิดเป็นร้อยละ 62.40

การหาค่า E.I. เป็นการพิจารณาพัฒนาการ ในลักษณะที่ว่าเพิ่มขึ้นเท่าไร ไม่ได้ทดสอบว่าเพิ่มขึ้นอย่างเชื่อถือได้หรือไม่ซึ่งค่าที่แสดงคะแนนที่เพิ่มขึ้น 0.6240 นั้นเรียกว่าหาค่าดัชนีประสิทธิผล (E.I.) และเพื่อให้สื่อความหมายกันง่ายขึ้นจึงแปลงคะแนนให้อยู่ในรูปของร้อยละ เช่น จากค่าดัชนีประสิทธิผล (E.I.) 0.6240 คิดเป็นร้อยละ 62.40

สูตรการหาค่าดัชนีประสิทธิผล (E.I.) จะเขียนในรูปของร้อยละก็ได้ซึ่งผลการคำนวณจะได้เท่ากับผลการคำนวณจากคะแนนดิบสูตรเป็นดังนี้

$$\text{ดัชนีประสิทธิผล} = \frac{\text{ผลรวมของคะแนนหลังเรียนทุกคน} - \text{ผลรวมของคะแนนก่อนเรียนทุกคน}}{(\text{จำนวนนักเรียน} \times \text{คะแนนเต็ม}) - \text{ผลรวมของคะแนนก่อนเรียนทุกคน}}$$

หรือ

$$E.I. = \frac{P_2\% - P_1\%}{\text{Total} - P_1\%}$$

เช่นจากตัวอย่างในตาราง 2 สามารถหาค่า E.I. โดยใช้สูตรที่แปลงคะแนนดิบให้อยู่ในรูป ร้อยละก่อน ได้ดังนี้

$$E.I. = \frac{\frac{412}{600} \times 100 - \frac{100}{600} \times 100}{100 - \frac{100}{600} \times 100}$$

$$= \frac{206 \frac{50}{3}}{100 - \frac{50}{3}}$$

$$= \frac{156 \frac{3}{250}}{3}$$

$$= \frac{78}{125}$$

$$= 0.6240$$

ข้อสังเกตบางประการเกี่ยวกับค่า E.I.

1. E.I. เป็นเรื่องของอัตราส่วนของผลต่างจะมีค่าสูงสุดเป็น 1.00 ส่วนค่าต่ำสุดไม่สามารถกำหนดได้เพราะมีค่าต่ำกว่า -1.00 ก็ได้และถ้าเป็นค่าลบแสดงว่าคะแนนผลสอบก่อนเรียนมากกว่าหลังเรียนซึ่งมีความหมายว่า ระบบการเรียนการสอน หรือสื่อที่ใช้ไม่มีคุณภาพจะยกตัวอย่างค่า E.I. ให้ดูหลาย ๆ รูปแบบ ดังนี้ (ในที่นี้สมมติว่ามีนักเรียน 20 คน คะแนนเต็ม 30 คะแนน)

1.1 ถ้าผลสอบก่อนเรียนของนักเรียนทุกคนได้คะแนนรวมเท่าไรก็ได้ (ยกเว้นได้คะแนนเต็มทุกคน) แต่ผลสอบหลังเรียนของนักเรียนทุกคนทำถูกต้องทุกข้อ (ได้คะแนนเต็มทุกคน) ค่าของ E.I. จะเป็น 1.00 ดังตัวอย่าง

$$E.I. = \frac{600 - 0}{600 - 0} = 1.00 \quad \dots\dots\dots ①$$

$$E.I. = \frac{600 - 200}{(20 \times 30) - 200} = 1.00 \quad \dots\dots\dots ②$$

จากสมการ ① แสดงให้เห็นว่าก่อนเรียนนักเรียนทุกคนทำผิดหมดทุกข้อแต่หลังเรียนได้คะแนนเต็มทุกคนแต่จากสมการ ② แสดงให้เห็นว่าก่อนเรียนนักเรียนได้คะแนนรวมจำนวนหนึ่งแต่หลังเรียนได้คะแนนเต็มทุกคน

สรุปได้ว่า ถ้าหลังเรียนนักเรียนได้คะแนนเต็มทุกคนค่า E.I. จะเป็น 1.00 เสมอไม่ว่าผลการสอบก่อนเรียนจะได้เท่าไรก็ตาม (ยกเว้น ได้คะแนนเต็มทุกคน) หรือกล่าวได้ว่าผู้เรียนมีความก้าวหน้าในเรื่องที่เรียนคิดเป็นร้อยละ 100 หรือบรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียนตามที่ต้องการ

1.2 ถ้าผลสอบก่อนเรียนมากกว่าหลังเรียนค่า E.I. จะเป็นลบ ซึ่งต่ำกว่า -1.00 ก็ได้ ดังตัวอย่าง

$$E.I. = \frac{300 - 500}{20 \times 30 - 500} = \frac{-200}{100}$$

ลักษณะเช่นนี้ถือว่าระบบการเรียนการสอนหลังการใช้สื่อล้มเหลวและเหตุการณ์เช่นนี้ไม่น่าจะเกิดขึ้นเพราะค่า E.I. ต่ำหรือเป็นลบแสดงว่าคะแนนหลังสอนต่ำหรือน้อยกว่าคะแนนก่อนสอนและก่อนจะหาค่า E.I. ต้องหาค่า E_1/E_2 มาก่อนค่า E_2 คือ คะแนนวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนซึ่งจะเป็นค่าเดียวกับคะแนนหลังเรียนของการหาค่า E.I. ดังนั้น หากคะแนนหลังสอนต่ำหรือมากกว่าคะแนนก่อนสอนค่า E_2 จะไม่มีเกณฑ์ที่กำหนดดังตัวอย่างคะแนนหลังสอนใน 1.2 ค่า E_2 จะเป็นดังนี้

$$E_2 = \frac{300}{600} \times 100 = 50\%$$

จะเห็นว่าค่า E_2 ก็จะไม่ผ่านตั้งแต่ต้นจึงไม่จำเป็นต้องหาค่า E.I. ตามมาแต่ถ้าปรับปรุงแผนหรือสื่อก่อนจนทำให้ค่า E_2 ถึงเกณฑ์การหาค่า E.I. ก็น่าจะมีค่าสูง ไปเอง

1.3 การแปลความหมายของค่า E.I. ไม่น่าจะแปลความหมายเฉพาะค่าที่คำนวณได้ว่านักเรียนมีพัฒนาการขึ้นเท่าไรหรือคิดเป็นร้อยละเท่าไรแต่ควรจะดูข้อมูลเดิมประกอบด้วยว่าหลังเรียนนักเรียนมีคะแนนเพิ่มขึ้นเท่าไรในบางครั้งคะแนนหลังสอนเพิ่มขึ้นน้อยเป็นเพราะว่ากลุ่มนั้น

มีความรู้เดิมในเรื่องนั้นมากอยู่แล้วซึ่งไม่ใช่เรื่องเสียหายจะยกตัวอย่างให้ดูค่า E.I. 4 ค่าต่อไปนี้

$$\frac{600 - 500}{(20 \times 30) - 500} = 1.00 \quad \dots\dots\dots ①$$

$$\frac{550 - 500}{(20 \times 30) - 400} = 0.5 \quad \dots\dots\dots ②$$

$$\frac{550 - 400}{(20 \times 30) - 400} = 0.75 \quad \dots\dots\dots ③$$

$$\frac{548 - 200}{(20 \times 30) - 200} = 0.87 \quad \dots\dots\dots ④$$

สมการ ① ค่า E.I. = 1.00 แสดงให้เห็นว่าก่อนเรียนมีความรู้ในเรื่องที่ครูจะสอนสูงแล้ว หลังสอนเสร็จนักเรียนทุกคนมีความรู้เพิ่มขึ้นเล็กน้อยก็สามารถทำแบบทดสอบได้คะแนนเต็ม ทุกคนจะเห็นว่าคะแนนต่างกันเล็กน้อยคือ 600 ถึง 500 = 100 คะแนนแต่ค่า E.I. ก็มีค่าสูงสุด คือ 1.00

สมการ ② คะแนนหลังเรียนกับก่อนเรียนยังห่างกันไม่มากแม้จะทำให้ค่า E.I. ต่ำ คือ เท่ากับ .50 ก็ไม่ได้แปลว่าไม่ดีหรือมีพัฒนาการน้อยต้องแปลความว่าโดยเฉลี่ยก่อนเรียนนักเรียนมีความรู้มากอยู่แล้วหลังเรียนได้คะแนนเพิ่มขึ้นอีกเล็กน้อยก็เกือบจะได้คะแนนเต็มสมการ ③ และ ④ คะแนนก่อนเรียนมีน้อยแสดงให้เห็นว่ามีความรู้น้อยหลังเรียนมีความรู้

เพิ่มขึ้นมากค่า E.I. จึงสูงเป็น .75 หรือ .87 ซึ่งเป็นสิ่งที่ดีแต่ก็ไม่ควรจะไปคิดว่าดีกว่าค่า ในสมการ ① หรือ ② ซึ่งได้ค่า E.I. เป็น 1.00 หรือ .50 เพราะนักเรียนในกลุ่มตัวอย่างจากสมการ ① หรือ ② นั้นเขามีความรู้ก่อนเรียนสูงอยู่แล้วซึ่งก็เป็นเรื่องดีและมักจะเป็นลักษณะของนักเรียน กลุ่มเก่ง

บุญชม ศรีสะอาด (2545 : 157-159) เพื่อให้ทราบว่าสื่อการเรียนการสอนหรือวิธีสอน ที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ (Effectiveness) เพียงใดก็นำสื่อที่พัฒนาขึ้นนั้น ไปทดลองใช้กับ นักเรียนที่อยู่ในระดับที่เหมาะสมกับที่ได้ออกแบบมาแล้วนำผลการทดลองมาวิเคราะห์หา ประสิทธิภาพหมายถึงความสามารถในการให้ผลอย่างชัดเจนแน่นอนซึ่งนิยมวิเคราะห์และแปลผล 2 วิธี

วิธีที่ 1 จากการพิจารณาผลของการพัฒนา

วิธีนี้เป็นการเปรียบเทียบระหว่างจุดเริ่มต้นกับจุดสุดท้ายเช่นระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียนเพื่อเห็นการพัฒนาหรือความงอกงามครูผู้วิจัยจะต้องสร้างเครื่องมือวัดในตัวแปรที่สนใจศึกษาเช่นแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นเครื่องมือที่สร้างเพื่อวัดผลการเรียนรู้หลังจากเรียนเรื่องนั้นหรือหลังการทดลองเรื่องนั้นซึ่งจะต้องสร้างให้ครอบคลุมจุดประสงค์เนื้อหาสาระที่เรียนหรือคุณลักษณะที่มุ่งวัดสร้างไว้ล่วงหน้าเมื่อก่อนเริ่มสอนหรือเริ่มทดลอง (Pre-test) และหลังจากเรียนเรื่องนั้นจบแล้วก็นำแบบทดสอบชุดเดิมมาทดลองกับผู้เรียนกลุ่มเดิม (Post-test) นำผลทั้งสองครั้งมาเปรียบเทียบกันโดยเขียนคะแนนหลังเรียนไว้ก่อนคะแนนก่อนเรียนจำแนกเป็น 2 กลุ่ม 1. พิจารณารายบุคคล 2. การพิจารณารายกลุ่ม

วิธีที่ 2 การหาดัชนีประสิทธิผล

การหาดัชนีประสิทธิผล (Effectiveness Index) กรณีรายบุคคลตามแนวคิดของ Hofland จะให้สารสนเทศที่ชัดเจนโดยใช้สูตรดังนี้

$$\text{ดัชนีประสิทธิผล} = \frac{\text{คะแนนทดสอบหลังเรียน} - \text{คะแนนทดสอบก่อนเรียน}}{(\text{คะแนนเต็ม} \times \text{จำนวนนักเรียน}) - \text{คะแนนก่อนเรียน}}$$

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

RAJABHUMMAHARSAKAM UNIVERSITY

การหาดัชนีประสิทธิผลหาโดยใช้คะแนนของกลุ่มซึ่งทำให้มีสูตรเปลี่ยนไป ดังนี้

$$\text{ดัชนีประสิทธิผล} = \frac{\text{ผลรวมของคะแนนหลังเรียนของทุกคน} - \text{ผลรวมของคะแนนก่อนเรียน}}{(\text{จำนวนนักเรียน} \times \text{คะแนนเต็ม}) - \text{ผลรวมของคะแนนก่อนเรียน}}$$

สรุปได้ว่าค่า E.I. ที่เกิดจากนักเรียนแต่ละกลุ่มไม่สามารถนำมาเปรียบเทียบกันเพราะไม่ได้เริ่มจากฐานของความรู้ที่เท่ากันค่า E.I. ของแต่ละกลุ่มก็ควรอธิบายพัฒนาการเฉพาะกลุ่มเท่านั้น

2. ข้อมูลนักเรียน บุคลากร

โรงเรียนบ้านส้มโอง ตำบลเขว้าใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 ปีการศึกษา 2555 (ข้อมูล 10 มิถุนายน 2555) ดังตารางที่ 9

ตารางที่ 9 ข้อมูลนักเรียน บุคลากร โรงเรียนบ้านส้มโอง

ชั้นเรียน	จำนวน		รวม
	ชาย	หญิง	
1. อนุบาล 1	1	-	1
2. อนุบาล 2	-	1	1
3. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	2	2	4
4. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2	1	1	2
5. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3	-	-	-
6. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	-	3	3
7. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	-	1	1
8. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	2	2	4
รวม	6	10	16

ตารางที่ 10 ข้อมูลบุคลากร

บุคลากร	จำนวน		รวม
	ชาย	หญิง	
1. บุคลากรครู	2	1	3
2. นักการภารโรง	1	-	1
3. เจ้าหน้าที่ธุรการ	-	1	1

3. สภาพชุมชน

สภาพชุมชนโดยรวมมีลักษณะความเป็นอยู่แบบสังคมเครือญาติมีประชากร ประมาณ 256 คน บริเวณใกล้เคียงโดยรอบประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพหลัก คือ เกษตรกรรม เนื่องจากสภาพภูมิประเทศและบรรพบุรุษ ส่วนใหญ่นับถือศาสนา พุทธ ประเพณี/ศิลปวัฒนธรรมยังยึดถือ ประเพณีฮีตสิบสองครองสิบสี่ ผู้ปกครองส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

4. สภาพการจัดการเรียนการสอน

สภาพการจัดการเรียนการสอนของครูแต่ละคนมีความรับผิดชอบหลายชั้นเรียนและสอนทุกกลุ่มสาระ รวมทั้งงานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย จึงทำให้ครูมีความรับผิดชอบมากมีความกังวลในการปฏิบัติงานทั้งยังกังวลในเรื่องการประเมินต่าง ๆ จึงทำให้ครูไม่ได้มีการเตรียมการเรียนการสอนเท่าที่ควร ทำให้การจัดการเรียนรู้ไม่บรรลุตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.งานวิจัยในประเทศ

ประนอม โพธิ์กัน (2550 : 78) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และเจตคติต่อการเรียนภาษาไทย เรื่องคำและหน้าที่ของคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้เทคนิค STAD กับการสอนปกติ ผลการวิจัย พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องคำและหน้าที่ของคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนโดยใช้เทคนิค STAD สูงกว่าการสอนแบบปกติ เจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิค STAD สูงกว่าการสอนแบบปกติ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องคำและหน้าที่ของคำในภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียน โดยใช้เทคนิค STAD หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ประทีป ยอดเกตุ (2550 : 78) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดฝึกกิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีค่าความเหมาะสมอยู่ในระดับดี และมีประสิทธิภาพเท่ากับ 85.04/81.33 ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จากการเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้อยู่ในระดับดีมาก ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นิตยา คำเอี่ยม (2552 : 67) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดฝึกทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า ชุดฝึกทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพ 88.08/86.43 ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังการใช้ชุดฝึกกิจกรรมสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

บุญภัทร สมเพชร (2553 : 76) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านวังผา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ มีค่าเท่ากับ $82.35/80.48$ ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ $80/80$ ที่กำหนด ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความสำคัญ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD มีค่าเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 24.71 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 82.38 ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยก่อนเรียน โดยมีค่าเฉลี่ยความก้าวหน้า และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญ อยู่ในระดับพึงพอใจมาก

พิมพ์มิล แสนนาม (2553 : 87) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ชุดกิจกรรมการฝึกการอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า ชุดกิจกรรมการฝึกการอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ $83.19/82.86$ ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน $80/80$ ที่ตั้งไว้ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $.01$ และนักเรียนมีความพึงพอใจในการเรียนระดับมากที่สุด

เบญจวรรณ เสาวโค (2553 : 79) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแบบฝึกทักษะภาษาไทย เรื่อง การเขียนสะกดคำตามมาตราตัวสะกด โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำตามมาตราตัวสะกด โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพ $89.82/87.63$ สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำตามมาตราตัวสะกด โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $.05$ เป็นไปตามสมมติฐาน และนักเรียนมีความพึงพอใจที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำตามมาตราตัวสะกด โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD อยู่ในระดับมากที่สุด

พิมพ์สิริ บุญมาก (2554 : 73) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD เรื่องการอ่านและเขียนสะกดคำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่าแบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพ $82.78/84.20$ สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน ที่สอนโดยรูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยใช้เทคนิค STAD สูงกว่าการสอนแบบปกติ

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สอน โดยรูปแบบการเรียนแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค STAD หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนที่เรียน โดยรูปแบบการเรียนแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค STAD กับการสอนแบบปกติมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทั้ง 2 กลุ่ม โดยกลุ่มที่เรียน โดยรูปแบบการเรียนแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค STAD มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.39 กลุ่มที่เรียน โดยการสอนปกติอยู่ในระดับมาก

มณฑา จันทร์ไข (2555 : 83) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแบบฝึกหัดทักษะ เรื่องการเขียนสะกดคำไม่ตรงมาตรากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยการใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า แบบฝึกหัดทักษะ การอ่านและการเขียนคำควบกล้ำกล้ำสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีประสิทธิภาพ 85.38/87.02 สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ คือ 80/80 นักเรียนที่เรียนด้วยแบบฝึกหัดทักษะ การอ่านและการเขียนคำควบกล้ำกล้ำสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีผลสัมฤทธิ์ ด้านการอ่านและการเขียนคำควบกล้ำกล้ำหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ค่าดัชนีประสิทธิผลของแบบฝึกหัดทักษะการอ่านและการเขียนคำควบกล้ำกล้ำสำหรับ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เท่ากับ .69 แสดงว่านักเรียนมีความก้าวหน้าในและนักเรียนมีความ พึงพอใจต่อการเรียนรู้แบบฝึกหัดทักษะการอ่านและการเขียนคำควบกล้ำกล้ำ สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 อยู่ในระดับมากที่สุด

วิญญู อุพลรัมย์ (2555 : 63) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยการใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ผลการวิจัย พบว่า ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 85.61/85.43 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ ที่กำหนดไว้ คือ 80/80 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยการใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สูงกว่าการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ความพึงพอใจของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อชุดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดย ใช้ การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD โดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

ศิริพร ศรีสุนนท์พันธ์ (2555 : 97) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ การอ่านและเขียนคำยาก โดยใช้แบบฝึกด้วยวิธีการสอนแบบ STAD กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัย พบว่า แบบฝึกหัดทักษะการอ่านและการเขียนคำยากที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีประสิทธิภาพ 88.53/89.07 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ ดัชนีประสิทธิผลมีค่าเท่ากับ 0.7760 แสดงว่านักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 77.60 ค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่า

ก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับมาก

นันทวัน กองธรรม (2556 : 69) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ประกอบแบบฝึก กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเชิงวิเคราะห์โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ประกอบแบบฝึก มีประสิทธิภาพเท่ากับ 92.17/87.62 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ ดัชนีประสิทธิผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเชิงวิเคราะห์โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ประกอบแบบฝึก เท่ากับ 0.7264 แสดงว่านักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นเท่ากับ 0.7127 คิดเป็นร้อยละ 71.27 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเชิงวิเคราะห์โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ประกอบแบบฝึกมีความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเชิงวิเคราะห์โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ประกอบแบบฝึก โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. งานวิจัยต่างประเทศ

Sexton. (2003 : 125 – 138) ได้ศึกษาเพื่อสำรวจผลของการอ่านที่ตอบสนองต่อการเรียนรู้แบบร่วมมือในการอ่านของนักเรียนระดับเกรด 7 ในกรณีศึกษาครั้งนี้มีนักเรียนระดับเกรด 7 จำนวน 5 คน ที่สมัครเข้ามาโดยนักเรียนทั้ง 5 คน ถูกจัดให้อยู่ในกลุ่มเดียวกัน และถูกสังเกตขณะที่ทำกิจกรรมร่วมกัน เช่น การอภิปรายกลุ่ม ทำกิจกรรมกลุ่ม การสร้างแผนภูมิกราฟิก การพิจารณาแบบทดสอบ การสังเกต ได้มาจากการบันทึกรายละเอียดและการเขียนอนุทินของครู การบันทึกการอภิปรายของนักเรียน และคุณภาพของการสร้างแผนภูมิกราฟิกและชิ้นงานของนักเรียนที่ได้ทำแบบทดสอบทั้งสองนั้น ใช้แบบทดสอบเมื่อสอนจบในแต่ละหน่วย แบบทดสอบฉบับแรกใช้เป็นแบบทดสอบของหน่วยการเรียนรู้ เมื่อเรียนจบแต่ละหน่วย และอีกฉบับเป็นแบบฝึกทักษะในแต่ละหน่วย การศึกษาครั้งนี้เป็นเวลา 6 สัปดาห์ เมื่อครบเวลานำข้อมูลที่ได้อ่านวิเคราะห์เพื่อประเมินความเปลี่ยนแปลงและความก้าวหน้าการตอบสนองด้านการอ่านและเปรียบเทียบความก้าวหน้าการตอบสนองด้านการอ่านของนักเรียนแต่ละคน

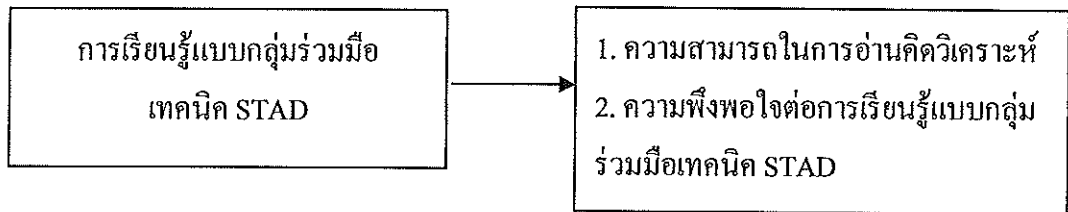
AbduIghani. (2004 : 43-53) ได้วิจัยผลกระทบของการนำการเรียนรู้แบบร่วมมือไปใช้ที่มีผลต่อทักษะการคิดเชิงวิพากษ์วิจารณ์ในภาษาอาหรับของนักเรียนปีที่ 4 ประเทศ สหรัฐอเมริกา โดยการทดสอบก่อนและหลังการทดลองกับกลุ่มควบคุม กลุ่มตัวอย่างนักเรียนปีที่ 4 จำนวน 4 ห้องเรียน ได้แก่ ห้องเรียนทดลอง 2 ห้องที่ประกอบด้วยนักเรียนจำนวน 33 คน และ 29 คน ใน 2 ห้องเรียน กลุ่มทดลองใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือกัน ส่วนกลุ่มควบคุมใช้วิธีการแบบบรรยาย ครูที่ร่วมวิจัยมี 2 คน แต่ละคนสอน 2 ห้องทดลอง 1 ห้องเรียนและห้องเรียนควบคุม 1 ห้องเรียน การทดลองใช้เวลา 8 สัปดาห์ ผู้วิจัยได้ฝึกอบรมครูที่ร่วมวิจัยครั้งนี้เป็นการส่วนตัว เพื่อนำเทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือกันไปใช้ด้วยตัวแปรตามเป็นระดับทักษะการคิดเชิงวิพากษ์วิจารณ์ที่วัดได้ตามที่วัดด้วย

Alhaidari. (2007 : 78 – 108) ได้ศึกษาประสิทธิภาพของการใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความ คำศัพท์และผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนชายชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ใน โรงเรียนซาอุดีอาระเบีย การศึกษาผลการใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือในโรงเรียนอิสลามซาอุดี ISA (International Accounting Standards) ในกรุงวอชิงตัน ดี.ซี. ซึ่งเป็นการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในหลักสูตรการอ่าน ISA เป็นโรเรียน 2 ภาษา คือภาษาอังกฤษและภาษาอาราบิกกับหลักสูตรอเมริกันและซาอุดีอาระเบีย ภาษาอาราบิกและศาสนาของซาอุดีอาระเบียได้รวมอยู่กับระบบการศึกษา ในขณะที่วิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ จะมีผลต่อระบบการศึกษาของทางอเมริกา การศึกษาใช้นักเรียน 4 คนของ ISA ที่เป็นนักเรียนชายได้เข้าร่วมวิจัย 2 คน เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และ 2 คน เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผู้วิจัยได้วัดประเมินผลก่อนและหลังการศึกษาความเข้าใจในการอ่านและความเชี่ยวชาญด้านภาษา ผู้วิจัยได้ประเมินผลหลังการทดลองด้านเจตคติในการเรียนแบบร่วมมือและแรงจูงใจในการอ่านของนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม และทั้งการทดลองได้ประเมินก่อนและหลัง ผู้วิจัยได้พัฒนาการวัดประเมินผลเจตคติของครูที่มีต่อการเรียนแบบร่วมมือ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติ ANOVA (Multivariate Analysis of Variance) เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างการทดลองและการเปรียบเทียบกลุ่มที่มีการวัดประเมินผลทั้งหมด ผลการวิจัยไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ ทั้งด้านคำศัพท์และความเชี่ยวชาญและเจตคติในการเรียนแบบร่วมมือ

Hamilton. (2008 : 161 – 190) ได้ทำการศึกษาผลกระทบของรูปแบบการใช้ให้นักเรียนเป็นศูนย์กลางและการสอนแบบวิธีดั้งเดิมของการสอนเกี่ยวกับทักษะการอ่าน งานวิจัยนี้ใช้แบบทดสอบล่วงหน้า (Pre-test) และแบบทดสอบภายหลัง (Post – test) ซึ่งเป็นรูปแบบกึ่ง

การทดลอง ในการศึกษาผลกระทบของนักเรียน โดยมีนักเรียนเป็นศูนย์กลางในการสอนการอ่านเกี่ยวกับความเข้าใจในการเรียนรู้และทักษะกระบวนการคิดวิเคราะห์ กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ นักเรียนจากวิทยาลัยในชุมชน ซึ่งตั้งอยู่ทางตะวันออกเฉียงใต้ของสหรัฐอเมริกา กลุ่มที่ 1 เป็นกลุ่มทดลอง ประกอบด้วยนักเรียน จำนวน 48 คน และกลุ่มที่ 2 เป็นกลุ่มที่ถูกควบคุม ประกอบด้วยนักเรียนจำนวน 53 คน นักเรียนกลุ่มที่ 1 ถูกจำกัดเวลาในเรื่องหลักสูตรการอ่านให้อยู่ในระดับทักษะขั้นพื้นฐาน มีการใช้สื่อการสอน ได้แก่ วรรณกรรม บทความ และนิยายในชั้นเรียนสำหรับการเขียนและการอ่านเป็นทางเลือกของนักเรียนในการเลือกสื่อการสอน ซึ่งถือว่าเป็นส่วนหนึ่งในหลักสูตรที่ใช้ให้นักเรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนการสอน สำหรับนักเรียนกลุ่มที่ 2 ให้อ่านในหลักสูตรที่มีเนื้อหาและคำศัพท์ที่ค่อนข้างยากและเน้นเกี่ยวกับทักษะพื้นฐานอย่างเต็มที่ ทั้งนี้จะมีคำถามและแบบทดสอบในการทำกิจกรรมดังกล่าวด้วยเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลจาก Pre-test คือ แบบทดสอบทักษะทางภาษาเกี่ยวกับความเข้าใจในการอ่าน สำหรับการเก็บข้อมูล Post-test ใช้แบบทดสอบทักษะพื้นฐานของวิทยาลัยฟอร์ดี สำหรับ MANCOVA เป็นค่าสถิติที่ใช้เพื่อกำหนดรูปแบบการสอน ไม่ว่าจะเป็นทักษะการเข้าใจความหมายของคำหรือทักษะการคิด จากนั้นนำแบบทดสอบทั้งสองมาหาค่าเฉลี่ยเพื่อเปรียบเทียบกัน โดยใช้ค่า t-test ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติ MANCOVA (Multivariate Analysis of Covariance) ซึ่งให้เห็นว่าไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระหว่างรูปแบบการสอนเพราะผลคะแนนของความเข้าใจและทักษะการคิดไม่แตกต่างกัน และนักเรียนทั้งสองกลุ่มไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญของผลคะแนนระหว่างกลุ่มย่อย (ที่มีอายุต่ำกว่า 25 ปีและมากกว่า 25 ปี) ในด้านอายุและพื้นฐานทางภาษา (เป็นผู้พูดเจ้าของภาษาอังกฤษและเรียนภาษาที่สอง) อย่างไรก็ตามผลของ t-test (Dependent Sapless) ซึ่งเปรียบเทียบทั้ง Pre-test และ Post-test ซึ่งให้เห็นว่านักเรียนที่ถูกสอน โดยรูปแบบทั้ง 2 แบบทำให้นักเรียนสามารถเข้าใจการเรียนรู้และมีทักษะการคิดในการอ่านมากขึ้น

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศพบว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD เป็นอีกวิธีหนึ่งซึ่งช่วยพัฒนาความสามารถในการอ่านคิดวิเคราะห์ ความเข้าใจในการเรียน โดยเป็นการเรียนรู้เป็นกลุ่มช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ผู้เรียนเกิดความสนุกสนานในการเรียน และการประเมินผลที่เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นพร้อม ๆ กัน เมื่อสิ้นสุดกระบวนการทำให้ทราบความก้าวหน้าของผู้เรียนและผู้สอน ซึ่งการใช้แบบฝึกทักษะสามารถช่วยให้การเรียนการสอนน่าสนใจ เพลิดเพลินและสนุกสนาน ผู้เรียนเกิดความเข้าใจทำไม่เบื่อหน่ายส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

กรอบแนวคิดการวิจัย**แผนภาพที่ 2** แผนภาพกรอบแนวคิดการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY